

Tilinpäätös 2017

Hämeenkyrön kunta

Tilinpäätös 2017

Sisällys

1 Toimintakertomus	3
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	12
1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	18
1.5 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat	19
1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	19
1.7 Kunnan henkilöstö	19
1.8 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	21
1.9 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	21
1.10 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	22
1.11 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	37
2 Talousarvion toteutuminen	38
2.1 Käyttötalouden toteutuminen	38
2.2 Kunnan kehittämisprojektit	39
2.3 Hallintopalvelut	40
2.4 Perusturvapalvelut	43
2.5 Sivistyspalvelut	62
2.6 Tekniset palvelut	72
2.7 Tuloslaskelman toteutuminen	79
2.8 Investointien toteutuminen	80
2.9 Rahoituslaskelman toteutuminen	86
2.10 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen toteutumisesta	87
3 Tilinpäätöslaskelmat	89
4 Liitetiedot	97
5 Eriytetyt tilinpäätökset	114
6 Allekirjoitukset ja merkinnät	131

1 Toimintakertomus

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnanjohtajan katsaus

Kertomusvuosi oli valtuustokauden vaihtumisen vuosi ja siten aina tärkeä taitekohta kunnan toiminnassa. Edellisen valtuuston toiminnassa korostui suurten investointipäätösten teko ja uusi valtuusto saa todennäköisesti tehtäväkseen kohdata historiallisen suuren sote-/maakuntauudistuksen. Uudistus oli monien lausuntojen kohteena ja maakunnallinen esivalmistelu jo alkoi valmistautua tulevaan. Jos uudistuksen lainsäädäntö toteutuu, se tulee vaatimaan vielä kunnilta monenlaisia päätöksiä toimintojen uudelleenorganisoinnissa. Edellinen valtuusto asetti myös kauaskantoisia tavoitteita ilmastopolitiikalle, koska kunta liittyi Hinku-foorumiin ja sitoutui sen päästövähennyksiin. Kertomusvuoden lopulla hyväksytyssä talousarviossa uusi valtuusto jatkoi tiukan käyttötalouden linjaa ja pyrkimystä nyt jo vähenevään investointitasoon. Uuden valtuuston ensimmäinen tärkeä linjaus tulee tänä vuonna olemaan uusi kuntastrategia, jossa valtuusto asettaa tarkemmat painopisteet ja tavoitteet tulevien vuosien kehitykselle ja Hämeenkyrön menestykselle.

Kertomusvuonna sote-uudistukseen valmistauduttiin muuttamalla terveyskeskus kirjaimellisesti sote-keskukseksi ja käynnistämällä Kurjenmäkikodin saneeraus. Kaikkien toimintojen monipuolinen ja hyviä palveluita tuottava kampus turvaa parhaalla mahdollisella tavalla toimintamahdollisuudet myös uuden järjestäjän toimintana.

Sivistyspalveluissa Mahnalan Ympäristökoulun rakentaminen ja kaikki kasvatusmuodot kattava opetussuunnitelmatyö ja digitaaliset työskentelytavat olivat näkyvintä toiminnan kehittämistä.

Teknisissä palveluissa saatiin valmiiksi Mahnalan uusi asemakaava-alue, käynnistymään kevyen liikenteen väylän rakentaminen ja Miharin sillan peruskorjaus yhdessä Ely:n kanssa. Jätevesihuollon rakentaminen Sasi-Mahnala-Laitila-Kyröspohja alueelle eteni myös toteutukseen.

Kaupungistumisen voimistuminen vaikuttaa siihen, että Pirkanmaalla vain Tampere ja Kangasala pystyivät lisäämään asukaslukuaan vuonna 2017. Myös Hämeenkyrön asukasluku väheni nyt poikkeuksellisesti 85 henkilöllä ja siksi vetovoiman lisääminen on nyt kuntastrategian keskeinen päämäärä.

Taloudellinen tilanne kehittyi Hämeenkyrössä kertomusvuonna myönteiseen suuntaan, koska toimintakateen kasvu on saatu pysäytettyä jo viideksi vuodeksi peräkkäin. Toimintakate on pysynyt 53 - 55 miljoonan euron välillä eli oman toiminnan tuottavuutta on kehitetty, koska samana aikana palvelutarpeet ovat kasvaneet monin tavoin. Jos aikaisempi kasvu olisi jatkunut, verorahoituksella pitäisi nyt kattaa 25 miljoonaa euroa suurempi toimintakate.

Myös vuosikatteen satunnaiset vaihtelut ovat vähentyneet ja vuosikate on vahvistunut 6 miljoonalla eurolla vuoden 2012 negatiivisesta tasostaan. Nykyinen taso tuottaisi selvää ylijäämää, jos samaan aikaan poistot eivät olisi kasvaneet 2 miljoonasta eurosta nykyiseen 5-6 miljoonan euron tasoon.

Poistojen kasvu johtuu suurista investointivuosista 2014-2017 mutta valtuusto itse tietää investointien välttämättömyyden. Jos niitä ei olisi tehty, talouden tunnusluvut olisivat paremmat mutta toiminnan jatkuvuus olisi muodostunut jopa keskeisten palveluiden kannata hyvin kestäväksi. Eurovelka on sittenkin parempi kumppani kuin korjausvelka. Koska velkaantuminen on käytetty investointeihin eikä kulutukseen, myös käyttöomaisuuden arvo taseessa on kasvanut yhtä paljon eli noin 40 miljoonaa euroa.

Nyt niukasti ylijäämäinen tilinpäätös ei ole läheskään riittävä tulos mutta osoittaa, että sitkeillä omilla toimenpiteillä ja toimintoja henkilöstön kanssa kehittämällä talouskehitys pystytään kääntämään vahvistuvaan suuntaan. Nyt käynnissä olevien vuosien talouden korjausliikkeet jäävät voimaan myös maakuntauudistuksen siirtymäkauden vuosiksi, joten aikaansaadun kehityksen jatkaminen on aivan välttämätöntä.

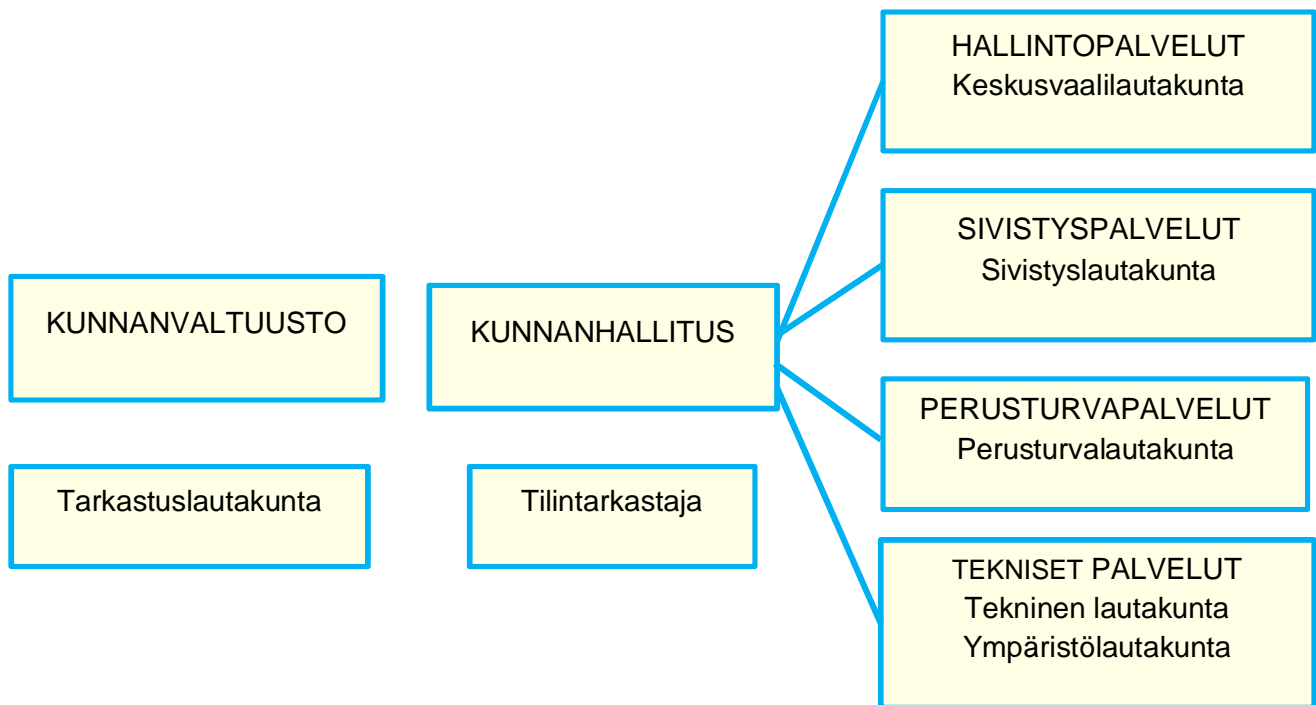
Tästä tilinpäätöksestä voin löytää paljon kiitoksen aihetta kaikille palvelualueille, niin henkilöstölle kuin luottamushenkilöillekin. Viime vuonna myös ulkopuoliset tahot antoivat meille kiitosta hyvästä kuntatyöstä, hyvästä elinkeinopolitiikasta ja esimerkillisestä työstä ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Antero Alenius

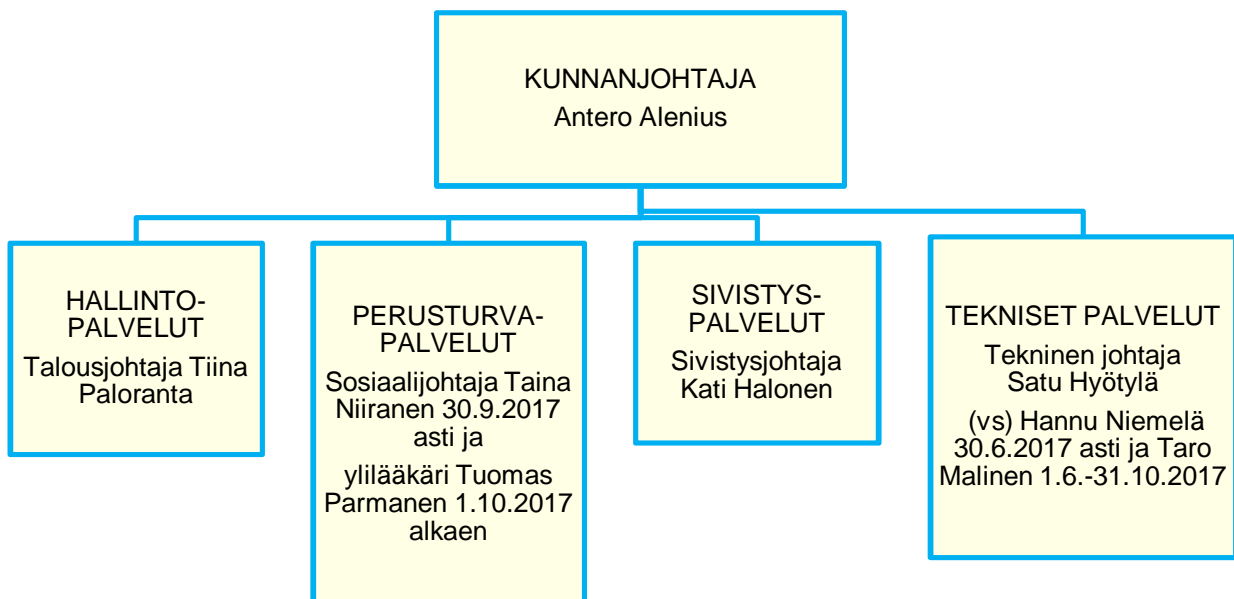
Kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamushenkilöorganisaatio

Viranhaltijaorganisaatio

Tilintarkastus - 31.5.2017

Kunnan tilintarkastajana toimii BDO Auditor Oy,
vastuullinen tilintarkastaja JHTT Jorma Kesä

TARKASTUSLAUTAKUNTA

puheenjohtaja	Lahtinen Kati
varapuheenjohtaja	Pylsy Katariina
jäsen	Kivimäki Pertti
jäsen	Kortet Johanna
jäsen	Uusitalo Heikki

Tilintarkastus 1.6.2017 -

Kunnan tilintarkastajana toimii BDO Auditor Oy,
vastuullinen tilintarkastaja JHTT Jorma Kesä

TARKASTUSLAUTAKUNTA

puheenjohtaja	Jokela Tiina
varapuheenjohtaja	Autio Kauko
jäsen	Nieminen Marita
jäsen	Koivisto Eija
jäsen	Niininen Veli-Pekka

Valtuusto - 31.5.2017

Valtuustoon kuuluu 35 valtuutettua. Poliittiset voimasuhteet:

Suomen Keskusta (Kesk.)	10
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	7
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	6
Perussuomalaiset (PS)	5
Vasemmistoliitto (Vas.)	4
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	2
Vihreä Liitto (Vihr.)	1

<i>Puheenjohtaja</i>	Parhankangas Kirsi	Kok.
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Eloranta Pasi	Kesk.
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Lepola Mauri	SDP
<i>Jäsenet</i>		
Alakastari Atso	Vas.	Lepistö Maarit SDP
Autio Kauko	Kok.	Leskinen Päivi Kok.
Evikoski Teemu	Kesk.	Linnainmaa Risto Kesk.
Hakala Pekka	Kesk.	Mäensivu Raija Kesk.
Haukipää Sari	Vas.	Mäki Rauno PS
Hiltunen Päivi	Kesk.	Nieminen Marita SDP
Härkki-Santala Maria	Kesk.	Nordfors Heimo Kok
Immonen Anna-Kaisa	KD	Ovaska Jouni 13.3.2017 asti Kesk.
Isokivijärvi Kari	PS	Palomäki Susanna KD

Isomuotia Harri	Kok.	Ponkiniemi Vilho	Vas.
Jokela Tiina 13.3.2017 alk.	Kesk.	Pylsy Katariina	Kesk.
Juvonen Jukka	PS	Rikala Erkki	PS
Järvenpää Esa	SDP	Soukko Tarja	Kok.
Järvinen Jarmo	SDP	Vatajaniemi Juhani	SDP
Kalliola Jarmo	Kesk.	Westergård Raija	Vas.
Kola Mari	Kok.	.	
Lahtinen Kati	Vihr.		
Lampinen Jouni	PS		

Valtuusto 1.6.2017 -

Valtuustoon kuuluu 35 valtuutettua. Poliittiset voimasuhteet:

Suomen Keskusta (Kesk.)	8
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	7
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	7
Perussuomalaiset (PS)	5
Vasemmistoliitto (Vas.)	5
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	2
Vihreä Liitto (Vihr.)	1

<i>Puheenjohtaja</i>		Parhankangas Kirsi	Kok.
<i>I varapuheenjohtaja</i>		Westergård Raija	Vas.
<i>II varapuheenjohtaja</i>		Järvinen Jarmo	SDP
<i>Jäsenet</i>			
Arhenius Päivi	SDP	Mäkelä Timo	Kok.
Autio Kauko	Kok.	Mäki Rauno	PS
Eloranta Pasi	Kesk.	Nieminen Marita	SDP
Hakala Pekka	Kesk.	Niinenmaa Jussi	Vas.
Hiltunen Päivi	Kesk.	Nordfors Heimo	Kok.
Härkki-Santala Maria	Kesk.	Palomäki Susanna	KD
Immonen Anna-Kaisa	KD	Perkonmäki Jani	PS
Isokivijärvi Kari	PS	Ponkiniemi Vilho	Vas.
Jokela Tiina	Kesk.	Pylsy Katariina	Kesk.
Järvenpää Esa	SDP	Schroderus Heidi	Kok.
Laine Mika	Vas.	Tainio Aki	Kok.
Lampinen Jouni	PS	Toivola Jarno	PS
Lepola Mauri	SDP	Tulonen Heidi	SDP
Leskinen Päivi	Kok.	Vatajaniemi Juhani	SDP
Linnainmaa Risto	Kesk.	Vesikko Miska	Vas.
Martikainen Johanna	Vihr.	Ylivakeri Paula	Kesk.

Hallitus - 31.5.2017

Hallituksessa on 9 jäsentä

Poliittinen voimasuhde:	
Suomen Keskusta (Kesk.)	3
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	2
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	2
Vasemmistoliitto (Vas.)	1
Perussuomalaiset (PS)	1

<i>Puheenjohtaja</i>	Linnainmaa Risto	Kesk.
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Leskinen Päivi	Kok.
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Mäki Rauno	PS

<i>Jäsenet:</i>			
Hiltunen Päivi	Kesk.	Lepistö Maarit	SDP
Härkki-Santala Maria	Kesk.	Nordfors Heimo	Kok.
Järvenpää Esa	SDP	Ponkiniemi Vilho	Vas.

Hallitus 1.6.2017 -

Hallituksessa on 9 jäsentä

Poliittinen voimasuhde:	
Suomen Keskusta (Kesk.)	3
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	2
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	2
Vasemmistoliitto (Vas.)	1
Perussuomalaiset (PS)	1

<i>Puheenjohtaja</i>	Linnainmaa Risto	Kesk.
<i>I varapuheenjohtaja</i>	Leskinen Päivi	Kok.
<i>II varapuheenjohtaja</i>	Mäki Rauno	PS

<i>Jäsenet:</i>			
Hiltunen Päivi	Kesk.	Ponkiniemi Vilho	Vas.
Järvenpää Esa	SDP	Pylsy Katariina	Kesk.
Mäkelä Timo	Kok.	Tulonen Heidi	SDP

Lautakunnat**KESKUSVAALILAUTAKUNTA - 31.5.2017**

puheenjohtaja	Niinenmaa Jussi
varapuheenjohtaja	Helpiö Marko
jäsen	Hätönen Tarja
jäsen	Pylsy Katariina 13.3.2017 asti
jäsen	Mäensivu Raija 13.3.2017 alkaen
jäsen	Turvala Pirjo

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Kiukainen Pekka
varapuheenjohtaja	Ylivakeri Paula
jäsen	Suikka Petteri
jäsen	Turvala Pirjo
jäsen	Aironpää Marja-Leena

PERUSTURVALAUTAKUNTA -31.5.2017

puheenjohtaja	Mäensivu Raija
varapuheenjohtaja	Ankelo Aku
jäsen	Järvinen Jarmo
jäsen	Kiukainen Pekka
jäsen	Kola Mari
jäsen	Korpiaakko Lauri
jäsen	Palomäki Susanna
jäsen	Vatajaniemi Juhani
jäsen	Ylivakeri Paula

SIVISTYSLAUTAKUNTA -31.5.2017

puheenjohtaja	Autio Kauko
varapuheenjohtaja	Eloranta Pasi
jäsen	Laaksonen Jouni
jäsen	Lampinen Jouni
jäsen	Mäkelä Harri
jäsen	Nordfors Hannele
jäsen	Tuohela Sirpa
jäsen	Kannisto Mirja
jäsen	Westergård Raija

TEKNINEN LAUTAKUNTA -31.5.2017

puheenjohtaja	Hakala Pekka
varapuheenjohtaja	Nieminen Marita
jäsen	Evikoski Teemu
jäsen	Koivisto Eija
jäsen	Kortesoja Rauno
jäsen	Mänty Mikko
jäsen	Rautiainen Pauliina

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA -31.5.2017

puheenjohtaja	Isokivijärvi Kari
varapuheenjohtaja	Kalliola Jarmo
jäsen	Alakastari Atso
jäsen	Rask Kaija
jäsen	Hannula Anne
jäsen	Hollo Tommi
jäsen	Hätönen Tarja

PERUSTURVALAUTAKUNTA 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Niinenmaa Jussi
varapuheenjohtaja	Palomäki Susanna
jäsen	Ahola Mikko
jäsen	Ankelo Aku
jäsen	Antila Turo
jäsen	Mäkinen Eeva
jäsen	Nordfors Hannele
jäsen	Vatajaniemi Juhani
jäsen	Ylivakeri Paula

SIVISTYSLAUTAKUNTA 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Lepola Mauri
varapuheenjohtaja	Eloranta Pasi
jäsen	Arhenius Päivi
jäsen	Lampinen Jouni
jäsen	Löf Mirka
jäsen	Mäkelä Harri
jäsen	Nordfors Heimo
jäsen	Oinonen Hannamaija
jäsen	Schroderus Heidi

TEKNINEN LAUTAKUNTA 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Tainio Aki
varapuheenjohtaja	Kalliola Jarmo
jäsen	Ankelo Annika
jäsen	Laine Mika
jäsen	Mokkila Harri
jäsen	Rasi Saija
jäsen	Seulanto Marja

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Isokivijärvi Kari
varapuheenjohtaja	Mäkelä Sami
jäsen	Immonen Anna-Kaisa
jäsen	Laaksonen Jouni
jäsen	Martikainen Johanna
jäsen	Norokorpi Virpi
jäsen	Vesikko Miska

Jaostot**TIEJAOSTO -31.5.2017**

puheenjohtaja	Hakala Pekka
jäsen	Evikoski Teemu
jäsen	Nieminen Marita

TIEJAOSTO 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Tainio Aki
jäsen	Seulanto Marja
jäsen	Kalliola Jarmo

PERUSTURVALAUTAKUNNAN JAOSTO - 31.5.2017

puheenjohtaja	Palomäki Susanna
varapuheenjohtaja	Järvinen Jarmo
jäsen	Kola Mari
jäsen	Korpiaakko Lauri
jäsen	Ylivakeri Paula

PERUSTURVALAUTAKUNNAN JAOSTO 1.6.2017 -

puheenjohtaja	Palomäki Susanna
varapuheenjohtaja	Ylivakeri Paula
jäsen	Nordfors Hannele
jäsen	Niinenmaa Jussi
jäsen	Vatajaniemi Juhani

HALLITUKSEN HENKILÖSTÖJAOSTO 1.6.2017 -

Puheenjohtaja Risto Linnainmaa
 Varapuheenjohtaja Rauno Mäki
 Jäsen Vilho Ponkiniemi

Vaikuttamistoimielimet**VANHUSNEUVOSTO -31.5.2017**

puheenjohtaja: Mäensivu Raija

muut jäsenet: seurakunnan, yhdistysten ja järjestöjen edustajat (10 hlöä)

VAMMAISNEUVOSTO -31.5.2017

puheenjohtaja: Raija Mäensivu

muut jäsenet: vammaisjärjestöjen edustajia

VANHUSNEUVOSTO 11.9.2017 -

Puheenjohtaja Jussi Niinenmaa
 Varapuheenjohtaja Erkki Koivulahti
 Hallituksen edustaja Vilho Ponkiniemi
 Perusturvalautakunnan edustaja Hannele Nordfors
 Vanhusneuvoston sihteeri Anneli Kivimäki
 Hämeenkyrön Nivelpiiri; Arja Viitasaari
 Hämeenkyrön seurakunta; Johanna Graeffe
 Hämeenkyrön-Viljakkalan eläkeläiset; Raija Vaskelainen
 Eläkeliiton Hämeenkyrön yhdistys; Sauli Ilomäki
 Sotainvalidien Veljesliiton Hämeenkyrön Osasto; Heikki Uusitalo
 Hämeenkyrön Sotaveteraanit; Reino Tuomi
 Kyröskosken Setlementti; Erkki Koivulahti
 Hämeenkyrön Seniorit; Pirjo-Riitta Lehti

VAMMAISNEUVOSTO 11.9.2017 -

Puheenjohtaja Tapani Saarela
Varapuheenjohtaja Heikki Uusitalo
Hallituksen edustaja Timo Mäkelä
Perusturvalautakunnan edustaja Jussi Niinenmaa
Vammaisneuvoston sihteeri Kaija Uusitalo
Invalidiliitto/Tampereen seudun Invalidit Akson ry; Tapani Saarela
Kyröskosken Setlementti; Tapani Saarela
Hämeenkyrön Sotaveteraanit; Reino Tuomi
Sotainvalidien Veljesliiton Hämeenkyrön Osasto; Heikki Uusitalo
Kyrösjärven Reuma ja Tules; Helena Jylhä
Kyrösjärven seudun diabetesyhdistys; Sirpa Uusitalo
Sisukkaat; Arto Ojala
Kyrösjärven seudun Näkövammaiset; Sari Ryyänen
Eläkeliiton Hämeenkyrön yhdistys; Sauli Ilomäki
Hämeenkyrön seurakunta; Johanna Graeffe
Hämeenkyrön Nivelpiiri; Anneli Järvinen-Paananen
Hämeenkyrön Kehitysvammaisten Tuki; Veijo Korhonen
Kyrösjärven seudun hengitysyhdistys; Reino Tuomi

NUORISOVALTUUSTO 2017 - 2018

Puheenjohtaja Simo Linnainmaa, kunnanvaltuuston edustaja
Varapuheenjohtaja Janne Keso
Sihteeri Milla Osara, LAPE-työryhmän edustaja
Jäsen Viljo Ylirautalahti, kunnanvaltuuston varaedustaja, sivistyslautakunnan edustaja
Jäsen Toni Fagerström, sivistyslautakunnan varaedustaja
Jäsen Juuso Kuustie, instagram-vastaava
Jäsen Luukas Widenoja
Jäsen Erica Beresford

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen kehitys

Suotuisa taloussuhdanne on kohentanut julkista taloutta. Noususuhdanne on lisännyt verotuloja, mistä on seurannut vahvistumista sekä valtiontalouteen että kuntatalouteen. Tämä ei kuitenkaan ole riittänyt poistamaan talouden rakenteellista epätasapainoa. Talouskasvusta huolimatta julkisen talouden tulot eivät riitä kattamaan menoja.

Bkt:n kasvu oli 3,0. Yksityinen kulutus kasvoi työllisyyden kohenemisen seurauksena. Asuntorakentaminen jatkui vilkkaana, samoin tuotannolliset investoinnit.

Työttömyysaste kääntyi laskuun syksyllä. Työllisyys parantui talouskasvun kiihtyessä. Kotitalouksien reaalityulojen kasvu hidastuu inflaation myötä ja tämä hidastaa yksityisen kulutuksen kasvua.

Viime vuosien matala korkotaso on suosinut lainanottoa.

Oman alueen kehitys

Vuoden 2017 lopun Tilastokeskuksen antama ennakkoväkiluku on 10 596 (10 682). Väkiluku laski 86 (+13) hengellä. Kasvuprosentti oli -0,8 (+0,1).

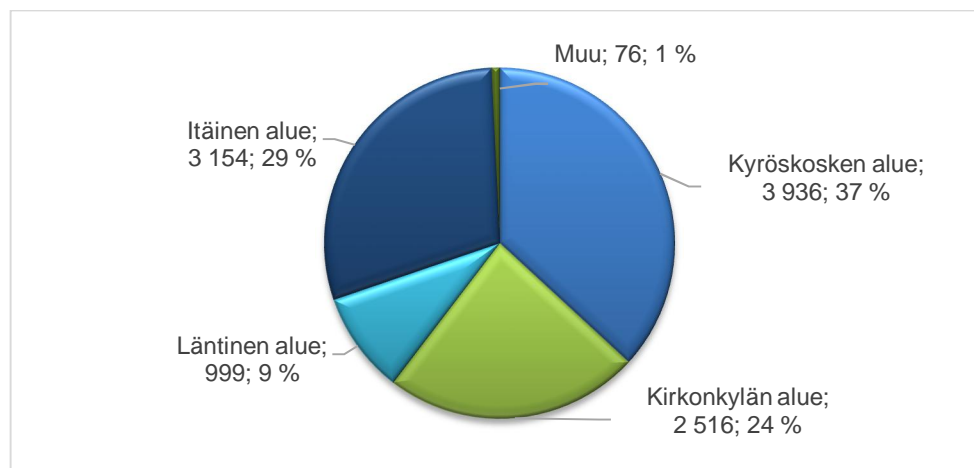
Syntyvien ja kuolleiden määriä ja muuttoliikennetietoja ei ole vielä saatavissa. Ei myöskään ikärakennetietoja.

Kuntastrategiassa asetettua 1-2 prosentin väestönkasvutavoitetta ei saavutettu.

Ikärakenne

Vuoden 2017 tiedot eivät olleet vielä saatavilla

Ikä	2014	2015	2016
0 – 6	863 (8,1)	873 (8,2)	860 (8,1)
7 – 15	1 184 (11,2)	1 181 (11,1)	1 194 (11,2)
16 – 25	960 (9,0)	961 (9,0)	984 (9,29)
26 – 45	2 434 (22,9)	2 403 (22,5)	2 375 (22,2)
46 – 64	2 947 (27,8)	2 958 (27,7)	2 943 (27,4)
65 – 79	1 615 (15,2)	1 678 (15,7)	1 732 (16,2)
80 -	607 (5,7)	613 (5,7)	613 (5,7)

Väestö osa-alueittain 2016**Asuntotuotanto**

Valmistuneet asunnot

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017
pientalot	37	32	33	37	17	5
rivitaloasunnot	10	5	0	4	0	4
kerrostaloasunnot	49	0	0	0	37	0
yhteensä	96	37	33	41	54	9

Tonttimyynti

Kunta myi omakotitontteja kaksi Ahrolantien asuinalueelta ja yhden Pappilanjoen alueelta sekä yhden yritystontin Kalalahden alueelta.

Tonttivaranto

Heti myyntivalmiita omakotitontteja oli 31.12.2017 myynnissä yhteensä 56 kappaletta.

- 5 kpl Ahrolantien varren asuinalueella
- 18 kpl Ali-Niskalan asuinalueella
- 14 kpl Kyröskosken harjun asuinalueella
- 19 kpl Mahnalan asuinalueella (11 kpl varattu)

Muut tontit

- Kyröskosken harjun alueella 4 kpl rivitalotonttia, sekä 3 kpl yhteisomistuksessa olevaa kerrostalotonttia (kunnan omistamien osuuksien pinta-ala yht. 2 630 m²). Lisäksi alueella on KTY, YL ja AL tontit, pinta-ala yht. 1,6 ha.
- Ali-Niskalan asuinalueella 2 kpl rivitalotonttia
- Selvaagin mäki; kerrostalotonttialuetta AK II yhteensä 1,8 ha.
- Kyröskosken keskuskolmio; rakennusmaata YL 1, AL 2 tontteja yhteensä 9 440 m².
- Sumeliuksen asuntoalue; 2 kpl rivitalotonttia ja 2 kpl kerrostalotonttia.
- Pappilanjoen asuntoalue; 3 kpl omakotitonttia. Tontit varattu ammattikoulun oppilastyönä rakentamista varten.
- Nuijamiestentie 17; yksi rivitalotontti 4 884 m² sekä 2 kpl omakotitonttia yht. 3 175 m².
- Hammareninkatu; yksi kerrostalotontti 3 245 m²

Työttömyys

Hämeenkyrön työttömyysaste oli joulukuussa 2017 9,8 % (11,1), mikä oli alempi kuin Pirkanmaan keskiarvo 11,7 %. Työttömänä oli 477 (545) henkeä. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 69 (51). Pitkäaikaistyöttömiä oli 118 (133).

Hämeenkyrön kunnan talouden kehitys

Talousarvion ensimmäinen koonti lautakuntien esityksistä oli reilusti alijäämäinen. Talousarvioesitysten yhteenvedoa karsittiin kunnanjohtajan johdolla ja aikaansaatiin esitys, jossa alijäämä oli noin 2 milj. euroa. Vuosikate oli 3,2 milj. euroa.

Vuoden aikana ei tehty käyttötaloutta koskevia talousarviomuutoksia.

Verotulot

1 000 e	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Kunnallisvero	27 787	29 179	30 792	32 452	32 309	32 559	34 472
Yhteisövero	1 261	785	835	1 106	1 208	1 264	1 636
Kiinteistövero	1 830	2 000	2 015	2 243	2 250	2 303	2 131
Yhteensä	30 878	31 964	33 642	35 802	35 767	36 125	38 239

Verotilitys yhteensä kasvoi 2,1 milj. euroa, +5,9 % (edellisenä vuonna kasvoi 358 000 euroa, +1,0 %). Kunnallisveron tuotto kasvoi 1,9 milj. euroa, +5,9 % (+ 250 000 euroa, +0,8 %). Yhteisöveron tuotto kasvoi 373 000 euroa, +29,5 % (+56 000 euroa, +4,4 %) ja kiinteistöveron tuotto laski -172 000 euroa, -7,5 % (+52 000 euroa, +2,3 %).

Veroprosentit	2017
Tuloveroprosentti	22,00
Kiinteistöveroprosentit	
- yleinen kiinteistövero	0,95
- vakituinen asunto	0,48
- muu asunto	1,15
- voimala	2,85
- rakentamaton tontti	3,00
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistövero	0,00

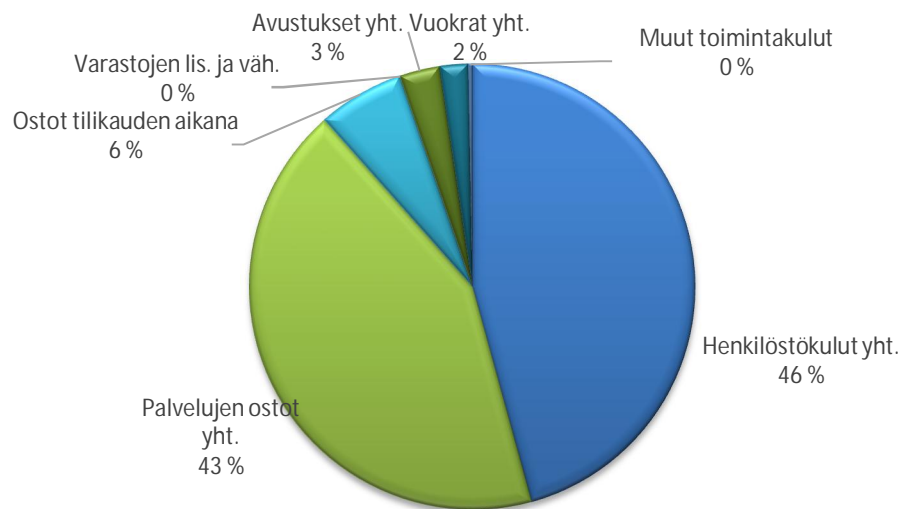
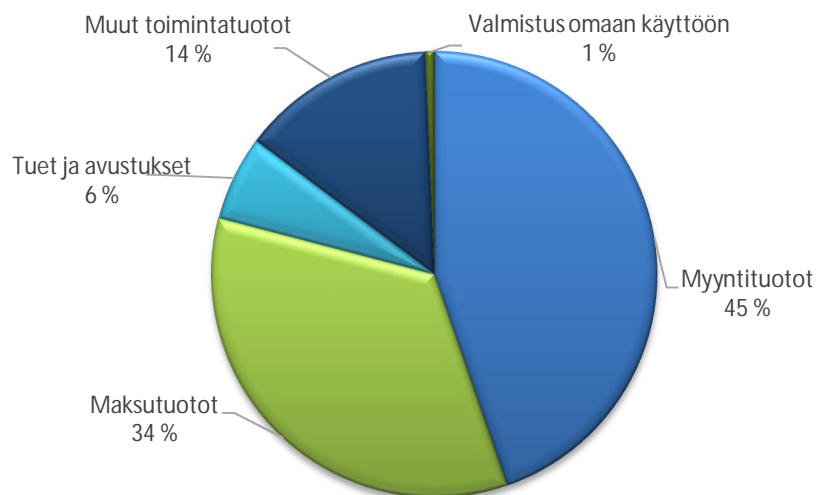
Valtionosuudet

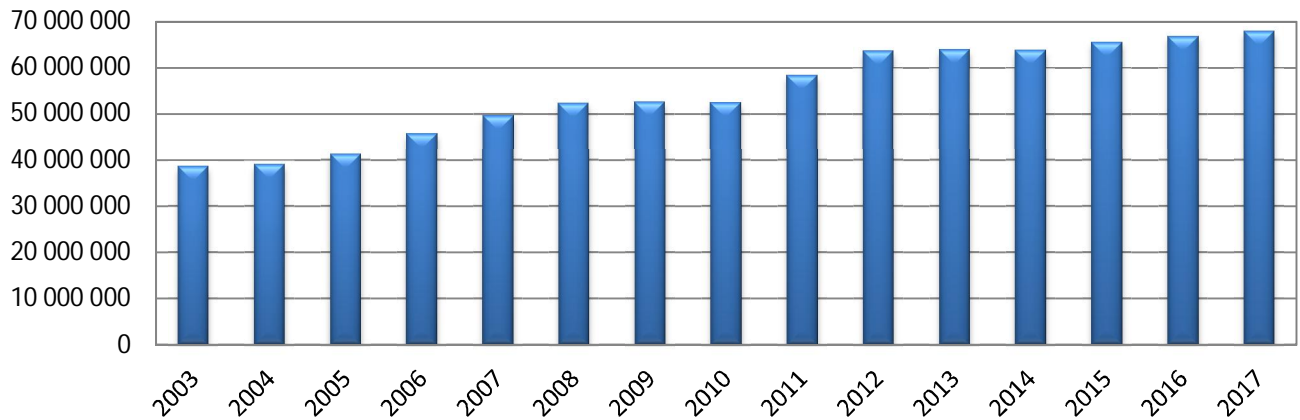
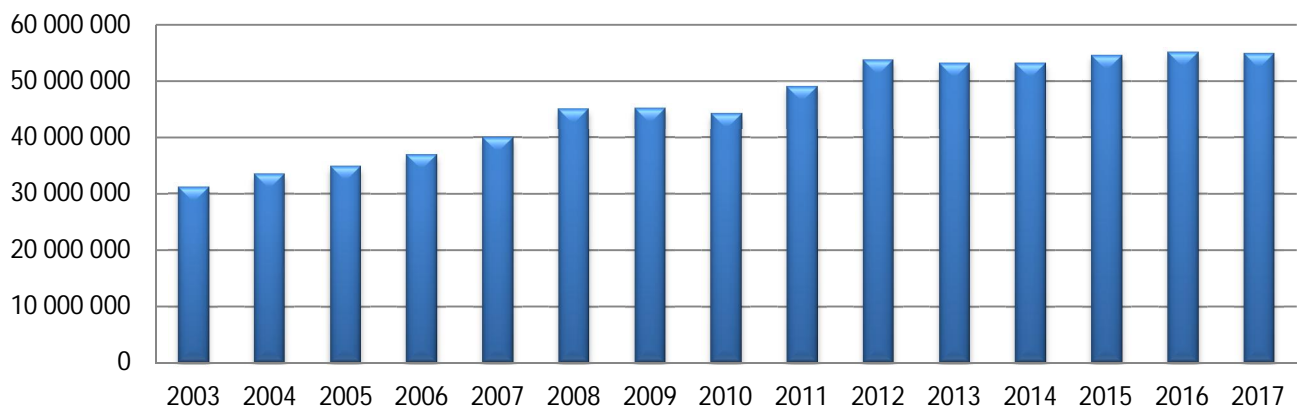
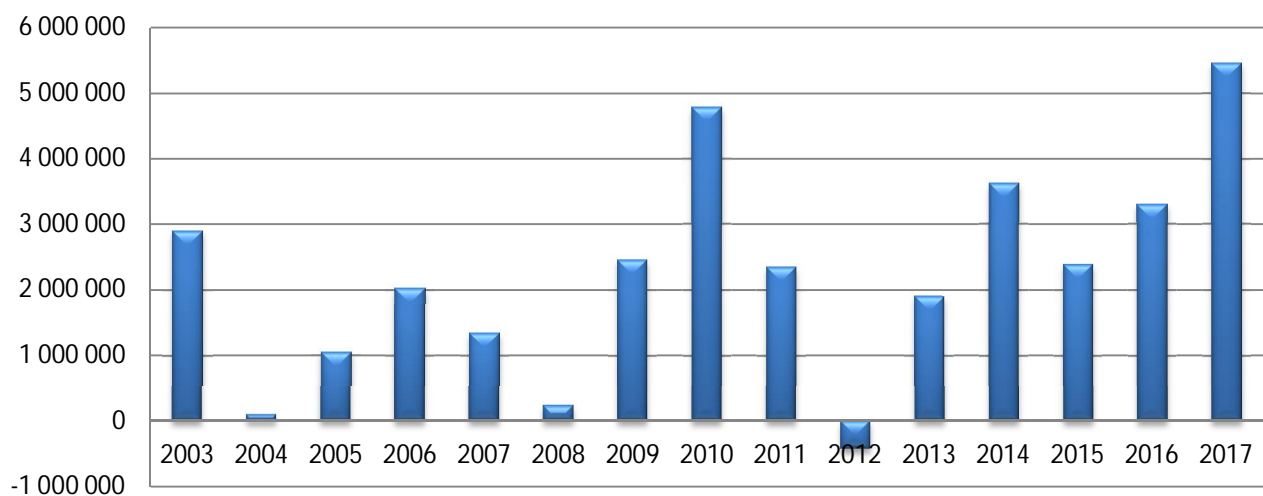
1 000 e	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Peruspalveluiden valtionosuus	16 119	17 348	17 463	17 360	15 942	16 730	15 766
Verotulotasaus	4 309	3 836	3 878	3 723	5 243	5 577	5 999
Yhteensä	20 429	21 185	21 341	21 083	21 185	22 307	21 765

Valtionosuudet yhteensä laskivat 542 000 euroa, -2,4 % (edellisenä vuonna +1,1 milj. euroa, +5,3 %). Verotulojen tasaus kasvoi 422 000 euroa, 7,6 % (+334 000 euroa, +6,0 %). Peruspalvelujen valtionosuus laski 964 000 euroa, -5,8 % (+788 000 euroa, +4,9 %).

Toimintatuotot ja -kulut

	TP 2016	TA 2017	TP 2017	Muutos 2016-2017 euroa	Muutos 2016-2017 %
Myyntituotot	4 453	5 050	5 684	1 231	27,6
Maksutuotot	4 495	4 406	4 372	-123	-2,7
Tuet ja avustukset	911	427	783	-128	-14,1
Muut toimintatuotot	1 671	1 643	1 795	123	7,4
Tuotot yhteensä	11 530	11 526	12 634	1 103	9,6
Valmistus omaan käyttöön	132	104	85	-47	-35,6
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	11 662	11 630	12 719	1 056	9,1
Palkat ja palkkiot	-24 273	-23 926	-24 771	497	2,0
Eläkekulut	-5 623	-6 058	-5 330	-293	-5,2
Muut henkilösivukulut	-1 499	-1 066	-1 133	-366	-24,4
Henkilöstökorvaukset	369	77	342	-26	-7,2
Henkilöstösivukulut yhteensä	-6 753	-7 048	-6 121	-631	-9,4
Henkilöstökulut yhteensä	-31 026	-30 973	-30 892	-135	-0,4
Palvelujen ostot yhteensä	-27 092	-28 576	-28 861	1 768	6,5
Ostot tilikauden aikana	-4 182	-4 203	-4 232	50	1,2
Varastojen lis. ja vähennys	0	0	-3	-3	-1 193,9
Avustukset	-2 720	-2 028	-1 982	-738	-27,1
Vuokrat	-1 567	-1 560	-1 390	-177	-11,3
Muut toimintakulut	-148	-495	-200	52	35,0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-66 736	-67 835	-67 559	823	1,2
TOIMINTAKATE	-55 074	-56 206	-54 841	-233	-0,4

Toimintakulut lajeittain**Toimintatuotot lajeittain**

Toimintakulujen kehitys**Toimintakatteen kehitys****Vuosikatteen kehitys**

Poistot

Uusi poistosuunnitelma otettiin käyttöön vuoden 2013 alusta. Poistojen määrä oli 5,1 milj. euroa (6 milj. euroa). Koko summa muodostui suunnitelman mukaisista poistoista.

Rahoitus

Lainamäärän nettolisäys oli 3,4 milj. euroa (4 milj. euroa). Lainamäärä on 47,7 milj. euroa, asukasta kohti 4 504 euroa (44,3 milj. euroa, 4 147 euroa). Se kasvoi 357 euroa/asukas edellisestä tilinpäätöksestä (526).

Tilinpäätöksen rahoitustuotoissa on mukana Pirkanmaan Sairaanhoidopiirin jäsenkunnilleen palauttamaa taseeseen kertynyttä ylijäämää 351 600,00 euroa.

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Perusturvapalvelut

- perusturvan hallinto, sosiaalityö ja perheneuvonta muuttivat terveyskeskuksen tiloihin ja terveyskeskuksen nimi muutettiin Sosiaali- ja terveyskeskukseksi
- ylilääkäri nimettiin palvelualueen johtajaksi 1.10.17 alkaen kun sosiaalijohtaja jäi virkavapaalle
- vammaispalveluista muodostettiin oma vastuualue
- alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden turvapaikanhakijoiden ryhmäkoti sekä oleskeluluvan saaneiden perheryhmäkoti yhdistettiin Hämeenkyrön Hybridiyksiköksi 1.7.2017, kunta vastaa järjestämisestä ja SPR palvelun tuottamisesta, kustannuksista vastaa Ely-keskus ja Maahanmuuttovirasto
- kehitysvammaisten asumispalvelut otettiin omaksi toiminnaksi 1.10.17 alkaen, aikaisemmin palvelu ostettiin ASPA-palveluilta, toiminta jatkui ASPA-säätiön tiloissa, kodin nimeksi päätettiin Koskensiipi.
- Kurjenmäkikodin saneerausta suunniteltiin ja valmisteltiin, joulukuussa kodin asumista tiivistettiin alkavaa remonttia varten
- uusien tilojen saneerausta hammashuollolle vuodeosasto kahden päätyyn suunniteltiin
- maakunnallisen sote-uudistuksen valmistelua jatkettiin, osallistuttiin useisiin sote-työryhmiin
- vanha potilastietojärjestelmä päivitettiin Lifecare-järjestelmäksi joulukuussa 2017
- kotihoidon mobiilijärjestelmän hankintaa ja käyttöönottoa valmisteltiin
- terveyskeskuksen profiilia tarkasteltiin, tehtiin muutoksia ja lisäyksiä; psykiatrinen sairaanhoitaja ja toimintaterapeutti aloittivat uutena toimintana, tehtiin esitys kahden vakanssin muuttamisesta fysioterapeutiksi, joista toinen sijoittuu terveyskeskussairaalaan ja toinen kotihoitoon

Sivistyspalvelut:

- varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uusien opetussuunnitelmien käytäntöön saattaminen
- Mahnalan Ympäristökoulun rakentaminen
- varhaiskasvatuksen tuntiperusteinen laskutus käyttöön 1.8.2017 ja sähköisten palveluiden laajentuminen
- koulujen yhteinen ict-henkilö palkattiin
- tilapäiset virkajärjestelyt sivistyspalvelujen hallinnossa ja elämänlaatupalveluissa
- sähköiset yo-kirjoitukset
- paljon kehittämis- ja koulutustoimintaa
- Koskilinnan vanhan puolen ryhmät väistötiloihin marraskuusta alkaen
- Monitoimikeskus Sillan toimintoja on kehitetty ja vuoden aikana on saavutettu parempi käytettävyyden tilojen osalta. (esim. puutyöluokan koneiden uudelleensijoittelu)

Tekniset palvelut ja investoinnit

- Monitoimikeskus Silta oli toiminnassa koko vuoden
- Koulukatu 35, 37 ja 39 kiinteistöt sekä Lavajärven koulukiinteistö myytiin
- Perusturvan siivouspalvelut siirrettiin vuoden 2017 alusta perusturvalle ja pesulatoiminta lopetettiin
- Kurjenmäkikodin peruskorjaushanke käynnistyi
- Terveyskeskuksen saneerauksen (pl hammashoitola) viimeinen vaihe valmistui
- Mahnalan Ympäristökoulun rakennushanke pääsi hyvään vauhtiin
- Viemäriverkoston laajennus Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi, valmistui ja kokoojaviemärien rakentaminen aloitettiin

1.5 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat

Ympäristö aiheuttaa taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, joita kaikkia ei ole mahdollista hallita. Uhkana ovat äkilliset voimakkaat sääilmiöt, joista aiheutuu seurausvaikutuksina esimerkiksi vesivahinkoja ja pitkiä sähkökatkoja.

Kunta on liittynyt mukaan Hinku-foorumiin eli hiilineutraalit kunnat -hankkeeseen. Kunta on sitoutunut Hinku-tavoitteisiin eli vähentämään kasvihuonepäästöjä vuodesta 2007 vuoteen 2030 mennessä 80 %:lla.

Kunnan jätevedenpuhdistamo uusittiin vuonna 2015 ja on toiminnaltaan moderni ja ajanmukainen. Siihen ei ole lähivuosina tarvetta investoida.

Kunnanhallitukseen tietoon ei ole saatettu korruptioon, lahjontaan eikä ihmisoikeuksien rikkomiseen liittyviä asioita.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Arviota tulevasta kehityksestä on tällä hetkellä vaikea tehdä. Kuntarakenneuudistus ja sote-uudistus ovat vielä kesken.

Menojen kasvun taittuminen on oltava pysyvää ja toiminnan sopeuttaminen jatkuu edelleen suunnitelmavuosina. Kuntastrategiassa mainittu tahtotila ”taloudellisesti vahva kotikunta” on edelleen tavoitteena.

1.7 Kunnan henkilöstö

Vakituinen henkilökunta

Kunnan palveluksessa oli palvelussuhteessa 31.12.2017 yhteensä 729 työntekijää, joista vakituisia viran- ja toimenhaltijoita sekä tuntipalkkaisia työntekijöitä oli 580. Henkilöstökertomus julkaistaan erillisenä.

Kunnan koko henkilökunnalla oli sairauspoissaoloja yhteensä 11 767 kalenteripäivää (v. 2016 10 693). Näistä päivistä työpäiviä oli 8 811 (8 172). Kun kalenteripäivinä lasketut sairauslomapäivät jaetaan palveluksessa olevien määrällä, saadaan työntekijää kohti 16,1 sairauslomapäivää vuoden aikana. Vuonna 2016 sairauslomapäivien lukumäärä työntekijää kohden oli 15,5.

Voimassa olevat palvelussuhteet (vakituinen henkilökunta)

Palvelualue	31.12.14	31.12.15	31.12.16	31.12.17
Hallintopalvelut	15	15	14	18
Perusturvapalvelut	225	224	221	245
- terveyspalvelut	107	108	116	126
- sosiaalipalvelut	118	116	105	119
Sivistyspalvelut	241	239	235	239
- opettajat	101	103	102	100
- muut	140	136	133	139
Tekniset palvelut	91	87	89	78
- kk-palkkaiset	65	63	70	58
- tuntipalkkaiset	26	24	19	20
YHTEENSÄ	572	565	559	580

Vakuituisen henkilöstön määrän lisääntymiseen perusturvapalveluissa vaikuttaa laitoshuoltajien (11 hlöä) siirtyminen teknisistä palveluista perusturvapalveluihin vuoden 2017 alusta. Lisäksi vakituisen henkilöstön määrään vaikuttaa lokakuussa toteutettu liikkeen luovutus, jonka myötä Koskensiiven yksikkö ja yhdeksän henkilöä siirtyi kunnan palvelukseen.

Palkkamenojen kehitys

Palvelussuhteet ja palkkamenot	palvelussuhteet	palkkamenot 1 000 euroa	palvelussuhteet	palkkamenot 1 000 euroa	palvelussuhteet	palkkamenot 1 000 euroa	palvelussuhteet	palkkamenot 1000 euroa
	2014	2014	2015	2015	2016	2016	2017	2017
Hallintopalvelut		716		786		802		931
- vakituiset	15		15		14		18	
- määräaikaiset	2		2		2			
- muut	1		1		2		3	
Perusturvapalvelut		10 133		10 407		10 287		10 803
- vakituiset	225		224		221		245	
- määräaikaiset	9		12		12		12	
- sijaiset	52		55		42		63	
- muut	10		9		5		4	
Sivistyspalvelut		10 094		10 327		10 122		10 224
- vakituiset	241		239		235		239	
- määräaikaiset	51		55		34		26	
- sijaiset	18		11		22		24	
- muut	2		1		1		1	
Tekniset palvelut		3 254		3 218		3 062		2 813
- vakituiset	91		87		90		78	
- määräaikaiset	2		4		2		4	
- sijaiset	9		17		10		7	
- muut	2		0		1		1	
YHTEENSÄ	730	24 197	732	24 736	696	24 273	729	24 771

Palkkamenosta ei ole vähennetty henkilöstökorvauksia.

Henkilökunnan määrä pysyi lähes ennallaan toimintavuoden aikana. Vapautuvien virkojen ja tehtävien kohdalla harkittiin eri vaihtoehtoja viran tai toimen täyttölle. Erillisestä täyttölupamenetelmästä on luovuttu. Palkkamenot kasvoivat 2,0 % edellisestä vuodesta.

1.8 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan toiminnassa suurin riski liittyy henkilöstöön. Kunnan toiminta perustuu lähes kokonaan henkilötööhön eikä inhimillisiä tekijöitä voi koskaan täysin hallita. Osassa toiminnoissa on niukat henkilömitoitukset ja palveluvarmuuden takaaminen kaikissa oloissa on mahdotonta. Usein vain yksi henkilö osaa tehdä tietyn asian.

Väestön ikääntymisen palvelutarjonnalle asettama vaatimus määrällisessä ja laadullisessa mielessä aiheuttaa resurssiongelmia. Toiveet ja vaatimukset eivät kohtaa käytettävissä olevia resursseja.

Tietotekniikkariskit ovat keskeisiä kunnan toiminnan riskejä. Koko toiminta perustuu käytettävissä olevalle tietotekniikalle.

Hallituksen tiedossa ei ole lakien ja ohjeiden noudattamattomuutta, josta seuraisi korvausvaateita. Omaisuus on turvattu vakuuttamalla. Vakuutusturvan kattavuus käydään läpi vuosittain. Vakuutusten hoitopalvelut on ostettu meklariliikkeeltä. Vakuutukset kilpailutettiin vuonna 2015.

Kunnan rahavaroja on hoidettu valtuuston hyväksymien sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.

Kunnan 47,7 milj. euron velasta pitkäaikaisia lainoja oli 35,7 milj. euroa ja kuntatodistuksia 12 milj. euroa. Pitkäaikaisista lainoista isoimmalle 20 milj. euron lainalle on otettu korkosuojaus. Se on voimassa 2022 asti, jonka jälkeen pankki päättää, jatkaako sopimusta vai ei.

1.9 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa kunnan toiminnan taloudellisuus ja tulokellisuus, päätösten pohjana olevien tietojen riittävyys ja luotettavuus, lakien ja ohjeiden noudattaminen sekä omaisuuden turvaaminen. Ohjeet sisäisestä valvonnasta sisältyvät riskienhallinnan yleisohjeeseen. Hallitus vastaa riskienhallinnan yleisestä toimivuudesta koko kunnan tasolla.

Riskienhallinnan toteuttamis- ja valvontavastuu on kunnanjohtajalla. Palvelujohtajat vastaavat riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuudesta omalla palvelualueellaan. Palvelupäälliköt toteuttavat riskienhallintaa erityisesti henkilöriskien ja omaisuuden vahinkoriskien osalta. Ohjeen mukaisesti riskejä arvioidaan päivittäistoiminnan ohella jokaista päätöstä tehtäessä.

Johtoryhmä tekee vuosittain suunnitelman sisäisen valvonnan kohteista ja arvioinnin toteuttajista. Riskienhallinnasta laaditaan raportti vuosittain. Erityisenä raportointikohteena on sisäinen tarkastus.

Jokaisella johtoryhmän jäsenellä oli oma tarkastuskohteensa. Raportti vuoden 2017 sisäisen tarkastuksen kohteista laadittiin alkuvuonna 2018.

Taloudesta ja toiminnasta raportoitiin säännöllisesti toimielimille ja johtoryhmälle. Kuukausittain tehtiin kuukausitaulukot, jotka annettiin tiedoksi myös hallitukselle. Lautakunnat saivat talousraportit kuukausittain. Valtuusto sai toiminnan ja talouden osavuositarkastukset. Kuntamaisema-raportti julkaistiin keuhällä. Konserniyhtiöiden raportit liitettiin osavuositarkastukseen.

Toiminnan taloudellisuus ja tuottavuus sekä tavoitteiden saavuttaminen raportoidaan toimintakertomuksen palvelualuekohtaisessa osuudessa. Merkittävien poikkeamien syyt on selostettu.

1.10 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Kunta

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten, eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tunnuslukuja.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toimintatuotot	12 634	11 530
Valmistus omaan käyttöön	85	132
Toimintakulut	-67 559	-66 736
Toimintakate	-54 841	-55 074
Verotulot	38 239	36 125
Valtionosuudet	21 765	22 307
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	69	93
Muut rahoitustuotot	665	315
Korkokulut	-262	-276
Muut rahoituskulut	-184	-188
Vuosikate	5 452	3 303
Poistot ja arvonalentumiset	-5 113	-6 022
TILIKAUDEN TULOS	339	-2 719
Tilinpäätössiirrot	77	77
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	416	-2 642

Tuloslaskelman tunnusluvut	2017	2016
Toimintatuotot/ toimintakulut %	18,7	17,3
Vuosikate/Poistot, %	107	55
Vuosikate, euroa/asukas	515	309
Asukasmäärä	10 596	10 682

Toimintakate

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on kunnan tulorahoitus riittävä.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Tunnuslukuun vaikuttaa kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistointi. Luvussa on kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{vuosikate} / \text{poistot ja arvonalennukset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100, kunnan tulorahoitus riittää poistojen kattamiseen. Oletus on kuitenkin pätevä vain silloin, kun poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointimenoa. Hämeenkyrössä vuosittaiset investointimenot ovat jo muutaman vuoden olleet poistoja suuremmat. Hämeenkyrössä investointeja on kasautunut viime vuosille paljon ja investointimenojen taso pienenee huomattavasti ensi vuodesta alkaen. Lisäksi viime vuosina on ollut romutuspoistoja lisäämässä poistojen määrää.

Vuosikate euroa/asukas

Tunnuslukua käytetään arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

Vuosikatteen tavoitearvo riippuu kunnasta. Hämeenkyrössä vuosittainen investointitaso on ollut korkea viime vuosina. Se näyttää pysyvän korkeahkona vielä muutaman vuoden. Investoinnit lisäävät poistojen määrää, joten vuosikatteen pitäisi myös kasvaa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävä erä on poistoerokirjaus. Ylijäämäinen tilikauden tulos esitetään siirrettäväksi edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja sen tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2017	2016
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 452	3 303
Tulo-rahoituksen korjauserät	-133	-13
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 524	-9 582
Rahoitusosuudet investointi menoihin	234	519
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	346	94
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 625	-5 679
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Antolainasaamisten vähennys	53	62
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 767	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 306	-1 839
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 033	7 500
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 430	180
Rahoituksen rahavirta	2 050	5 902
Rahavarojen muutos	425	223
Rahavarat 31.12.	7 582	7 157
Rahavarat 1.1.	7 157	6 934

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016
Toiminnan ja invest. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-37 919	-41 155
Investointien tulo-rahoitus, %	74,8	36,4
Lainanhoitokate	2,2	1,7
Kassan riittävyys, pv	36	33
Asukasmäärä	10 596	10 682

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 euroa

Tunnusluku, joka on positiivinen, ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja katetaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Hämeenkyrö ottaa lainaa investointeihin.

Tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investoinnit on rahoitettu lainalla.

Lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on yksi (1) tai suurempi. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Rahavarat 31.12

= rahoitusarvopaperit, rahat ja pankkisaamiset

Kassan riittävyys pv

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat } 31.12 / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku kuvaa kassan riittävyyttä päivinä. Se ilmaisee, monenko päivän maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	297	196
Muut pitkävaikutteiset menot	531	682
Aineettoman hyödykkeet yhteensä	827	878
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 454	7 468
Rakennukset	44 102	45 598
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 466	11 905
Koneet ja kalusto	733	1 189
Muut aineelliset hyödykkeet	88	2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 887	2 552
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	70 730	68 715
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 314	7 314
Muut lainasaamiset	275	328
Sijoitukset yhteensä	7 590	7 642
Pysyvät vastaavat yhteensä	79 147	77 235
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0	5
Lahjoitusrahastojen varat	131	216
Toimeksiantojen varat yhteensä	131	221
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	154	196
Vaihto-omaisuus yhteensä	154	196
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	30	33
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 368	1 063
Lainasaamiset	13	13
Muut saamiset	883	1 262
Siirtosaamiset	772	548
Saamiset yhteensä	3 066	2 918
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	451	1 081
Muut arvopaperit	3 632	2 732
Rahoitusarvopaperit yhteensä	4 083	3 813
Rahat ja pankkisaamiset	3 498	3 344
VASTAAVAA	90 078	87 728

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	31 082	31 082
Muut omat rahastot	322	322
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-106	2 536
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	416	-2 642
Oma pääoma yhteensä	31 714	31 298
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 504	1 581
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset yhteensä	1 504	1 581
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0	5
Muut toimeksiantojen pääomat	272	207
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	272	212
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 421	28 960
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	33 421	28 960
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	12 000	13 500
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 306	1 839
Saadut ennakot	9	1
Ostovelat	3 103	4 570
Muut velat	991	1 080
Siirtovelat	4 759	4 688
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	23 168	25 678
Vieras pääoma yhteensä	56 589	54 638
VASTATTAVAA	90 078	87 728

Taseen tunnusluvut	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	36,9	37,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	77,9	78,1
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	82,1	83,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	309	-106
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	29	-10
Lainakanta 31.12., 1000 €	47 727	44 299
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 504	4 147
Lainasaamiset, 1000 €	275	328

Omavaraisuusaste

$\% = 100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan kuntataloudessa pitää keskimäärin 70 %:n omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

$\% = 100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Käyttötulot muodostuvat toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Lainamäärän kasvu heikentää tätä tunnuslukua.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

$= 100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut (liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut).

Lainakanta 31.12.

$= \text{vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

Lainakanta tarkoittaa korollista vierasta pääomaa.

Lainat euroa / asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla em. lainakanta vuoden lopun asukasmäärällä.

Vuonna 2016 kuntien lainamäärä/asukas oli 2 933 euroa.

Lainasaamiset 31.12

$= \text{sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset}$

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

1 000 €

TULOT

Toiminta

Toimintatuotot	12 634
Verotulot	38 239
Valtionosuudet	21 765
Korkotuotot	69
Muut rahoitustuotot	665
Tulorahoituksen korjauserät	
- Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutusvoitot	-167

Investoinnit

Rahoitusosuudet investointimenoihin	234
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	346

Rahoitustoiminta

Antolainasaamisten vähennykset	53
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 767

Kokonaistulot yhteensä**80 603****MENOT**

Toiminta

Toimintakulut	67 559
- Valmistus omaan käyttöön	-85
Korkokulut	262
Muut rahoituskulut	184
Tulorahoituksen korjauserät	
Pakollisten varausten muutos	
- Pakollisten var. lis. (+), väh. (-)	0
- Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustappiot	-34

Investoinnit

Investointimenot	7 524
------------------	-------

Rahoitustoiminta

Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 306
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 033

Kokonaismenot yhteensä**78 749**

Täsmäytys:

Kokonaistulot – kokonaismenot = 1 855

Muut maksuvalmiuden muutokset – rahavarojen muutos = 1 855

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Konsernin rakenne

Tytäryhteisöt

- Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy, kunnan omistusosuus 100 %
- Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä 65,49 %
- Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy 100 %
- Ki Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo 100 %
- Hämeenkyrön Jäähalli Oy 52 %
- Hämeenkyrön Vesi Oy 50 %
- Hämeenkyrö Vanhustentalosäätiö 100 %

Kuntayhtymät

- Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 2,34 %
- Pirkanmaan liitto 1,96 %
- Sastamalan koulutuskuntayhtymä 6,65 %

Kunnan konsernitilinpäätöksen tarkoituksena on selvittää ne varat, velat ja vastuut, joihin kunnalla on omistajuuteen tai sopimukseen perustuvaa määräysvaltaa, velvoitteita ja vastuita.

Toiminnan ohjaus

Konserniohje hyväksyttiin valtuustossa vuonna 2010. Konserniohjeen tarkoituksena on luoda puitteet kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle, toimialamäärittelylle, hyvälle hallintotavalle ja raportoinnille. Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä ja näiden tytäryhteisöjä.

Konsernivalvonta

Kuntalain 47 § määrää kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeesta. Hallitus ohjaa konsernia antamalla ohjeita edustajilleen konserniyhtiöissä. Konserniyhtiöt toimittavat kerran vuodessa raportin toiminnastaan sekä tiedot konsernitilinpäätöstä varten. Tarvittaessa hallitus on pyytänyt raportteja useamminkin.

Muutokset konsernissa

Hämeenkyrön kuntakonsernin rakenne ei ole muuttunut tilivuonna.

Arvio mahdollisesta tulevasta kehityksestä

Hämeenkyrön kuntakonsernin rakenteessa ei ole näkyvissä isoja muutoksia.

Tavoitteet ja toteutuminen

Kunnanjohtaja ja talousjohtaja kutsuivat konserniyhtiöiden toimitusjohtajia yksitellen konserni-aamukahville, jossa käytiin läpi ajantasaisia teemoja sekä kerrottiin konsernivalvonnasta. Käytäntöä on tarkoitus jatkaa myös seuraavina vuosina.

Kuntalain 14 §:ssä säädetään valtuuston tehtäväksi omistajaohjauksesta ja konserniohjeesta päättäminen. Vuonna 2010 valmistuneessa konserniohjeessa määritellään konsernivalvonnan menettelyt.

Yleistavoite kaikille konserniin kuuluville yhteisöille on yhteisön pysyminen taloudellisesti sellaisessa kunnossa, että yhtiö voi varautua tulevaisuuteen tulorahoituksellaan huolehtien maksu- ja rahoitusvalmiudestaan kestäväällä tavalla. Tavoitteena on myös se, että konserniyhteisöt huolehtivat soveltuvin osin kilpailun toimivuudesta toimialallaan.

- o kaikki konserniyhtiöt täyttävät taloudellisuustavoitteen ja ovat varautuneet tulevaisuuteen ja huolehtineet rahoituksen riittävydestä. Yhtiöt ovat taloudelliselta tilaltaan erilaisia, osalla taloudellinen tilanne on hyvä ja osalla on haasteita ja talous tiukoilla.

Konserniyhtiölle asetettiin vuodelle 2017 seuraavat yhteiset tehtävät

- ♦ Riskikartoituksen toteuttaminen toiminnan ja omaisuuden osalta tarkennettuna, sama tavoite on ollut vuodesta 2015, mutta toiminnassa on ollut edelleen parantamisen varaa eivätkä vastaukset ole olleet riittävän kattavia.
 - Kiinteistö Oy Teollisuustalo: toimitusjohtaja arvioi riskejä osana jokapäiväistä työtä, lisäksi hallitus arvio riskejä.
 - Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy: yhtiön hallitus seuraa vuokramarkkinatilannetta ja riskitekijöitä. Yhtiö käyttää vuosittain tulorahoituksestaan noin 250 000 euroa vuosikorjausmenoihin. Ennakoivan ja monipuolisen vuosikorjaustoiminnan avulla hallitaan kiinteistöjen tekniset ylläpitoriskit.
 - Hämeenkyrön Jäähalli Oy: dokumentoitua riskianalyysia ei ole tehty. Riskejä on kuitenkin arvioitu muuten. Riskeiksi on havaittu kunnan avustustuksen euromäärän pysyvyys, ilmastoinnin ja kaukolämmön siirtimien ikä, lämpötilat / energiakustannukset ja käyttäjämäärän pysyminen vähintään nykytasolla.
 - Hämeenkyrön Vesi Oy: yhtiö on tehnyt perusteellisen riskien kartoituksen ja sisäisen valvonnan raportin.
 - Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Jokimetsä: yhtiö ei ole tehnyt dokumentoitua riskianalyysia. Riskejä on kuitenkin havaittu, korkotason nousu ja vuokratyösynnän lasku.
 - Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö: ei dokumentoitua riskianalyysia
 - Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy: ei dokumentoitua riskianalyysia, yhtiön riskit ovat toiminnallisia.
- ♦ Oman toiminnan tavoitteiden asettaminen kuntaomistajan asettamien yhteisten tavoitteiden mukaisesti, raportointi ja seuranta näistä kunnan ohjeiden mukaisesti, tämä tavoite on sama kuin oli vuonna 2016 ja tässäkin on edelleen kehitettävää.
 - Hämeenkyrön Jäähalli Oy: kunnan ohjeistus on ollut riittävää ja konserniohje on käyty läpi yhtiössä. Tiedonkulku on toiminut moitteettomasti. Yhtiön omia tavoitteita ei ole määritetty.
 - Hämeenkyrön Vesi Oy: yhtiö on asettanut tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista kuukausittain.
 - Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Jokimetsä: yhtiön hallituksen jäsenet ovat tietoisia kunnan ohjauksesta. Yhtiö on määritellyt asuntojen täyttöasteen 90 %:ksi.
 - Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy: yhtiö toimii kunnan kanssa yhteistyössä jokapäiväisessä työssä.
- ♦ Raportointi on toteutunut kunnan pyytämässä aikataulussa. Osavuositarkastukseen sisällytettiin konserniyhtiöiden raportit.

Yksityiskohtaiset tavoitteet erälle konserniyhtiöille:

Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy

- ♦ Innolinkin yrityskartoituksen osoittaman laadukkuuden ylläpitäminen
- ♦ perustettujen / lopetettujen yritysten suhde kehittyä positiivisesti
- ♦ vapaana oleviin toimitiloihin saadaan toimintaa ja yritystonttien myynti edistyy
- ♦ asukashankinnan edistäminen kuntamarkkinoinnin keinoin
 - yhtiö on pyrkinyt kaikessa toiminnassa ylläpitämään toiminnan laadukkuutta, toimintaa on myös pyritty kehittämään ja parantamaan, jotta laatua saadaan edelleen parannettua
 - uusi yrityksiä perustettiin 49 ja nykyisiä lopettiin 56
 - vapaita toimitiloja on saatu täytettyä suhteellisen hyvin, vaikkakin Kyröskosken keskustan alueella riittää haastetta. Kyröskoski-hankkeella saatiin hyvin näkyvyyttä.
 - tonttimarkkinoinnissa panostettiin Mahnalan tontteihin
 - matkailullisesti vuosi 2017 oli menestys ja kunnassa kävi ennätysmäärä matkailijoita, matkailijamäärän kasvu oli suureksi osaksi Sillanpään oopperan ansiota.
 - vuoden aikana toteutui yhtiössä toimitusjohtajavaihdos

Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy

- ♦ ylläpitää kysyntää vastaavaa vuokra-asuntokantaa ja varautua suunnitelmalliseen uus-
tuotantoon
 - Vuokrausaste oli 93 %. Vuokrausaste on heikoin Kirkkokadun kahdessa kerrosta-
lossa. Yhtiö varautuu asuntojen kysyntämuutoksiin esim. tekemällä asunnoissa ra-
kennemuutoksia.
 - Yhtiöllä on valmius käynnistää uudiskohde. Sillä on alustava tonttivaraus Kyrökos-
kella kunnan omistamalle tontille.

Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä

- ♦ ylläpitää asuntojen korkea täyttöaste
- ♦ ylläpitää asuntokannan kunto sellaisena, että ne ovat haluttuja vuokra-asuntoja
 - täyttöaste on ollut 85,6 %
 - asuntoja pintaremontoidaan asukasvaihdosten yhteydessä

Hämeenkyrön Jäähalli

- ♦ päästä kestävään taloudelliseen tilanteeseen
- ♦ kehittää hallin vetovoimaa
 - Yhtiöllä on tiukka talouskuri. Tilanne on tiukka vaikka vuoden tulos oli positiivinen.
 - Yhtiö pitää hallin kunnossa ja tavoitteena on pitää käyttöaste vähintään nykyisenä

Hämeenkyrön Vesi

- ♦ vahvistaa kunnan vesihuollon taloudellisuutta, toimivuutta ja riskienhallintaa
 - Raakavesikaivo 5 odottaa AVI:n päätöstä vedenottomäärästä. Kun kaivo saadaan
toimintaan, vedensaanti on turvattu pitkälle tulevaisuuteen.

Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö

- ♦ tukea osaltaan erityisryhmien asumispalveluiden tuottamista
 - Vanhustentalosäätiön toiminta on pysynyt ennallaan, säätiön tilat on vuokrattu kun-
nalle, joka edelleenvuokraa niitä asukkaille.

Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo

- ♦ säilyttää taloudellisesti kestävä tilanne
- ♦ vastata vuokralaisen toimitilarpeisiin
 - yhtiön taloustilanne on säilynyt hyvänä

Tavoitteeksi talousarviossa asetettiin isännöintiselvityksen tekeminen. Kunnanhallituksen pää-
töksellä aloitettiin isännöintikilpailutuksen valmistelu syksyllä. Isännöinti kilpailutettiin yhtiöiden
Asunnonhankinta, Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä, Ki Oy Hämeenkyrön teollisuustalo, Hämeen-
kyrön Vanhustentalosäätiö sekä kunnan omistamat ja hallinnoimat asunnot osalta. Yhtiöt, sää-
tiö ja kunta tekivät päätöksen isännöitsijän valinnasta helmikuussa 2018. Uusi isännöitsijä aloit-
taa 1.4.2018.

KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITULOSLASKELMA	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toimintatuotot	36 936	34 877
Toimintakulut	-89 241	-87 294
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappio)	56	17
Toimintakate	-52 249	-52 400
Verotulot	38 179	36 062
Valtionosuudet	21 765	22 307
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	69	92
Muut rahoitustuotot	663	320
Korkokulut	-479	-473
Muut rahoituskulut	-275	-282
Vuosikate	7 673	5 626
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 626	-7 477
Omistuksen eliminointierot	3	0
Arvonalentumiset	-12	-193
Satunnaiset erät	0	53
Tilikauden tulos	1 038	-1 991
Tilinpäätössiirrot	9	5
Tilikauden verot	-62	-55
Laskennalliset verot	-59	-40
Vähemmistöosuudet	-96	-81
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	830	-2 162

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2017	2016
Toimintatuotot/ toimintakulut %	41	40
Vuosikate/Poistot, %	116	73
Vuosikate, euroa/asukas	724	527
Asukasmäärä	10 596	10 682

Konsernituloslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan tuloslaskelman tunnusluvut. Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnuslukujen arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNI RAHOITUSLASKELMA	2017 1 000 €	2016 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 673	5 626
Satunnaiset erät	0	53
Tilikauden verot	-62	-55
Tulorahoituksen korjauserät	-86	3
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 296	-13 776
Rahoitusosuudet investointimenoihin	234	531
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	550	228
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 987	-7 391
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-3	-36
Antolainasaamisten vähennys	56	62
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 425	3372
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 228	-2 662
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 015	7 425
Oman pääoman muutokset	-364	-8
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 825	715
Rahoituksen rahavirta	1 047	8 868
Rahavarojen muutos	-940	1 477
Rahavarat 31.12.	11 095	12 035
Rahavarat 1.1.	12 035	10 558

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016
Toiminnan ja invest. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-39 171	-40 525
Investointien tulorahoitus, %	76	42
Lainanhoitokate	2,2	1,9
Kassan riittävyys, pv	39	42

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan rahoituslaskelman tunnusluvut. Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnuslukujen arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja.

KONSERNIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	336	553
Muut pitkävaikutteiset menot	810	894
Ennakkomaksut	1	0
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 322	8 313
Rakennukset	63 797	66 126
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 679	12 115
Koneet ja kalusto	1 702	2 131
Muut aineelliset hyödykkeet	95	12
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	9 475	4 185
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	735	731
Muut lainasaamiset	29	32
Muut saamiset	16	14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	254	347
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	594	655
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	35	9
Lyhytaikaiset saamiset	5 130	4 467
Rahoitusarvopaperit	4 193	3 911
Rahat ja pankkisaamiset	6 902	8 125
VASTAAVAA YHTEENSÄ	115 104	112 620

	2017 1 000 €	2016 1 000 €
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	31 082	31 082
Arvonkorotusrahasto	8	8
Muut omat rahastot	338	339
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 840	7 385
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	830	-2 162
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	825	733
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	812	866
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	495	435
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	46 520	42 279
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	181	215
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15 236	16 245
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 938	15 196
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	115 104	112 620

Konsernitaseen tunnusluvut	2017	2016
Omavaraisuusaste, %	33	33
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	78	79
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	84	85
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	5670	5 222
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas	535	489
Konsernin lainat 31.12., €/asukas	5 881	5 541
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	62 318	59 192
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	29	32
Kunnan asukasmäärä	10 596	10 682

Konsernin taseen tunnusluvut lasketaan samoin kuin vastaavat kunnan taseen tunnusluvut.

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan yleisesti pitää 50 % ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnuslukujen arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja.

1.11 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden tuloksen käsittely

Hallitus esittää tilikauden tuloksen 338 644,04 euroa käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan poistoeroa suunnitelman mukaan 77 211,22 euroa ja
- lisätään tilikauden ylijäämä 415 855,26 euroa taseen edellisten tilikausien ylijäämään.

Kertynyt ylijäämä kunnan taseessa 31.12.2017 on 0,3 milj. euroa.

Talouden tasapainottamistoimet jatkuvat osana normaalia toimintaa ja omin voimin tehtävänä työnä.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Toimintakate on toimintatuottojen ja kulujen erotus. Se kertoo paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate on sama kuin nettomenot. Talousarvioluvut on pyöristetty tuhannen euron tarkkuuteen. Pyöristyksen takia nettoluku ei ole aina suoraan menojen ja tulojen erotus.

Menovertailu, ulkoiset ja sisäiset menot (1 000 e)	TA 2017	TP 2017	poikkeama 1 000 e	toteut. %
Hallintopalvelut	4 190	3 985	-205	95,1
Perusturvapalvelut	41 206	40 617	-589	98,6
Sivistyspalvelut	21 095	21 442	+347	101,7
Tekniset palvelut	8 736	8 697	-38	99,6
Vesihuoltolaitos	1 162	1 236	+74	106,3
Yhteensä	76 389	75 978	-411	99,5

Tulovertailu, ulkoiset ja sisäiset tulot (1 000 e)	TA 2017	TP 2017	poikkeama 1 000 e	toteut. %
Hallintopalvelut	756	739	-17	97,8
Perusturvapalvelut	7 588	8 168	+580	107,6
Sivistyspalvelut	1 545	1 648	+103	106,7
Tekniset palvelut	8 394	8 508	+114	101,4
Vesihuoltolaitos	1 899	2 073	+174	109,2
Yhteensä	20 183	21 137	+954	104,7

Nettomenovertailu (1 000 e)	TA 2017	TP 2017	poikkeama 1 000 e	toteut. %
Hallintopalvelut	3 434	3 246	-188	94,5
Perusturvapalvelut	33 618	32 449	-1 169	96,5
Sivistyspalvelut	19 551	19 794	+244	101,3
Tekniset palvelut	341	189	-152	55,5
Vesihuoltolaitos (nettotulo)	737	838	+100	113,6
Yhteensä	56 206	54 841	-1 365	97,6

Verorahoitus (1 000 e)	TA 2017	TP 2017	poikkeama 1 000 e	toteut. %
Kunnallisvero	33 450	34 472	+1 022	103,1
Yhteisövero	1 300	1 636	+336	125,9
Kiinteistövero	2 150	2 131	-19	99,1
Yhteensä	36 900	38 239	+1 339	103,6

Valtionosuudet (1 000 e)	TA 2017	TP 2017	poikkeama 1 000 e	toteut. %
Peruspalvelujen valtionosuus	16 800	15 766	-1 034	93,8
Verotulojen tasaus	6 000	5 999	-1	100,0
Yhteensä	22 800	21 765	-1 035	95,5

Investoinnit (1 000 e)	TA 2017	TP 2017	poikkeama 1 000 e	toteut. %
menot	14 299	7 524	-6 775	52,6
tulot	1 736	446	-1 290	25,7
netto	12 563	7 077	-5 486	56,3

Investointien toteutuminen hankkeittain on käyttötalousosan jälkeen erillisenä listana.

2.2 Kunnan kehittämisprojektit

Kehittämistä kunnassa tehtiin pitämällä henkilöstö mukana aktiivisessa roolissa toiminnan uudistamisessa. Kehittämistyö brändättiin ”Fiksu kuntatyö” nimiseksi.

Kehittämishankkeita on mainittu myös palvelualueiden teksteissä.

Kehittämishankkeita

Kunteko

Kunteko on Kuntaliiton ja pääsopijajärjestöjen yhteinen kuntatyön tuottavuuden kehittämistä edistävä hanke, jonka neuvottelukunnassa Hämeenkyrön edustus on mukana. Hämeenkyrön kehittämiskohteita esiteltiin hankkeen tilaisuuksissa ja hankkeen sivuilla tekojen torilla. Hämeenkyrö sai palkinnon Ihmeidentekijät -sarjassa tuloksellisesta yhteistoiminnallisesta työstä työelämän kehittämiseksi. Oman työn sankarit -sarjassa palkittiin kouluterveydenhoitaja Outi Koskinen ja Innostavat teot -sarjassa tiimiopettajuuden kehittäminen perusopetuksessa ja 105 tapaa käyttää iPadia vuorovaikutuksen tukemiseen kehitysvammaisten kanssa.

Palveluiden tuotekehittäjien erikoisammattitutkinnon toinen ryhmä valmistui.

Kehittämistekojen tunnustuspalkinnot

Hallitus päätti henkilöstöjaoston esityksestä palkita vuoden 2017 kehittämisteoista seuraavat: laskentapalvelut, Yhteiskoulu ja F.E. Sillanpään lukio, Heinijärven koulu, mielenterveys- ja päihdepalvelut ja terveyskeskuksen vuodeosastot. Yksiköissä on hyödynnetty digitalisuutta ja haettu uusia toimintamalleja tuottavuutta, asiakastytytyvyyttä ja työhyvinvointia edistävällä tavalla osoittaen ammatillista osaamista ja tavoitteellista työskentelytapaa.

2.3 Hallintopalvelut

Palvelujohtaja: talousjohtaja Tiina Paloranta
 Toimielimet: valtuusto, hallitus, tarkastuslautakunta ja vaaliviranomaiset

Hallintopalvelut yhteensä

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	3 618 200	4 189 900	3 985 100
Tulot	648 300	755 900	739 300
Netto	2 970 000	3 434 000	3 245 800

Hallintopalvelujen tehtävänä on huolehtia valtuuston ja hallituksen asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta, tarkastuslautakunnan ylläpidosta ja vaalien järjestämisestä. Palvelualueelle kuuluu myös yrityspalveluyhtiön menot.

Hallintopalvelut tuottaa koko kuntaa palvelevat taloushallinnon ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä tietohallinnon palvelut perustietotekniikan ja kommunikaatiopalveluiden osalta.

Toimielimet ja johto

Talousjohtaja Tiina Paloranta

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	712 600	540 800	504 200
Tulot	36 000	31 200	20 700
Netto	676 600	509 600	483 300

Toimielimet ja johto -yksikköön kuuluvat valtuuston ja hallituksen menot, vaalit, tarkastuslautakunnan toiminta, yrityspalvelujen hoidon menot sekä johto -kustannuspaikalle kunnanjohtajan ja talousjohtajan menot.

Hallitus hyväksyi vanhus- ja vammaisneuvostolle toimintasäännöt syksyllä ja valitsi uudet vanhus- ja vammaisneuvostot.

Valtuusto kokoontui 7 kertaa, hallitus 18 kertaa, hallituksen henkilöstöjaosto 2 kertaa, tarkastuslautakunta 13 kertaa. Valtuusto ja hallitus pitivät lisäksi seminaareja.

Oltiin mukana HHT-kasvukäytävän toiminnassa. Osallistuttiin Hyve-projektiin, jonka puitteissa aloitettiin uuden kuntastrategian valmistelu. Tehtiin talousselvitys alkuvuonna. Kuntamaisemaraaportti vuodesta 2016 valmistui kesällä.

Kuntavaalit pidettiin keväällä ja uudet luottamushenkilöt aloittivat toimikautensa kesäkuun alusta. Luottamushenkilöille pidettiin perehdyttämiskoulutusta. Uutena toimielimenä aloitti kunnanhallituksen henkilöstöjaosto.

Henkilöstö: kunnanjohtaja ja talousjohtaja

Hämeenkyrö pysyy elinvoimaisena ja houkuttelevana

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Velkaantuminen ja menojen kasvu hallinnassa 	<ul style="list-style-type: none"> Talouden tasapaino, ei kerrytetä alijäämää 	<ul style="list-style-type: none"> Toimintakatteen näkökulmasta onnistuttiin kasvun hillinnässä. Kertynyttä alijäämää ei ole.

Hämeenkyrön kunta on houkutteleva ja haluttu työpaikka

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Kehittämishankkeet etenevät, henkilöstö osallistuu aktiivisesti työyhteisön kehittämiseen 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittäminen jatkuu ja aikaansaa tuottavuuden parantumista 	<ul style="list-style-type: none"> Kehittäminen on jatkunut. Tuotekehittäjien toinen ryhmä valmistui. Toimintakatteen kasvu on saatu pysymään maltillisena.

Hallinnon tukipalvelut

henkilöstö- ja hallintopäällikkö Mira Hirvonen-Ylinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 578 100	1 799 900	1 885 500
Tulot	585 100	641 700	676 000
Netto	992 900	1 158 200	1 209 500

Hallinnon tukipalveluihin kuuluu hallintopalvelut, laskentapalvelut, henkilöstöhallinto ja ICT-palvelut.

Asiointipisteen toiminta siirtyi kunnantalolle hallintopalveluiden hoidettavaksi. Uuden valtuustokauden alusta hyvinvointikoordinaattorin tehtävä siirtyi perusturvapalveluista hallintopalveluihin.

Hallintopalvelut hoitaa valtuuston ja hallituksen toimistotyöt, keskusarkiston ja viestiliikenteen. Henkilöstöpalvelut hoitaa työnantajatehtävät, palkanmaksun, työnantajailmoitukset ja -tilitykset sekä ohjauksen ja neuvonnan työsuhteasioissa. Laskentapalvelut hoitaa kirjanpidon, tilinpäätöksen, laskujen kierrätyksen, maksuliikenteen ja taloustilastoinnin. ICT-palvelut hoitaa perustietotekniikan ja nettisivujen yleisen ylläpidon.

Laskentapalvelut palkittiin henkilöstölähtöisestä kehittämistyöstä. Tunnustuspalkintojen perusteina pidettiin kehittämistehtävien ja -toiminnan vaikuttavuutta toiminnallisesti, taloudellisesti ja yhteisöllisesti. Tunnustuksen saaneissa yksiköissä on mm. hyödynnetty digitaalisuutta ja haettu uusia toimintamalleja osoittaen ammatillista osaamista ja tavoitteellista työskentelytapaa.

Ostolaskujen kierrätysjärjestelmä Approval otettiin käyttöön pilotointivaiheen jälkeen. Asianhallinta- ja sähköinen päätöksentekojärjestelmä CaseM otettiin käyttöön koko kunnassa vuoden alusta. Palvelujen tuotekehittäjän oppisopimuskoulutuksesta valmistui kaksi henkilöä.

Henkilöstö: laskentapäällikkö, kirjanpitäjä, taloussuunnittelija (työvapaalla osan vuotta), arkistosihteeri, hallintopalvelusihteeri, maksuliikennesihteeri, ICT-päällikkö, ICT-tukihenkilö, 1,5 palvelusihteeriä, henkilöstö- ja hallintopäällikkö, 3 palkkasihteeriä, palvelupäällikkö, hallinnon asiantuntija (osa-aikainen).

TAVOITTEET

Viestinnän ja ohjeistuksen kehittäminen intraa apuna käyttäen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Käyttäjäpalaute 	<ul style="list-style-type: none"> Intra selkeä ja tarvittavat tiedot löytyvät helposti 	<ul style="list-style-type: none"> Intra otettiin käyttöön joulukuussa 2017. Oli vielä liian aikaista tehdä käyttäjäkysely, sillä intran käyttö on vasta laajenemassa.

Uusien ohjelmien sujuva käyttö vuoden lopussa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Käyttäjäpalaute 	<ul style="list-style-type: none"> Uusien ohjelmien avulla prosessitehokkuus paranee, kun ohjelmat on saatu arkikäyttöön 	<ul style="list-style-type: none"> CaseM asianhallinta- ja päätöksentekiohjelman käyttäjäkyselyssä yleisarvosana asteikolla 1-5 oli 3,1. Eniten positiivista palautetta sai kokousvalmisteluosa. Laskujen kierrätysohjelma Approvalin käyttäjäkyselyssä yleisarvosana asteikolla 1-5 oli 3,6. Ohjelmassa mainittiin olevan vielä jonkin verran ongelmia. Ohjelma mainittiin helpokäyttöiseksi.

Yhteistoiminta

talousjohtaja Tiina Paloranta

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 327 600	1 849 100	1 595 500
Tulot	27 200	83 000	42 600
Netto	1 300 500	1 766 100	1 552 900

Yhteistoimintayksikössä on määrärahat Kuntaliiton ja Pirkanmaan liiton jäsenmaksuihin, Tampereen aluepelastuslaitoksen maksuosuus, maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien osto, alueyhteistyömenot, osuus Joutsenten Reittiin, verotuskustannukset sekä yleinen joukkoliikenne.

2.4 Perusturvapalvelut

Palvelualueen johtaja	sosiaalijohtaja Taina Niiranen 30.9.2017 asti ylilääkäri Tuomas Parmanen 1.10.2017 alkaen
Palvelujohtaja	sosiaalijohtaja Taina Niiranen 30.9.2017 asti vs. sosiaalijohtaja Päivi Niemi 1.10.2017 alkaen
Lautakunta	perusturvalautakunta

Perusturvalautakunta

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	40 145 100	41 206 200	40 617 500
Tulot	7 602 700	7 588 400	8 168 300
Netto	32 542 400	33 617 800	32 449 200

Perusturvapalveluiden toiminta-ajatuksena on turvata ammattitaitoisella ja osaavalla henkilöstöllä kuntalaisille kunnan voimavaroja vastaavat laadukkaat asiakas- ja potilaslähtöiset sosiaali- ja terveyspalvelut joko järjestämällä itse tai hankkimalla niitä muilta palvelutuottajilta.

Perusturvalautakunta vastaa palveluista, jotka edistävät kuntalaisten terveyttä, sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä lakien edellyttämällä tavalla. Palveluilla tuetaan erityisesti kuntalaisten omatoimisuuden säilymistä. Perusturvalautakunta vastaa hallinnonalansa palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä, taloudesta sekä toiminnan ja talouden seurannasta. Perusturvapalvelut alitti suunnitellun talousarvion. Ennaltaehkäisevä työ ja sen kehittäminen oli keskeinen osa sosiaali- ja terveyspalveluja. Erikoissairaanhoidon, vuodeosastojen ja tehostetun palveluasumisen kysynnän kasvua hallittiin avopalveluita kehittämällä sekä palvelualueiden yhteistyötä lisäämällä.

Sosiaalihoitajan siirtyessä maakunnan SOTE-valmisteluun, ylilääkäri nimettiin palvelualueen johtajaksi ja työtä organisoitiin perusturvan hallinnon viranhaltijoiden kesken.

Talouden tasapainottaminen

Mittari	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Talouden seurantatiedot	▪ Toteuma alle 100 %	▪ 96,52 %

Henkilöstön ammattitaito vastaa asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Lakisääteinen täydennyskoulutusvelvoite	▪ 100 %	▪ Tietoa ei vielä saatavilla

Perusturvapalveluiden hallinto

Hallinto- ja toimistopalvelut

talouspäälikkö Kirsi Sinisalo 30.6.2017 asti

vt. talouspäälikkö Eeva-Liisa Uppa 1.7.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	880 400	999 900	650 600
Tulot	17 100	0	3
Netto	863 300	999 900	647 700

Perusturvapalveluiden hallinto- ja toimistopalvelut toimi palvelualueen johdon tukena vastaten sen toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoinnista, sisäisestä laskennasta sekä sille osoitetuista muista yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä.

Perusturvalautakunta kokoontui 11 kertaa ja jaosto 3 kertaa. Vanhusneuvosto kokoontui 4 kertaa ja vammaisneuvosto 2 kertaa.

HENKILÖSTÖ

Ylilääkäri (0,7 htv), sosiaalijohtaja, johtava hoitaja (0,3 htv), johtava sosiaalityöntekijä (0,2 htv), talouspäälikkö, toimistos sihteeri (2 htv)

TAVOITTEET

Kustannustietoisuuden lisääminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Talouden raportointi Tuotannon raportointi 	<ul style="list-style-type: none"> Kuukausittain Kolmannesvuosittain 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui Toteutui

Terveyspalvelut

Palvelujohtaja ylilääkäri Tuomas Parmanen

Terveyspalvelut yhteensä

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	22 837 600	23 540 200	22 937 000
Tulot	2 748 500	2 660 500	2 784 100
Netto	20 089 100	20 879 800	20 152 900

Terveyspalveluita järjestetään kuntalaisille terveydenhuoltolain sekä muiden erikoislakien mukaisesti kunnan voimavarojen puitteissa. Avoterveydenhoito, vastaanottotoiminta sekä ehkäisevä terveydenhuolto jatkuu nykyisellä tasolla täyttäen väestön tarpeet sekä lain- ja asetusten määräykset. Terveyspalveluissa kuten muissakin perusturvapalveluissa tavoittelemme entistä potilas- ja asiakaslähtöisempää sekä oikea-aikaista hyvän kokemuksen vaikuttavaa palvelua.

Talousarviovuoden kehittämiskohteina jatkettiin kunnallisen SOTE-integraation tehokkaan yhteistoiminnan luomista. Laadukkaita terveyspalveluita sekä kiireetöntä että kiireellistä hoitoa tehostettiin niin, että ammattihenkilön tarveresurssit kohdistuivat oikein lääketieteellisen hoidon tarpeen arvion mukaan asiakaslähtöisesti. Kehittämiseen liitettiin kiinteästi tilojen ja resurssien tehokkaampi ja sujuvampi käyttö, jotta pystyttiin vastaamaan laajempaan kysyntään ja tuottamaan nopeampia sekä sujuvampia hoitoketjuja organisaation sisällä.

Erikoissairaanhoidon palvelusopimusneuvottelut käytiin yksityiskohtaisesti hoitopolkutasolla tarkastellen oman toiminnan mahdollisia vaikutuksia vaativan erikoissairaanhoidon käyttöön. Tällä pyrittiin pääsemään entistä realistisempaan palvelutilaukseen.

Yksityisen erikoissairaanhoidon konsultaatioiden käyttöä tehostettiin siten, että kustannushyöty saatiin julkisen erikoissairaanhoidon kustannusten leikkauksesta. Tällä tavoin sujuvoitettiin ja nopeutettiin hoitoketjuja sekä parannettiin asiakaskokemusta ja turvattiin työ- tai toimintakyvyn nopeampi palautuminen.

Palveluiden kehittämistyötä tehtiin yhdessä henkilöstän kanssa. Omalääkärisidonnaisuus vapautettiin muissa kuin pitkäaikaissairauksien hoidossa, jolla oli vaikutusta kiireettömään hoitoon pääsyn jonojen lyhentymisessä. Organisaation kehittämisessä ennakoitiin mahdollisen tulevan SOTE:n haasteet ja valmistauduttiin toiminnallisesti tiedossa oleviin SOTE-vaatimuksiin niin, että Hämeenkyrön terveyspalveluiden kokonaisuus on laaja, monipuolinen ja kilpailukykyinen sekä laadukkaita lähipalveluita tukeva ja tuottava organisaatio.

Vuoden 2017 aikana alettiin valmistella röntgenpalveluiden kilpailutusta sekä suunniteltiin hoitontapreen arviopalveluiden digitalisointia. Lisäksi jatkettiin jo aloitettuja digitaalisia hankkeita kuten etävastaanottoa palvelua erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä.

Perusterveydenhuolto

johtava hoitaja Tarja Soukko

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	10 760 500	10 630 200	10 821 400
Tulot	2 748 500	2 660 500	2 784 100
Netto	8 012 000	7 969 800	8 037 300

Perusterveydenhuollon vastuualue koostuu seuraavista osavastuualueista:

- Terveystieteidenhuolto
- Sairaanhoidon
- Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Suun terveydenhuolto
- Vuodeosastot
- Täydentävät palvelut

Avohoito

johtava hoitaja Tarja Soukko

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	4 484 700	4 212 500	4 297 800
Tulot	1 193 800	990 200	1 051 000
Netto	3 291 000	3 222 300	3 246 900

Ennaltaehkäisevä terveydenhuolto jatkui nykyisellä tasolla täyttäen väestön tarpeet sekä lain- ja asetusten määräykset. Ennaltaehkäisevässä työssä korostui yhteistyö monitoimijaisessa palveluverkossa. Perhekeskuksen tilat mahdollistivat asiakkaan moninaisen ja oikea-aikaisen avuntarpeen arvioinnin. Säännöllistä verkostotyötä tehtiin psykiatrisen sairaanhoitajan, päihdehoitajan, perhetyöntekijöiden ja etsivän nuorisotyön kanssa.

Hämeenkyrö on mukana Lapsi- ja perhepalveluiden (Lape) muutosohjelmassa, myös kuntalaisilla on mahdollisuus vastata palvelutarvetta koskevaan kyselyyn koko hankkeen ajan vuoden 2018 loppuun saakka. Yhtenä kyselyn tuloksena nousi tarve vanhemmuuden tukeen erityisesti eroperheille. Kyselyn perusteella Hämeenkyrön perhekeskuksen toimintamallin alaiset toimijat osallistuvat valtakunnalliseen vanhemman neuvo -koulutukseen, jonka tavoitteena on tuoda kuntaan lähipalveluna konkreettinen tuki ja yhtenevä malli vanhemmuutta tukemaan. Hanke korostaa monitoimijuutta ja verkostomaista työtettä perheiden hyväksi. Hämeenkyrössä eri toimijat ovat osallistuneet tähän laajasti.

Perhekeskus vahvistui myös toimintaterapeutin osaamisella, kun keskuksessa aloitti toimintansa Ikaalisten kaupungin (2 pv) ja Hämeenkyrön kunnan (3 pv) yhteinen toimintaterapeutti. Toimintaterapeutin toiminnan painopiste on lapsissa ja nuorissa.

Kouluterveydenhuolto on ollut mukana valtakunnallisessa Move -hankkeessa, joka keskittyy 5. ja 8. luokkalaisten fyysisen toimintakyvyn mittaamiseen ja arviointiin, tämä toiminta jatkuu. Some-palveluiden kokeiluna kouluterveyden ja nuorisopalveluiden kanssa otettiin käyttöön Snap-schat -matalankynnyksen yhteydenottopyyntö-palvelu, jonka käyttäjät ottivat omakseen. Kehittämistoimia toteutettiin neuvolapalveluiden asiakastytyväisyyskyselyn, kouluterveyskyselyn, asiakasraadin palautteet huomioiden. Iltaavastuon käyttöönotto on yksi esimerkki asiakaslähtöisestä kehittämis-toiminnasta, joka käynnistyi vuoden 2017 aikana.

Poliklinikan toimintaan kuului lääkäreiden ajanvaraus-, akuutti- ja päivystysvastaanotto toimen-

piteineen. Poliklinikalla tehtiin vatsan ja paksunsuolen tähystyksiä 380 (330) kpl, joista Ikaalisten osuus oli 140 (130). Päivystys hoidettiin edelleen vuoroviikoin Ikaalisten terveyskeskuksen kanssa ja yöpäivystys Tampereella Acutassa. Asiantuntijasairaanhoitajien vastaanotolla (sydän-, haava-, diabeteshoitaja) kävi yhteensä 970 (926) potilasta, joiden kontaktien määrä oli 3112 (2 888). INR-klinikassa kävijöitä oli 341 (282) henkilöä, yhteensä 3267 (3 206) kontaktia. Palvelujen saatavuuden parantamiseksi toteutettu hoitajan suorittama hoidon tarpeen arviointi, triage, haki edelleen tehokkainta toimintamuotoaan ja tilastointitapaa. Lääkäreiden vastaanottoaikoja oli viime vuonna hyvin saatavilla hyvän lääkäritilanteen johdosta. Hoitotyön toimintoja kehitettiin edelleen mm. Marevan potilaiden hoito siirrettiin kokonaisuudessaan INR-klinikkaan, diabeteshoitajien vastaanottoaikoja saatiin lisättyä jonkin verran sekä kuulohoitajan toimintakenttä alkoi vakiintua. Sydämen rytmin ja verenpaineen vuorokausiseurannat sekä uniapneatutkimukset lisääntyivät voimakkaasti.

Kotorinnekotitarjosi tehostettua ja kuntouttavaa palveluasumista mielenterveyskuntoutujille. Tehostetun palveluasumisen paikkoja on 11, josta 1 paikka toimii intervallipaikkana. Lisäksi palveluasumista tuotettiin alueella asuville kuntoutujille sekä tarjottiin tuki päivätoiminnan ollessa suljettuna. Tuulensuun päivätoimintakeskus on avohuollon tukipiste, joka tarjosi kuntouttavaa päivätoimintaa, ryhmiä sekä kotikäyntejä mielenterveyskuntoutujille. Päihde- ja mielenterveystyön avohoitotoiminta vahvistui psykiatrisen sairaanhoitajan osaamisella. Kotorinnekodin tehostetun palveluasumisen tulevaisuuden toiminnan ja palveluntuottamistavan arviointi käynnistettiin. Palveluarvioita tehtiin huomioiden yksikön toimintakyky, tuleva maakuntaudistus sekä uuden mahdollisen asumispalvelutuottajan rakennushanke Kyröskosken harjuun.

HENKILÖSTÖ

Terveystieteiden osasto: vastaava terveydenhoitaja, terveydenhoitaja (7 htv), terveyskeskuslääkäri (0,82 htv) terveyskeskusavustaja (0,25 htv), johtava hoitaja (0,1 htv)

Sairaanhoito: ylilääkäri (0,16 htv), terveyskeskuslääkäri (4,95 htv), johtava hoitaja (0,15 htv), osastonhoitaja, sairaanhoitaja (7 htv), diabetes-, sydän-, haava- ja päihdehoitaja (3,9 htv), perushoitaja (1 htv), terveyskeskusavustaja (2 htv) ja atk-kanslisti

Mielenterveys- ja päihdepalvelut: päihdetyönohjaaja (0,5 htv), päihdesairaanhoitaja, psykiatrin sairaanhoitaja, Kotorinnekotitarjosi sosiaalipsykiatristen palveluiden päällikkö (0,5 htv), psykiatrin sairaanhoitaja (1 htv), mielenterveystyön ohjaaja / lähihoitaja (6,5 htv)

Tuulensuun päivätoimintakeskus: sosiaalipsykiatristen työn esimies (0,5 htv), mielenterveystyön ohjaaja (1,5 htv)

TAVOITTEET

Sähköinen potilasjärjestelmäkokonaisuus toimii moitteettomasti

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Järjestelmän toimintatavuudesta johtuvat merkittävät toimintakatkot / manuaaliset potilaskirjaamisten määrät 	<ul style="list-style-type: none"> Ei merkittäviä toimintakatkoksia, joiden johdosta kirjaaminen / toiminta häiriintyy, lukuarvo 0 	<ul style="list-style-type: none"> 24 katkosta, joista tukipyynnöt tehty

Sähköisen ajanvarauksen käyttöönotto neuvolapalveluissa ja hammashuollossa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaan tekemät ajanvaraukset suhteessa muihin ajanvarauksiin 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaat varaavat 30 % vastaanottoajoista 	<ul style="list-style-type: none"> Kansalaisen ajanvaraus ei vielä käytössä. Tulossa 2018

Laadukkaat palvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakstyytyväisyyskysely sairaanhoidossa ja terveydenhoidossa 	<ul style="list-style-type: none"> Tulos yli 3 (asteikko 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> yli 3

Määrälliset

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Terveydenhuoltokäynnit Lääkärikäynnit Sairaanhoitajakäynnit 	<ul style="list-style-type: none"> 11 600 23 000 10 000 	<ul style="list-style-type: none"> 11 282 19 346 10 519

Asiakkaiden aktivoiminen oman kuntoutumiseensa mielenterveys- ja päihdepalveluissa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Palvelu- ja kuntoutussuunnitelman tarkistus 1-2 kertaa vuodessa 	<ul style="list-style-type: none"> 95 % 	<ul style="list-style-type: none"> 100%

Suun terveydenhuolto

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 076 700	1 107 100	1 211 600
Tulot	381 900	411 000	532 800
Netto	694 800	696 100	678 900

Suun terveydenhuolto tuottaa hammashoitopalveluita kuntalaisille hoitotakuun määäämissä rajoissa. Hoitokokonaisuuksia tarkasteltiin niin, että tavoitteena oli vähentää samaan hoitoon liittyviä uusintakontakteja, hoitoa toteutettiin yhdellä käynnillä valmiiksi periaatteella. Palveluiden ideologiana korostettiin potilaslähtöisyyttä ja sujuvampia hammaslääketieteellistä lähipalvelua. Ulkoisia juurihoitojen ostoja vähennettiin käyttämällä uutta investoitua hammaskirurgista poraysikköä toimenpiteiden tekemiseen. Pystyimme vähentämään myös hammaskirurgisen perustason hoidon ulkoisia ostoja. Syksyyn 2017 mennessä suun terveyden palvelu oli jonoton. Tarjosimme oikea-aikaisia ja tarvelähtöisiä palveluja lisättyllä suuhygienistiresurssilla. Suun terveydenhuollon palveluita kehitettiin yhdessä koko henkilöstön kanssa ja aloitettiin suunnittelu hammashoidon uusien tilojen osalta.

HENKILÖSTÖ

terveyskeskushammaslääkäri (4,2 htv), vastaava terveyskeskushammaslääkäri (oikomishoidon erikoishammaslääkäri) (0,4 htv), hammashoitaja (5), ja suuhygienisti (2)

TAVOITTEET

Hoidon saatavuus, pääsy kiireettömään hammashoittoon

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Aika; kuukautta hoito-takuu	▪ alle 6 kuukautta	▪ toteutui

Määrällinen tavoite

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Potilaskäynnit	▪ 12 000	▪ 11 675

12-vuotiaan henkilön vaurioituneiden hampaiden lukumäärä (myös paikattujen sekä reikiintymisen tai onnettomuuden vuoksi poistetut)

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ DMF-indeksi	▪ DMF-indeksi 12-vuotiaille alle 1,3	▪ 1,2

Vuodeosastot

johtava hoitaja Tarja Soukko

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	4 330 400	4 039 400	3 906 400
Tulot	1 032 200	1 130 800	1 030 400
Netto	3 298 300	2 908 600	2 876 100

Terveyskeskussairaalassa oli potilaspaiikkoja 25. Osasto kykeni ottamaan joustavasti erikoissairaanhoidosta potilaita jatkohoitoon, joten siirtoviivemaksuja ei ollut. Oma- vapaiden potilaspaiikkojen tietojärjestelmä -hanke otettiin käyttöön ja se lisäsi ulkokuntalaisten potilaiden määrää osastolla. Syöpäpotilaiden palliatiivisen hoidon kehittäminen mahdollisti palliatiivisessa hoidossa olevien potilaiden tulon joustavasti perusterveydenhuollon akuuttiosastolle. Lisäksi hyödynnettiin syöpäpotilaiden hoidossa etävastaanottokäytäntöä, joten potilas säästyi rasittavalta sairaalamatkalta. Sairaalan toiminnan kehittäminen paransi tulokehitystä ja säästi kustannuksia.

Toiminta- ja henkilöstösuunnitelman toteuttamista jatkettiin suunnitelmallisesti. Osaston muuttaminen kuntoutusosastoksi ja potilaspaiikkojen väheneminen sujui suunniteltua nopeammin. Toiminnan supistuminen ja potilaspaiikkojen väheneminen näkyi tämän osaston tulojen vähenemisenä, myös henkilökunnan määrä sopeutettiin toimintaan. Osaston paikkamäärä laski 28:sta paikasta 17 paikkaan, joka on jo lähellä valtakunnallisia tavoitteita laitospaiikkojen osalta. Henkilökunnan kinestetiikkakoulutusta (potilaan omat voimavarat hyödyntävä koulutus) jatkettiin suunnitelman mukaisesti ja toimintamalli otettiin käyttöön.

Dialyysissa uusien potilaiden hoitopaikan järjestämisessä asetettu tavoite saavutettiin tavoite-tason mukaisesti. 4 uutta potilasta ja 7 vierailudialyysia toteutui. Nefrologin etävastaanottojen pilotointi vakiintui käyttöön jo alkuvuodesta 2017 korvaten 50 % erikoislääkärin potilaskontakteista. Potilaiden omatoimisuutta tukemaan valmistui yhteistyönä TAMK:n opiskelijoiden kanssa

omatoimisuutta ja osallistumista tukevat videomateriaalit. Yksikön näkyvyys ja hoitopaikan helppo löydettävyys lisääntyi palvelutuotekehityskoulutuksen lisättyä dialyysiyksikön digitaalisumista.

HENKILÖSTÖ

vuodeosastot: ylilääkäri (0, 04 htv), osastonlääkäri (0,08 htv), erikoistuva lääkäri (0,6 htv), johtava hoitaja (0,2 htv) osastonhoitaja, apulaisosastonhoitaja (2 htv), sairaanhoitaja (15 htv), perushoitaja (21 htv), terveyskeskusavustaja ja sairaanhoitaja (3 htv) varahenkilöinä dialyysiyksikkö: terveyskeskuslääkäri (0, 04 htv), sairaanhoitaja (3 htv).

TAVOITTEET

Toimiva hoidon porrastus

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakas pääsee omalta poliklinikalta samana päivänä osastolle Asiakas pääsee erikoissairaanhoidon tarpeen päätyttyä vuorokauden kuluessa osastolle 	<ul style="list-style-type: none"> 99 % Siirtoviivemaksu < 1 000 euroa 	<ul style="list-style-type: none"> 99 0 euroa

Tyytyväinen asiakas

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakastytyväisyyskysely vuodeosastot dialyysi 	<ul style="list-style-type: none"> > 3 (asteikko 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ 3

Kinestetiikka arjen työvälineeksi

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Henkilökunnan koulutus 	<ul style="list-style-type: none"> perushoitajat 90 % sairaanhoitajat 50 % 	<ul style="list-style-type: none"> perushoitajat 60 % sairaanhoitajat 60 %

Järjestetään uusille oman kunnan ja lähikuntien dialyysipotilaille hoitopaikka heti kun se on potilaalle mahdollista

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakas pääsee viikon kuluttua ilmoituksesta dialyysihoitoon 	<ul style="list-style-type: none"> 99 % 	<ul style="list-style-type: none"> 99 %

Nefrologin etä-vastaanotot

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Etä-vastaanotot/käydyt vastaanotot	▪ max 50 % etä-vastaanottoja	▪ max 50 %

Tavoitteet: määrälliset	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Hoitopäivät, omat	▪ 20 370	▪ 12 200
▪ Hoitopäivät, ostetut	▪ 1 600	▪ 41
▪ Hoitojaksot	▪ 750	▪ 1 077
▪ Dialyysihoidot	▪ 1 660	▪ 1 866
▪ Myydyt dialyysit	▪ 1 400	▪ 723

Täydentävät palvelut

johtava hoitaja Tarja Soukko

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	868 600	1 271 200	1 405 400
Tulot	140 700	128 500	169 900
Netto	728 000	1 142 700	1 235 500

- Röntgen
- Fysioterapia
- Välinehuolto
- Puhtaanapito
- Keskusvarasto
- Laitoshuolto

Röntgenissä tehtiin keuhko-, luusto- ja hammasröntgen- sekä ultraäänitutkimuksia pääasiassa oman kunnan asukkaille terveyskeskuslääkärin läheteellä. Ultraäänitutkimuksien maksullisuudesta luovuttiin 27.7.2017.

Fysioterapiassa toteutettiin eri-ikäisille asiakkaille yksilöllisiä fysioterapian ja apuvälinehuollon palveluita erilaisissa liikkumis- ja toimintakyvyn ongelmissa avohoidossa ja vuodeosastoilla. Apuvälinearviot ovat lisääntyneet aikaisemmista vuosista ja vastaavasti terveyskeskuksen laitoshuollon työpanoksesta suuri osa kohdistuu apuvälinehuoltoon. Fysioterapiaa ja neuvontaa toteutettiin sekä yksilö- että ryhmätoimintana. Osastokuntoutuksen ja kotihoidon kuntoutuksen tarve-arviota tehtiin vuoden 2017 aikana ja vapautuneet lähihoitajan toimet päätettiin esittää muutettavaksi fysioterapeutin toimiksi.

Pirkanmaan kuntien yhteinen Efector -apuvälinelainausjärjestelmä otettiin käyttöön.

Keskusvarasto hoiti keskitetysti hoito-, puhdistus- ja siivoustarvikkeiden tilaukset ja toimitukset nopeasti eri osastoille. Pirkanmaan yhteinen keskitetty tarvikejakelu vakiinnutti toimintansa.

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Fysioterapiakäynnit	▪ 8 500	▪ 7 292
▪ Röntgentutkimukset	▪ 4 500	▪ 4 950
▪ Röntgenkäynnit	▪ 4 000	▪ 4 217

HENKILÖSTÖ

Röntgen: röntgenhoitaja (2 htv)

Välinehuolto: välinehuoltaja

Fysioterapia: fysioterapeutti (3,2 htv), kuntahoitaja, toimintaterapeutti

Keskusvarasto: varastonhoitaja (0,5 htv), johtava farmaseutti (0,3 htv)

Laitoshuolto: laitosmies

Erikoissairaanhoito

Ylilääkäri Tuomas Parmanen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	12 077 100	12 910 000	12 115 600
Tulot	0	0	0
Netto	12 077 100	12 910 000	12 115 600

Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin toiminta-ajatuksena on luoda edellytyksiä terveyttä ja toimintakykyä edistävälle erikoissairaanhoidolle, erityistason sairaanhoidolle, tieteelliselle tutkimukselle ja koulutukselle ylläpitämällä Tampereen yliopistollista sairaalaa ja tähän kuuluvia Vammalan ja Valkeakosken somaattisen erikoissairaanhoidon sairaaloita sekä Pitkänniemen psykiatrasta erikoissairaanhoitoa.

Sairaanhoitopiiriin tilaus tapahtuu tilaaja-tuottajamallin mukaisesti Kolmostien renkaassa, johon Hämeenkyrö kuuluu. Tilaus tehdään kuitenkin kuntakohtaisesti. Kustannusten jakamisen perusteena lopullisessa laskutuksessa PSHP käyttää kunkin kunnan kyseessä olevan vuoden todellisen erikoissairaanhoidon käyttöä.

Erikoissairaanhoidon palvelusopimusneuvottelut käytiin yksityiskohtaisesti hoitopolkutasolla tarkastellen oman toiminnan mahdollisia vaikutuksia vaativan erikoissairaanhoidon käyttöön. Tällä pyrittiin pääsemään entistä realistisempaan palvelutilaukseen. Lisäksi tuotiin esille Hämeenkyrön oman palvelutuotannon resurssit ja vaikutukset julkisen erikoissairaanhoidon tilaukseen.

Erikoissairaanhoidon kustannusten kehittymiseen eli erikoissairaanhoitoa vaativia sairaustiloja pyrittiin ehkäisemään tehokkaalla omalla palvelutuotannolla ja sairauksien ennaltaehkäisyllä. Erikoissairaanhoidollisia tutkimuksia on tuotettu omana toimintana mm. suoliston tähtystystutkimukset, sydänfilmin vuorokausirekisteröinnit, uniapneatutkimukset. Julkista erikoissairaanhoitoa korvattiin osittain yksityislääkärikonsultaatiolla ja tutkimuksilla ja harkinnanvaraisilla toimenpiteillä sekä aktiivisilla jatkohoitajärjestelyillä terveyskeskuksessa. Yksityisten ostojen osuutta on lisätty sillä periaatteella, että kustannushyöty tulee julkisen erikoissairaanhoidon kustannusten leikkauksesta. Näillä maksusitoumusostoilla sujuvoitetaan, nopeutetaan hoitoketjuja sekä parannetaan asiakaskokemusta ja turvataan työ- tai toimintakyvyn nopeampi palautuminen.

TAVOITE**Kustannusten kasvun hillitseminen**

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Erikoissairaanhoidon nettomenot/asukas	▪ 1 150 e/asukas	▪ 1 143 e/asukas

Sosiaalipalvelut

Palvelujohtaja

sosiaalijohtaja Taina Niiranen 30.9.2017 asti
vs. sosiaalijohtaja Päivi Niemi 1.10.2017 alkaen

Sosiaalipalvelut yhteensä

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	16 427 100	16 666 000	17 029 900
Tulot	4 837 100	4 927 900	5 381 300
Netto	11 590 000	11 738 100	11 648 600

Sosiaalipalveluiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja oikea-aikaiset sosiaalipalvelut ja kehittää palveluja vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

Sosiaalipalvelut järjestetään kunnan asukkaille sosiaalihuoltolain ja erityislakien mukaisesti muuttuvissa olosuhteissa eri elinkaaren vaiheissa. Sosiaalipalveluiden avulla edistetään ja ylläpidetään kaikkiin väestöryhmiin kuuluvien kansalaisten ja yhteisöjen hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta. Samalla pyritään tukemaan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen omaehtoista toimintaa, vahvistamaan tuen tarpeessa olevien voimavaroja ja ehkäisemään sosiaalisia ongelmia.

Sosiaalityö ja perhepalvelut

johtava sosiaalityöntekijä Päivi Niemi 30.9.2017 asti
vs. johtava sosiaalityöntekijä Katja Sipiläinen 1.10.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	6 434 200	6 899 400	7 177 400
Tulot	1 511 400	1 854 700	2 215 500
Netto	4 923 200	5 044 700	4 962 000

Sosiaalityön ja perhepalveluiden vastuualueesta irrotettiin vammaispalvelut omaksi vastuualueekseen 1.10.2017 alkaen.

Sosiaalipäivystys ostetaan Tampereen kaupungilta, sosiaaliasiamiespalvelut tuotetaan Ikaalisten ja Parkanon kaupungeille ja Kihniön kunnalle, Ikaalisten kaupunki tuottaa sosiaaliasiamiespalvelun Hämeenkyrölle. Kunnassa on oma potilasasiamiespalvelu, adoptioneuvonta ostetaan Pelastakaa Lapset ry:ltä.

Perustoimeentulotuen myöntäminen siirtyi Kelalle vuoden 2017 alussa.

Osallistuttu valtakunnalliseen PRO SOS -uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa -hankkeeseen sekä valtakunnalliseen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaan (LAPE), joka on yksi hallituksen kärkihankkeista.

Sosiaaliohjaajan virka perustettiin 1.6.2017 alkaen. Sosiaaliohjaajan työ sijoittuu pääasiassa sosiaalihuoltolain mukaisiin lasten ja perheiden avopalveluihin. Yksi toimistosihteeriksi siirtyi loppuvuodesta sosiaalityön palveluista kotihoidon toimistosihteeriksi.

Sosiaalityö

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	3 140 000	3 344 000	3 637 800
Tulot	1 302 400	1 657 800	1 977 600
Netto	1 837 600	1 689 200	1 660 200

Sosiaalityö muodostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- Sosiaalityö ja siihen liittyvät toimistopalvelut
- Lastenvalvojan palvelut; isyysasiat ja lasten huolto- ja elatusasiat
- Väilystilien hoito
- Sosiaalityön asumispalvelut; omat tukiasunnot, Y-Säätiön asuntojen välivuokraus ja kunnan omat asunnot sekä ensi- ja turvakotien ostot
- Lastensuojelu
- Ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki
- Hybridiyksikkö

Lastenvalvoja on sosiaalialan asiantuntija lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuteen sekä elatukseen liittyvissä asioissa. Lastenvalvoja avustaa vanhempia elatus- ja huoltosopimusten laatimisessa ja vahvistaa sopimuksia. Lastenvalvojan tehtäviin kuuluu myös vanhempien kohtaaminen ja tukeminen asioiden selvittelyssä sekä tarvittaessa lapsen kuuleminen em. asioissa. Lastenvalvoja vahvisti 198 (255) elatus- ja huoltosopimusta. Lastenvalvoja vastaa kaikkien isyyden tunnustamista koskevien asiakirjojen lähettämisestä maistraattiin ja hoitaa myös muita isyysasioihin liittyviä tehtäviä. Lapsen voi tunnustaa jo ennen syntymää joko äitiysneuvolassa tai lastenvalvojan luona. Lastenvalvoja käsitteli 56 (57) isyysasiaa.

Lastensuojeluilmoituksia tuli vuoden aikana 202 (188) ja yhteydenottoja tuen tarpeen arvioimiseksi 57 (6). Ennakollisia lastensuojeluilmoituksia tuli 2 (2). Lastensuojelun avohuollon asiakkaana oli vuoden aikana 38 (44) lasta ja palvelutarpeen arviointeja tehtiin vuoden aikana 85 (70) lapselle. Vuoden aikana sijoitettuna kodin ulkopuolelle oli yht. 30 (33) lasta tai nuorta. Huostaanottoja tehtiin vuoden aikana 2 (1) ja huostassa oli vuoden lopussa 19 (19) lasta. Kii-reellisiä sijoituksia tehtiin yhteensä 4 (4). Lastensuojelutyö tehtiin lain edellyttämässä määräjaoissa. Lapsiperheiden sosiaalihuollon sosiaalityön asiakkaana oli 64 (30) lasta.

Perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen siirtyivät Kelan hoidettavaksi vuoden 2017 alussa. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki kuuluvat edelleen kuntien vastuulle. Kelalla on velvollisuus siirtää hakemus kuntaan, jos asiakas on esittänyt hakemuksissaan muita kuin perusosaan tai muihin perusmenoihin kuuluvia menoja ja pyytänyt asian siirtämistä. Lisäksi Kelalla on tietyissä tilanteissa velvollisuus ilmoittaa asiakkaan tilanteesta kunnalle. Kelasta tulit yhteensä 125 ilmoitusta kuntaan vuoden aikana.

Toimeentulotuen tarpeen taustalla ovat mm. työttömyys, opiskelu, sairaus sekä Kelan tekemät linjaukset perustoimeentulotuen myöntämisessä. Ehkäisevää toimeentulotukea sai 50 kotitaloutta ja bruttomenot olivat 14 409 euroa. Täydentävää toimeentulotukea sai 76 kotitaloutta ja bruttomenot olivat 43 825 euroa. Asiakkaat tarvitsivat etenkin vuoden alussa paljon ohjausta ja neuvontaa toimeentulotuen hakemisessa Kelasta. Lisäksi Kela ei saanut alkuun päätöksiä tehtyä määräajassa ja asiakkaat asioivat edelleen kunnassa. Loppuvuodesta Kelan tilanne on parantunut ja aikuissosiaalityössä on ollut mahdollista alkaa kehittää uusia työmuotoja.

Väilytiliasiakkaita oli vuoden aikana 35 (35). Lain työllistymistä edistävästä yhteispalvelusta (1369/2014) mukaisesti käynnistettiin syksyllä 2016 TYP-toiminta ja toimintaa on vakiinnutettu edelleen. Tämä työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu on TE-toimiston, kunnan ja Kelan yhteinen toimintamalli, joka palvelee pidempään työttömänä olleita.

Hämeenkyrössä vuoden 2015 syksyllä toimintansa aloittanut alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleiden ja kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottoyksikkö ja keväällä 2016 perustettu perheryhmäkoti yhdistyivät 1.7.2017 Hybridiyksiköksi. SPR:n ylläpitämässä Hybridiyksikössä järjestetään alaikäisten ilman huoltajaa saapuneiden lasten ja nuorten vastaanotto,

ryhmä- ja perheryhmäkoti- ja tukiasumispalvelut. Hybridiyksikössä voi olla useita eri toimipisteitä. Lisäksi SPR tuottaa täysi-ikäisille kuntaan itsenäisesti asumaan jääville ja oleskeluluvan saaneille nuorille kotoutumislain mukaista jälkihuoltoa. Järjestäjänä kunta vastaa toiminnasta.

Vuoden 2017 lopussa Hybridiyksikön asiakkaana oli yhteensä 34 lasta tai nuorta. Kolme heistä oli vastaanottovaiheessa. Yksikössä asui 11 oleskeluluvan saanut lasta tai nuorta ja tuetussa asumisessa kahdeksan vähintään 17-vuotiaista nuorta. Jälkihuollon palveluiden piirissä oli 12 täysi-ikäistä ja kuntaan asumaan jäänyttä nuorta. Kunnasta muutti pois 14 täysi-ikäistä oleskeluluvan saanutta henkilöä. Asiakasmäärä on vähentynyt voimakkaasti, koska uusia alaikäisiä kansainvälistä suojelua hakeneita henkilöitä ei ole tullut asiakkaaksi Hybridiyksikköön.

HENKILÖSTÖ

Johtava sosiaalityöntekijä (0,3 htv), sosiaalityöntekijä (4,5 htv), sosiaaliohjaaja (1 htv), toimistos sihteeri (2 htv)

Perhepalvelut

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	448 300	431 000	515 900
Tulot	6 384	5 000	6 700
Netto	442 000	426 000	509 200

Perheneuvontapalvelut on suunnattu hämeenkyröläisille perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia tai nuoria. Käynnit ovat asiakaslähtöisiä ja maksuttomia, asiakkaat varaavat itse ajan eikä erillistä lähetettä tarvita. Hämeenkyrössä perheneuvonnan asiakkaita ei laiteta jonoon vaan ensimmäinen aika annetaan ajanvarauksen yhteydessä. Tavoitteena on tarjota ensimmäinen aika neljän viikon sisällä, mutta tämä ei kiireisimpinä aikoina toteudu. Perheneuvonta toteutetaan yhdessä Ikaalisten kanssa siten, että psykologipalvelut ostetaan Ikaalisista. V. 2017 perheneuvonnan resurssit olivat 1,6 psykologia, yksi puheterapeutti, ja osa-aikaiset lastenpsykiatriin palvelut, jotka ostettiin kahdelta yksityiseltä palveluntuottajalta.

Perheneuvonnan palveluita käytti v. 2017 yhteensä 238 (252) hämeenkyröläistä perhettä. Alle 18-vuotiaita asiakkaita oli yhteensä 246 (242) ja aikuisia 361 (331). Puheterapeutin asiakkaat olivat pääsääntöisesti alle kouluikäisiä ja alakoululaisia sekä heidän vanhempiaan. Psykologien ja lastenpsykiatriin asiakkaista suurin osa oli peruskouluikäisiä tai aikuisia. Aikuisten käynnit olivat lasten käynteihin liittyvää vanhemmuuden tukea sekä perheen ja/tai parisuhteen ongelmiin liittyviä käyntejä tai vanhempien omia käyntejä. Perheneuvonta on toiminut v. 2017 neuvolan tiloissa perhekeskuksessa.

Elokuussa 2015 työssä aloittanut Hämeenkyrön ja Ikaalisten yhteinen toisen asteen opiskelu-huollon psykologi on ollut edelleen mukana perheneuvonnan työryhmässä. Toisen asteen psykologin työpiste Hämeenkyrössä on lisäkissa, mutta käyntejä on myös Osaran maaseutuopetusyksikössä.

Perhetyön ohjaajan ja perhetyöntekijän työ on suuntautunut sosiaalihuoltolain mukaiseen perhetyöhön, lastensuojelun perhetyöhön ja perheohjauspalveluun. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö on suunnitelmallista ja pitkäkestoista (yli 10 käyntiä). Perheohjaus on lyhytkestoista (1-6 käyntiä) palvelua. Sosiaalihuoltolain mukaisessa perhetyössä oli asiakkaana 22 perhettä, lastensuojelun tehostetussa perhetyössä yksi perhe ja perheohjauspalvelussa oli asiakkaana 28 perhettä, eli yhteensä asiakkaana 51 (63) perhettä. Lisäksi työntekijät tekivät lapsiperheiden kotipalveluna annettua perhetyötä kahdessa (7) asiakasperheeseen. Asiakkaat ohjautuivat perhetyöhön lähinnä perheneuvonnan, lastenneuvolan, sosiaalityön ja koulun kautta sekä itse hakeutumalla.

HENKILÖSTÖ

Puheterapeutti, perhetyön ohjaaja, perhetyöntekijä
Ostopalveluna perheneuvonnan kaksi psykologia sekä toisen asteen psykologi (yht. 2 htv) ja lastenpsykiatriin palvelut

TAVOITTEET

Sosiaalihuolto- ja lastensuojelulain määräajoissa pysyminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Käsittelyaika 	<ul style="list-style-type: none"> Arviointi aloitetaan 7:ntenä arkipäivänä asian vireilletulosta ja arviointi valmistuu 3 kk kuluessa vireilletulosta 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutui lain edellyttämässä määräajassa

Perheneuvonnassa asiakkaat hoidetaan ilman jonoa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Viikko 	<ul style="list-style-type: none"> Ensimmäinen tarjottu aika 1-4 viikon sisällä 	<ul style="list-style-type: none"> Ei ole aina toteutunut

Laadukkaat palvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakastyytyväisyyskysely 	<ul style="list-style-type: none"> Palautteen keskiarvo 3,25 (asteikko 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalityö 4,17 Perhetyö 4,53 Perheneuvonta 4,57

Vammaispalvelut

vammaispalveluiden palvelupäällikkö Leena Kyröjoki 1.10.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	2 846 300	3 124 400	3 023 700
Tulot	202 600	194 900	231 200
Netto	2 643 700	2 929 500	2 792 500

Hämeenkyrön vammaispalvelut palveli sekä vaikeavammaisia että kehitysvammaisia kuntalaisia. Vammaispalveluiden tavoitteena on mahdollistaa vaikeavammaiselle ja kehitysvammaiselle kuntalaiselle mielekäs ja muihin kuntalaisiin nähden tasa-arvoinen elämä sekä mahdollisimman omatoiminen suoriutuminen. Palvelut yhdistettiin organisatorisesti 1.1.2016 alkaen. Sosiaalityön ja perhepalveluiden vastuualueesta irrotettiin vammaispalvelut omaksi vastuualueekseen 1.10.2017 alkaen.

Vammaispalvelulain mukaisissa palveluissa henkilökohtaisen avun piiriin tuli edelleen uusia asiakkaita ja avustajapäätösten määrä jatkoi kasvuaan. Avustajapalveluita ostettiin myös yksityiseltä palveluntuottajalta. Henkilökohtaisen avun päätös oli 38 (31) asiakkaalla. Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluita sai 134 (135) henkilöä. Vaikeavammaisten palveluasumispalvelun piirissä oli vuoden aikana 8 (8) henkilöä. Vammaispalvelulain mukaisessa päivätoiminnassa kävi 3 (3) henkilöä ja asunnon muutostöitä myönnettiin 8 (14) henkilölle. Palveluohjaajan palvelut kohdentuivat lähinnä kehitysvammaisille asiakkaille ja heidän lähiverkostolleen. Palveluohjaajan resurssia hyödynnettiin tehokkaasti ja tavoitetason mukaisesti.

Päihinäpolun päivätoimintayksikkö tarjosi vaikeasti kehitysvammaisille henkilöille kuntouttavaa päivätoimintaa. Päivätoiminnassa kävi 14 asiakasta. Kehitysvammaisille henkilöille tarjottiin sekä ympärivuorokautista että tuettua asumista. Kunnan omana palveluna toimi ympäri vuorokauden valvottu Jaakonkodin asumisyksikkö. Jaakonkodissa on 8 asuinpaikkaa ja yksi kiinteä

tukiasunto viereisessä rivitalossa. Jaakonkodin henkilökunta tarjosi tukea ja ohjausta yhdeksälle muualla asuvalle kehitysvammaiselle henkilölle. 1.10.2017 alkaen kunta tuotti Koskensiiven asumisyksikön asumispalvelut omana palvelutuotantona 14 asukkaalle. Lisäksi ostettiin tehostettua palveluasumista, laitoshoidoa, tuettua asumista ja perhehoitoa.

Asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin vammaispalveluissa jokaisessa toimintayksikössä.

HENKILÖSTÖ

Palvelupäällikkö, palveluvastaava, palveluohjaaja, ohjaaja (21 htv).

TAVOITTEET

Palveluohjaajan resurssin tehokas hyödyntäminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Asiakaskäyntien määrä	▪ 400	▪ 391

Asiakkaiden palveluntarpeen arviointi/asiakassuunnitelmat sekä erityishuolto-ohjelmat ajan tasalla

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Tarkistaminen asiakas-kohtaisesti 1-2 vuoden välein tai tarvittaessa	▪ 90 %	▪ Tavoitetason mukaisesti kehitysvamma-palveluissa

Laadukkaat palvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Asiakastyytyväisyyskysely	▪ 3,25 (asteikko 1-5)	▪ Jaakonkoti 3,81 ▪ Koskensiipi 3,40 ▪ Pähkinäpolku 4,45 ▪ palveluohjaus ja sosiaalityö 4,44

Kotihoito

kotihoidon päällikkö Sirpa Hiltunen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	2 528 100	2 577 500	2 630 900
Tulot	807 100	752 000	792 100
Netto	1 720 900	1 825 500	1 838 900

Kotihoidon vastuualueelle kuului asiakkaiden kotona tapahtuva hoiva, hoito ja huolenpito: asiakkaina lapsiperheet, vanhukset, vammaiset, pitkäaikaissairaat, päihde- ja mielenterveyskuntoutuvat. Kotona asumista tukevana tukipalveluina tarjottiin ateria-, sauna-, saatto-, pyykki- ja siivouspalveluja sekä ryhmätoimintaa eri asiakasryhmille. Veteraanien palvelut järjestettiin omana toimintana ja valtiolta saatavalla erillisellä määrärahalla ostopalveluina siten, että kukin veteraani sai itse valita oman palvelutarpeensa mukaisesti tarvitsemansa palvelut ja palveluntuottajan.

Kotiin annettavilla palveluilla ja erilaisilla tukipalveluilla tuettiin ja autettiin asiakkaita selviytymään omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Palvelut järjestettiin 1-3 päivässä, jotta laitoshoidojakso jäi mahdollisimman lyhyeksi. Kotiin annettavia palveluita järjestettiin paljon toimintakykyä menettäneille henkilöille, pääasiassa vanhuksille, jotka tarvitsivat apua monta kertaa päivässä tai useasti viikossa.

Kotihoidon säännöllisen palvelun piirissä oli 310 (287) asiakasta, joista 75-vuotta täyttäneitä oli 216. Tukipalveluita sai 277 (273) asiakasta, joista yli 65-vuotiaita oli 259 (249) ja yli 75-vuotiaita 216. Lapsiperheiden kotipalvelua sai 9 perhettä.

Päiväkeskus Aurinkorinteen asiakkaina oli 91 (86) eri asiakasta ja palvelupäiviä toteutui 2277. Viikoittain Aurinkorinteellä on järjestetty erilaisia toimintoja, kuten erilaisia kulttuuritukioita, muistikahvilatoimintaa, kuntosaliryhmiä ja eri järjestöjen kokoontumisia. Aurinkorinteen toiminnan järjestämisen tukena toimi vuoden aikana kymmeniä vapaaehtoistyöntekijöitä.

Omaishoidontukea maksettiin 79 (75) hoitajalle. Omaishoitajista 65- ja yli 65-vuotiaita oli 45 (40) henkilöä. Omaishoidontukea maksettiin yhteensä 334 330 (297 379) euroa.

Kotorinteen alueella sijaitsevassa asumiskokeiluasunnossa/kuntoutusasunnossa asui vuoden aikana 8 (7) eri asukasta, toteutuneita asumispäiviä oli 155. Palvelun tavoitteena on kotiuttaa asiakas turvallisesti ja kuntouttavasti laitoshoidosta kotikokeiluun sekä samalla arvioida hänen kokonaisvaltaista toimintakykyään.

Lähihoitajan oppisopimuskoulutuksessa aloitti tammikuussa yksi työntekijä ja laitoshuoltajan oppisopimuskoulutuksessa olleet kaksi työntekijää valmistuivat kesäkuussa.

Työyhteisö osallistui aktiivisesti maakunnalliseen I&O- kehittämishankkeeseen (Pirkanmaalla Ikäneuvo-hanke). Hankkeessa aloitettiin lokakuussa asiakasohjauskokeilu, joka luo uutta toimintamallia asiakkaiden neuvontaan, ohjaukseen ja palvelutarpeen arviointiin. Lokakuussa aloitti toiminnan Päiväkeskus Aurinkorinteellä Hämeenkyrön Lähitori, joka tarjoaa matalankynnyksen neuvontaa ja ohjausta kasvokkain ilman ajanvarausta. Hankkeen kokeiluna aloitettiin kolmessa omaishoitoperheessä tabletilla toteutettu etätukimalli. Hanke jatkuu 31.8.2018 asti.

Kotona asumista tukevien palvelujen kehittämistä on jatkettu eri tavoin; omaishoitoperheiden tukeminen, päiväkeskuksen toiminnan ja Lähitorin kehittäminen, erilaiset ryhmätoiminnot, kuntoutuminen ja tiimityö.

HENKILÖSTÖ

kotihoidon päällikkö, palveluohjaaja (1,5 htv) terveydenhoitaja (2 htv), sairaanhoitaja (2 htv), kodinhoitaja (4 htv), lähihoitaja (19 htv), fysioterapeutti (0,5 htv), kuntohoitaja (0,5 htv), päivätoiminnan ohjaaja (1 htv), lähihoitajan oppisopimushenkilö (1 htv), tukipalveluissa laitoshuoltaja (2 htv), Ikäneuvo-hankkeen projektikoordinaattori (1 htv)

TAVOITTEET

Kotihoidon asiakkaisiin kohdentuvan työajan lisääminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Tilasto/raportti 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaisiin kohdettu välitön työaika on 55 % kun toiminnanohjausjärjestelmä on kokonaisuudessaan käytössä 	<ul style="list-style-type: none"> järjestelmän käyttöön otto siirtyi keväälle 2018

Laadukkaat palvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakastytyväisyyssyy-sely 	<ul style="list-style-type: none"> 3,25 (asteikko 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaat 3,42 Omaiset 3,56

Asumispalvelut

asumispalveluiden päällikkö Satu Vina

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	6 131 100	5 763 700	5 867 300
Tulot	2 209 000	2 001 400	2 077 800
Netto	3 922 000	3 762 400	3 789 500

Asumispalveluiden toiminta-alueet

- tehostettu palveluasuminen: Kurjenmäkikoti ja Siljankoti
- kuntouttava lyhytaikaishoito
- asumispalveluiden ostot

Asumispalvelut on tarkoitettu ikäihmisille, jotka tarvitsevat hoivaa ja huolenpitoa vuorokauden kaikkina aikoina, silloin kun omassa kodissa asuminen ei ole enää mahdollista kotiin annettavien palveluiden tukemana. Asumispalveluja tarjottiin hämeenkyröläisille ikäihmisille sekä kunnan omissa tehostetun palveluasumisen kodeissa että ostopalveluina yksityisiltä palveluntuottajilta. Ikäihmisten tehostetun palveluasumisen kilpailutus toteutettiin yhdessä Ikaalisten kaupungin kanssa.

Kurjenmäkikodissa asui vuoden aikana 62 (56) eri ikäihmistä, hoitopäivät yhteensä 15 798 (16 295) ja kuntouttavaa lyhytaikaishoitoa tarjottiin 71 (110) eri asiakkaalle yhteensä 1 741 (2 658) hoitopäivää. Kurjenmäkikodin tilojen saneeraussuunnitelmat etenivät ja valmistuivat suunnitelman mukaisesti. Henkilökunnan kehittämispäivillä suunniteltiin kodissa saneerauksen vuoksi tehtävät toiminta- ja tilamuutokset. Saneerauksen ensimmäisen vaiheen aloitukseen valmistauduttiin hyvissä ajoin ennen joulua tyhjentämällä saneerattavat tilat ja muuttamalla vakituiset asukkaat 2 h:n huoneisiin Kurjenmäkikodin käyttöön jääviin tiloihin.

Siljankodissa asui vuoden aikana 24 (33) eri ikäihmistä, hoitopäiviä kertyi yhteensä 6 841 (6 693). Siljankodissa muistisairaiden asukkaiden mielekkään ja yksilöllisen arjen kehittäminen jatkui. Henkilökunta osallistui mm. kinestetiikan koulutukseen (Kinestetiikka on voimavaroalähtöinen toimintamalli, joka perustuu ihmisen luonnollisten liikemallien ja aistitoimintojen ymmärtämiseen, ihmisen kunnioittavaan kohtaamiseen sekä näiden merkitykseen oppimiselle ja itsehallinnalle). Henkilökunnan kehittämispäivää vietettiin teemalla, hyvää elämää muistisairaille asukkaille.

Palveluasumista ikäihmisille ostettiin yksityisiltä palveluntuottajilta 74 (63) eri henkilölle yhteensä 17 978 (15 745) hoitopäivää.

HENKILÖSTÖ

- Asumispalvelut yhteiset: Asumispalveluiden päällikkö (0,5 htv), toimistosihteeri (0,9 htv)
- Kurjenmäkikoti: Asumispalveluiden päällikkö (0,3 htv), palveluvastaava (1 htv) sairaanhoitaja (3 htv), kuntohoitaja (1 htv), lähihoitaja (19 htv), perushoitaja (2 htv) ja osastoapulainen (3 htv)
- Siljankoti: Asumispalveluiden päällikkö (0,2 htv), palveluvastaava (0,5 htv), sairaanhoitaja (0,5 htv) lähihoitaja (13 htv)

TAVOITTEET

Palvelurakenteen kehittäminen yhteistyössä kotihoidon kanssa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Tilasto/SAS päätökset 	<ul style="list-style-type: none"> Tehostetussa palveluasumisessa enintään 8 % 75-vuotta täyttäneistä kuntalaisista 	<ul style="list-style-type: none"> Ei toteutunut. Tehostetussa palveluasumisessa oli 10% 75 vuotta täyttäneistä kuntalaisista

Laadukkaat palvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakastyytyväisyyskysely 	<ul style="list-style-type: none"> 3,25 (asteikko 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> Kurjenmäkikoti, asiakas 3,76 Kurjenmäkikoti, omainen 3,87 Siljankoti, asiakas 2,99 Siljankoti, omainen 4,49

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden päällikkö Jaana Helminen-Ylisalo 16.1.2017 asti
Vs. työllisyyspalveluiden päällikkö Hanna Rajakoski 16.1.2017 - 5.9.2017
Työllisyyspalveluiden päällikkö Hanna Rajakoski 6.9.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 333 300	1 425 400	1 354 200
Tulot	309 600	319 900	295 900
Netto	1 023 800	1 105 500	1 058 200

Työllisyyspalveluihin kuuluvat työpaja, kierrätyskeskus, etsivä nuorisotyö ja starttipaja. Työllisyyspalveluiden tavoitteena oli vahvistaa asiakkaiden elämänhallintataitoja ja osallisuutta, lisätä työelämävalmiuksia ja edistää työllistymistä ja koulutukseen hakeutumista. Toimintaan kuuluvat palveluohjaus, työ- ja yksilövalmennus, kehitysvammaisten työtoiminta, avotyö ja tuettu työ, työkykyneuvonta, palkkatukityöllistäminen, kuntouttava työtoiminta sekä opiskeluun liittyvät työssäoppimisjaksot. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestettiin työpajan ja kunnan muiden yksiköiden lisäksi paikallisissa yhdistyksissä sekä ryhmätoimintana ostopalveluna. Kuntouttavan työtoiminnan sopimuksia tehtiin 195 henkilölle ja käyttöpäivien määrä oli 6824.

Työpaja järjesti työtoimintaa työikäisille kehitysvammaisille. Työtoiminnassa kävi 16 henkilöä, joista 7 myös avotyötoiminnassa, tuetussa työssä oli 2 henkilöä. Käyttöpäivien määrä kehitysvammaisten työtoiminnassa oli 1 995.

Starttipajatoiminta on tarkoitettu 17-29 -vuotiaille nuorille. Toiminnan tavoitteena on tukea nuorten elämänhallintaa. Starttipaja toimii nuorisokeskus Prikassa. Starttipajan käyntipäivien määrä oli 883.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tukea alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivää nuorisotyötä toteutettiin yhteistyössä Ikaalisten kaupungin kanssa 31.8.2017 asti, jonka jälkeen etsivä nuorisotyö siirtyi Hämeenkyrön kunnan omaksi toiminnaksi ja henkilöresurssia lisättiin siten, että etsivässä nuorisotyössä oli 1,5 htv panos. Etsivään nuorisotyöhön saatiin avustus 1,5 etsivän nuorisotyöntekijän palkkauskuluihin Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta.

HENKILÖSTÖ

Vakinainen henkilöstö: työllisyyspalveluiden päällikkö, palveluohjaaja, työvalmentaja (4htv), työkykyneuvoja, toimistotyöntekijä (0,1 htv), ryhmäavustaja (0,1 htv) sekä kierrätyskeskuksen hoitaja. Työvalmentajista kaksi eläköityi v. 2017 aikana. Vastaava työvalmentaja aloitti marraskuussa. Palkkatukihenkilöstöä oli 12 henkilöä työllisyyspalveluiden kautta eri työtehtävissä kunnassa. Etsivä nuorisotyö; nuoriso-ohjaaja (2 htv, 31.8. asti, 1.9. alkaen 1,5htv), Starttipaja; ohjaaja (1 htv 31.7. asti 1,3htv 1.8. alkaen)

TAVOITTEET

Asiakkaiden ja yhteistyötahojen kanssa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Työllistyneiden ja opiskelun aloittaneiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> 15 	<ul style="list-style-type: none"> 43
<ul style="list-style-type: none"> Työllisyyspalveluiden yksiköistä muihin kunnan yksiköihin tai yhdistyksiin/yrityksiin siirtyneiden määrä (kuty, tk) 	<ul style="list-style-type: none"> 10 	<ul style="list-style-type: none"> 22

Laadukkaat palvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakastyytyväisyyskysely 	<ul style="list-style-type: none"> 3,25 (asteikko 1 - 5) 	<ul style="list-style-type: none"> 3,88
<ul style="list-style-type: none"> Sovari-mittari 	<ul style="list-style-type: none"> Sovari-mittari on käytössä kaikissa työllisyyspalveluiden yksiköissä 	<ul style="list-style-type: none"> sovari -mittari otettiin käyttöön kaikissa työllisyyspalveluiden yksiköissä

2.5 Sivistyspalvelut

Palvelujohtaja: sivistysjohtaja Kati Halonen
Lautakunta: sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	21 549 600	21 095 300	21 442 300
Tulot	1 760 000	1 545 200	1 648 100
Netto	19 789 700	19 550 100	19 794 200

Sivistyspalvelut järjestää kuntalaisille esi- ja perusopetuspalveluja, varhaiskasvatuspalveluja, lukiokoulutuspalveluja ja elämänlaatupalveluita. Näiden palveluiden mahdollistajana toimivat hallinto- ja toimistopalvelut. Suurin osa sivistyspalvelujen toiminnasta on kunnan lakisääteistä toimintaa, jota järjestetään kunnan omalla henkilöstöllä. Palvelut ovat pääosin käyttäjille maksuttomia tai käytöstä peritään vain osa todellisista kustannuksista. Palveluja käyttävät kaikenikäiset kuntalaiset pääpainotuksen ollessa lapsissa ja nuorissa. Sivistyspalvelut ovat merkittävä osa kunnan hyvinvointitehtävää.

Monitoimikeskus Sillan käyttö on vuoden 2017 aikana vakiintunut. Yhteistyö Kirkkonkylän päiväkodin, Kirkkonkylän koulun ja kirjaston kesken on päässyt alkuun ja kehittämistyö jatkuu tulevina vuosina. Liikunta- ja nuorisopalvelujen toimistot muuttivat osaksi monitoimikeskuksen kokonaisuutta.

Opetussuunnitelmien uudistus päättyi tällä erää varhaiskasvatukseen, kun 1.8.2017 kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön. Uudistuksien myötä lapsen ja nuoren opimisen polun kasvatusta ja opetusta koskevat ohjaavat asiakirjat muodostavat ehyen kokonaisuuden. Hämeenkyrössä opetussuunnitelmien käyttöönotto on edennyt suunnitelmien mukaisesti ja henkilöstöä on koulutettu kokonaisuuteen liittyen varhaiskasvatuksesta lukiokoulutukseen saakka. Ylioppilaskirjoitukset suoritettiin osittain sähköisesti. Koulujen yhteinen ict-henkilö palkattiin osittaisella palkkatuella helmikuusta alkaen.

Mahdalan Ympäristökoulun rakentaminen on edennyt suunnitelmien mukaan. Hanke on tuonut suuren työmäärän sivistyspalveluihin ja loppuvuonna on päästy suunnittelemaan jo tilojen toimintoja ja kalusteita. Oppilaat huoltajineen pääsivät tutustumaan tulevaan koulurakennukseen 11.11.2017. Syksyllä Pinsiön koulussa alkoi viimeinen lukuvuosi, koska oppilaat siirtyvät Mahdalaan uuden koulurakennuksen valmistuttua. Koskilinnan vanhan puolen kaksi varhaiskasvatusryhmää siirrettiin marraskuussa väistötiloihin Siltaan, Kirkkonkylän koulun tiloihin, Koskilinnassa ilmenneiden sisäilmaongelmien vuoksi.

Sivistyspalvelut ylitti talousarviossa hyväksytyt määrärahat 244 000 eurolla. Vuonna 2017 taloutta tasapainotettiin seuraavilla toimilla:

- määräaikaista työsuhteita on vähennetty varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa
- varhaiskasvatuksessa vuosilomien keskittäminen toiminnan kannalta hiljaiseen aikaan
- sähköinen tiedotus laajempaan käyttöön, toimisto- ja koulutarvikkeiden sekä kirjojen pidempi käyttöikä
- palveluverkon supistumisen myötä kone- ja laitevuokrat pienenevät
- koulujen ict-henkilön palkkaaminen vaikuttaa palvelujen ostoihin vähentävästi

Hankerahoitusta on esi- ja perusopetuksessa saatu esimerkiksi liikuntaan, kerhoihin, kansainväliseen yhteistyöhön sekä kielten opetukseen. Varhaiskasvatuksessa on ollut hanke liikunnallisen elämäntavan kehittämiseksi.

Sivistyspalvelut kerrytti toimintatuottoja 103 000 euroa ennakoitua enemmän. Henkilöstökulut jäivät 6 400 euroa alle talousarvion ja palkkamenot jäivät 677 300 euroa ennakoitua pienemmiksi. Palkkamenojen toteutumiseen vaikutti sivistyspalvelujen tilapäiset tehtäväjärjestelyt, koska kaikkia virkoja ei ollut täytetty vuonna 2017. Henkilöstökuluja nostivat sijaismäärärahat, jotka ylittivät 408 000 eurolla. Palvelujen ostoihin käytettiin yhteensä 4 426 000 euroa toteutusprosentin ollessa 110,59. Matkustus- ja kuljetuspalvelujen ostot ylittivät budjetin 390 000 eurolla ja sisäiset majoitus- ja ravitsemuspalvelut 26 400 eurolla.

Hallinto- ja toimistopalvelut

hallintopäällikkö Maarit Huhtinen ja vs. hallintopäällikkö Liisa Neronen 30.3. asti
va. hallintopäällikkö Liisa Neronen 1.4. alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	464 600	553 500	410 000
Tulot	1 200	0	200
Netto	463 400	553 500	409 800

Sivistyslautakunta kokoontui keväällä 5 kertaa. Uusi sivistyslautakunta aloitti toimikautensa elokuussa. Lautakunta osallistui kunnan luottamushenkilöille järjestettyihin perehdytysiltoihin. Kokouksia oli syksyllä 5 kappaletta, kokouspaikkoina oli valtuustosalin lisäksi Heinijärven koulu ja Monitoimikeskus Silta.

Hallinto- ja toimistopalveluissa vuosi alkoi uudella organisaatiolla ja sijaisjärjestelyillä. Kaksi toimistosihteerä siirrettiin varhaiskasvatuksesta hallinto- ja toimistopalvelujen vastuualueelle. Lisäksi vastuualue osallistui kunnan toimistoprosessien selvityshankkeeseen. Tehtäviä järjestettiin uudelleen sekä vastuualueen että koko palvelualueen sisällä.

Hallinto- ja toimistopalvelujen vastuualueelta siirrettiin psykologi- ja kuraattoripalvelut määrärahavarauksineen esi- ja perusopetuksen vastuualueelle 1.6.2017. Ostopalveluna hankittavat toisen asteen psykologi- ja kuraattoripalvelut jäivät hallintopalveluihin.

Hämeenkyrön kunta on osakkaana Sastamalan koulutuskuntayhtymässä. Määrärahavarauksesta Itä-Satakunnan ammatillisen koulutuskuntayhtymän aikaisiin eläkemaksuihin toteutui 58 %.

TAVOITTEET

Hallintopalvelut

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> käyttäjäkyselyt ja itsearviointit käyttäjäkyselyt, itsearviointit ja palautteet 	<ul style="list-style-type: none"> prosessit toimivia ja tehokkaita, tavoitetaso 4 (asteikolla 1-5) oikea-aikaisuus, ei keskeneräisiä päätettäviä asioita, tiedotus ja viestintä toimivat 	<ul style="list-style-type: none"> kyselyn vastausprosentti oli 44 %, tavoitetaso saavutettiin keskeneräisiä päätöksiä ei jäänyt. Tiedotus ja viestintä oli toimivaa.

Psykologi- ja kuraattoripalvelut (siirretty esi- ja perusopetukseen 1.6.2017 alkaen)

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> käyttäjäkyselyt, itsearviointit ja raportit 	<ul style="list-style-type: none"> prosessit toimivia ja tehokkaita, tavoitetaso 4 (asteikolla 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitetaso lähes toteutunut. Prosessien tehostamiseen asiakkaiden odotusaikojen suhteen kiinnitettävä huomiota.
<ul style="list-style-type: none"> käyttäjäkyselyt, itsearviointit ja raportit 	<ul style="list-style-type: none"> verkostoyhteistyö toimii ja tuottaa hyvinvointia 	<ul style="list-style-type: none"> Verkostoyhteistyö toimii hyvin. Yhteisiä ennaltaehkäiseviä toimintamalleja on käytössä ja uusia kehitetään.

Esi- ja perusopetus

koulut ja niiden rehtorit

Heinijärvi Riikka Sirkka

Kirkonkylä Timo Mäkelä

Kyröskoski Ilkka Jyväsjärvi

Mahnala Annukka Alppi

Pinsiö Teija Paldan-Piipponniemi

Yhteiskoulu Kari Lähde 31.1.2017 asti

Taina Salonen vs. rehtori 1.2. - 31.7.2017 ja rehtori 1.8.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	11 704 400	11 470 700	12 105 600
Tulot	676 000	457 000	551 800
Netto	11 028 400	11 013 700	11 553 800

Esi- ja perusopetuksen kokonaismenoihin kuuluvat hankemenot, esiopetuksen menot, koulu-kohtaiset menot, muualla tapahtuvan perusopetuksen menot (mm. kotikuntakorvausmenot) ja koululaisten iltapäivätoiminnan menot.

31.12.2017 toiminnassa oli viisi vuosiluokkien 1-6 koulua ja yksi vuosiluokkien 7-9 koulu. Pinsiön koulussa alkoi syksyllä viimeinen lukuvuosi. Esiopetusta järjestettiin kaikissa alakouluissa, paitsi Mahnalassa ja Pinsiössä, joiden esioppilaat toimivat Sasin päiväkodin tiloissa. Esiopetusryhmät siirtyvät Mahnalan Ympäristökoululle sen valmistuttua. Iltapäivätoiminta tuotettiin kokonaan kolmannen sektorin toimesta. Iltapäivätoiminnan menot olivat 85 266 euroa.

Esi- ja perusopetusta on järjestetty uuden voimassa olevan opetussuunnitelman ja uuden tuntijaon mukaisesti 1.8.2016 alkaen. Vuosiluokilla 7-9 uudet ainekohtaiset opetussuunnitelmat astuivat voimaan vaiheittain 1.8.2017 alkaen. Vuoden aikana järjestettiin kolme VESO-päivää, joista yksi yhteistyössä Ikaalisten kanssa. Syksyn päiviin liittyi suunnittelun ohella koulutusta opetussuunnitelmaan liittyen. Perusopetuksen osalta kustannusten nousuun vaikutti uusi valtakunnallinen tuntijako, joka on otettu käyttöön 1.8.2016.

Oppimisen ja koulukäynnin tuen palvelut:

Oppimisen ja koulukäynnin tukipalvelut on jaettu kolmeen portaaseen: yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Tehostettua tukea tarvitsevien oppilaiden osuus kaikista oppilaista on 20.9.2017 tilastoinnin mukaan 11,1 % ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden 8,5 %. Edelliseen vuoteen verrattuna tehostetun tuen tarve on hieman vähentynyt ja erityisen lisääntynyt. Tuen tehostetulla tai erityisellä tasolla on yhteensä 19,6 % oppilaista. Edellisenä vuonna 19,95 % oppilaista.

Osa-aikaista erityisopetusta järjestetään kaikissa kouluissa ja luokkamutoista erityisopetusta (=pienluokkaopetus) Kirkonkylän, Kyröskosken ja Mahnalan kouluissa (1-6), Yhteiskoulussa (7-9) ja Kyröskartanossa.

Oppimisen ja koulunkäynnin yhtenäinen tukilomakkeisto on kaikissa kouluissa käytössä WILMA-ohjelman kautta. Tämän avulla tehdään myös kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä tiedotetaan erilaisista asioista. Ohjaaja- ja avustajapalvelut on järjestetty pääosin samalla tavalla kuin edellisinä vuosina.

Opiskeluhoito:

Opiskeluhoito muodostuu yhteisöllisestä työskentelystä ja yksilökohtaisesta opiskeluhoito-työstä. Opiskeluhoitoa ohjaa kunnan ohjausryhmän lisäksi Ikaalisten kaupungin kanssa yhteinen vastaava kuraattori.

Kehittämishankkeet:

- Kerho-hanke: koulujen kerhotoiminnan kehittäminen (avustus 25 000 euroa) päättyi 31.12.2017
- Virtaa digiloikasta: 14 000 euroa (pättyi 31.12.2017)
- Liikkuva koulu -hanke (avustus 25 000 euroa) Päättynyt 31.7.17 / 1.8.2017 alkanut uusi, avustusta saatu 37 000 euroa (pättyy 30.6.2018)
- Erityisopetuksen laadun kehittäminen 2016-2017 (avustus 21 000 euroa)
- Kielten opetusta koskeva kokeilu: 30 000 euroa (loppuu 31.7.2018)
- Kirkonkylän koulu on mukana kansainvälisessä EU:n Erasmus -hankkeessa 2016-2018 (avustus 32 690 euroa)

Hämeenkyrössä on aktiivista kunnan sisäistä kehittämistoimintaa sekä koulukohtaisia kehittämishankkeita. Kouluilla on kehitetty yhteisopettajuutta, yhteistyötä yleisopetuksen ja erityisopetuksen kesken ja osa kouluista painottaa kestävä kehityksen ja ympäristökasvatuksen asioita. Digiloikkia on tehty jokaisella koululla opetussuunnitelmaan ja omaan kehittämistyöhön perustuen. Kehittämisteoistaan palkittiin Heinijärven koulu sekä yhteiskoulu ja F.E Sillanpään lukio kun kunnanhallitus myönsi kehittämistekojen tunnustuspalkintoja.

Perusopetuksen oppilasmäärät ja koulukohtaiset nettomenot

Koulu	Oppilaita 20.9.		Menot euroa/oppilas	
	2016	2017	2016	2017
Heinijärvi	72	70	7 443	8 994
Kaipio	0	0	8 615	
Kirkonkylä	273	267	8 659*	9 339
Kyröskoski	245	231	7 355	7 599
Mahnala	102	111	8 213	8 173
Pinsiö	62	68	7 242	7 011
Yhteiskoulu	418	432	11 000	10 030
Yhteensä	1 178	1 179	8 361	8 987

* Kirkonkylän kouluun on keskitetty alakoulujen neljästä pienluokasta kolme. Yksi luokista on sijoitettu Kyröskoskelle. Oppilasmäärissä ovat mukana myös vieraskuntalaiset oppilaat. Koulukohtaiset nettomenot eivät sisällä hankemenoja.

Esiopetuksen oppilasmäärät

Koulu	Oppilaita 20.9.	
	2016	2017
Heinijärvi	12	18
Kirkonkylä	45	43
Kyröskoski	32	35
Mahnala	29	34
Pinsiö	0	0
Hämeenkyrössä esiopetusta saavat yhteensä	118	130

Oppilasmäärissä ovat mukana myös vieraskuntalaiset esioppilaat.

TAVOITTEET

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> toimintakulut euroa/oppilas % ikäluokka perusopetusryhmän oppilasmäärä - yleisopetus - pienluokat kouluviihtyvyy- ja työviihtyvyysselvitys 	<ul style="list-style-type: none"> Kuntamaisema 2016: verrokkikuntien paras neljännes 100 % yleisopetus: 1-2 lk: 18; 3-6 lk: 20; 7-9 lk: 22 pienluokat: maksimi 8 tai 10 (perusopetuslaki) 4 (asteikko 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> 9 162 e/oppilas, mikä on vähemmän kuin Maisemakunnissa keskimäärin 100 % yleisopetus: 1-2 lk: 15,7 3-6 lk: 16,3 7-9 lk: 18,71 pienluokat 9,2 Laatukysely alakoulujen huoltajille 3,21/5 (vastausprosentti liian alhainen) yhteiskoulun kouluviihtyvyys 2,16/3

Lukiokoulutus

rehtori Kari Lähde 31.1.2017 asti

vs. rehtori Taina Salonen 1.2. - 31.7.2017, rehtori 1.8.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 131 100	1 230 300	1 061 100
Tulot	8 200	7 200	11 300
Netto	1 122 900	1 223 100	1 049 900

F.E. Sillanpään lukio on yleislukio, joka tarjoaa laadukasta lukio-opetusta ja antaa opiskeluvalmiuksia sekä korkeakouluopintoihin että ylioppilaspohjaisiin ammatillisiin opintoihin ja läpi elämän jatkuvaan koulutukseen. Yleissivistävän tehtävän toteuttamisen lisäksi F.E. Sillanpään lukio painottaa toiminnassaan äidinkieltä ja kirjallisuutta ja kielten opiskelua. Lukio toimii samassa koulurakennuksessa Yhteiskoulun kanssa ja henkilöstö on pääosin yhteistä.

F.E. Sillanpään lukio ja Yhteiskoulu viettivät yhteistä Suomi 100-juhlaa 5.12.2017. Juhla koostui oppilaiden, opiskelijoiden, vanhempainyhdistyksen ja opettajien yhdessä kokoamasta ohjelmasta ja Suomi 100-teemaan liittyvistä käytävänäyttelyistä. Tätä varten syksyllä irtauduttiin opiskelusta yhtenä iltapäivänä ja kolmena kokonaisena koulupäivänä. Näiden päivien aikana jokainen opiskelija työskenteli omien vahvuuksiensa mukaisessa ryhmässä, eikä näinä päivinä järjestetty lukujärjestyksen mukaista opetusta.

Ylioppilaskokeiden sähköistyminen sekä opetussuunnitelman uudistuminen on lisännyt henkilökunnan koulutustarvetta sekä työvälineiden päivitystä.

F. E. Sillanpään lukio on verkostoitunut myös muiden pirkanmaalaisten lukioden kanssa Pirkanmaan avoin oppimiskulttuuri -hankkeen kautta. Verkoston kautta on mahdollista saada vertaistukea ja koulutusta tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöön liittyen. Monet opiskelijoistamme täydentävät opintojaan myös Tampereen kesäyliopiston kursseilla. Fysiikan opiskelijat ovat perinteisesti suorittaneet osan laborointiharjoituksista Tampereen Teknillisessä Yliopistossa.

F.E. Sillanpään lukion opiskelijat voivat tutustua yliopisto-opintoihin suorittamalla avoimen yliopiston kursseja. Lukio on ollut jo kymmenen vuotta Jyväskylän Avoimen Yliopiston yhteistyöoppilaitos.

Ikaalisten lukion kanssa on toteutettu ns. teemaopintoja. Yhteistyössä Ikaalisten lukion ja kauppaoppilaitoksen kanssa järjestetään vuosittain tutorkoulutusta. Opiskelijatutorit toimivat yhteistyössä opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien kanssa. He opastavat ensimmäisen vuoden opiskelijoita lukion käytänteissä ja kurssien valinnoissa sekä perehdyttävät koulun kulttuuriin.

Hämeenkyrön F.E. Sillanpään lukiolla ja Ikaalisten yhteiskoulun lukiolla oli myös yhteishanke, joka toteutettiin osittain opetushallituksen myöntämän avustuksen turvin. Hankkeen avulla lukiolle luotiin yhteinen Voimavara -kurssi (2015-2017). Kurssin aikana opiskelijat lähestyivät yhteistä Kyrösjärveä kolmesta eri näkökulmasta. Kurssin yhtenä painopisteenä oli tieto- ja viestintätekniikan luonteva käyttö osana opiskelua.

Henkilöstö: Opettajia 11 (9 htv) ja yksi koulusihteeri (0,3 htv)

Opiskelijamäärä

Opiskelijoita 20.9.		Menot euroa/opiskelija	
2016	2017	2016	2017
157	179	7 152	5 865
Erotus	+22	Erotus	- 1 287

TAVOITTEET

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ kokonaismäärärahat: nettomenot euroa/oppilas ja ulkoiset menot euroa/oppilas ▪ ylioppilastutkinnon suorittaneet ja lukion päätötodistuksen saaneet ▪ lukiokoulutukseen ha- keutuminen ▪ luokan koko ▪ oppilasryhmän koko ▪ valtakunnalliset ylioppi- laskoetulokset ▪ opiskelija- ja kurssipa- laute ▪ henkilöstökysely 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntamaisema 2016 -kuntien keski- taso (9 600 euroa) ▪ 100 % molemmissa ➤ 40 % ▪ 24 oppilasta ▪ ka. 17 oppilasta ▪ yleisarvosana Magna Cum Laude ▪ tyytyväiset opiskeli- jat (4 asteikolla 1-5) ▪ työtyytyväisyys (4 asteikolla 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nettomenot euroa/oppilas Kuntamaiseman keski- taso edullisemmat. Ulkoi- set menot eivät käyneet Kuntamaisema-raportista ilmi ▪ tutkinto 87,2 % ▪ päästötodistus 100 % ▪ 68 % lukioihin hakeneista ja 31 % kaikista hakijoista (ikäluokasta) ▪ 22 oppilasta ▪ 18,2 oppilasta ▪ yleisarvosana Cum laude approbatur ▪ tyytyväiset opiskelijat (3,6) ▪ työtyytyväisyys oman ky- selyn mukaan 4 (AVI:n ky- selyn mukaan 5,7/6)

Elämänlaatupalvelut

Va. hallintopäällikkö Liisa Neronen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 775 400	1 714 500	1 628 400
Tulot	252 800	216 400	212 900
Netto	1 522 700	1 498 100	1 415 500

Elämänlaatupalvelujen talousarvio toteutui suunnitellun mukaisesti sekä tuottojen että toimintakulujen osalta.

Vastuualueen henkilöstömuutokset hoidettiin osittain väliaikaisilla, sisäisillä järjestelyillä. Kirjastotoimenjohtajan tilalle palkattiin osa-aikainen kirjastovirkailija ja esimiestehtävät siirrettiin kansalaisopiston rehtorille. Liikunta- ja nuorisopäällikön tehtävät järjestettiin uudelleen; määrärahoilla palkattiin liikunnanohjaaja, jonka tehtävänkuvasta puolet on nuorisopalvelujen tehtäviä. Osavastuualueen esimiestehtävät hoiti niin ikään kansalaisopiston rehtori.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen toimistot siirrettiin Monitoimikeskus Siltaan. Tilojen tiivistämisen myötä myös yhteistyö vastuualueen sisällä lisääntyi. Esimerkiksi nuorisopalvelut aloitti Ellun iltakahvit kirjastossa keskiviikkoiltoisin, myös tapahtumia järjestettiin yhteisvoimin. Koko elämänlaatupalvelut osallistui Perheiden päivään. Suomen satavuotisjuhla otettiin huomioon tapahtumien järjestämisessä koko vuoden ajan.

Elämänlaatupalvelujen avustuksia jaettiin 97 532 eurolla, josta Jäähalliyhtiön avustus oli 60 000 euroa. Lautakunnan päättämien avustusten lisäksi alle 500 euron kohdeavustuksia jaettiin 5 kappaletta ja kylien jääkaualoiden hoitoon jaettiin 300 euroa kaikille hakemuksen jättäneille hakijoille.

Kansalaisopisto järjesti opetusta 4 990 tuntia. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuutta

myönnettiin 207 000 euroa. Kesällä järjestettiin kansalaisopiston ja liikuntaseurojen yhteinen leiri Pikkusillassa.

Kirjaston aukioloaikaa laajennettiin kokeilemalla itsepalveluajan lisäämistä aamuisin. Kirjastoon pääsee aamulla jo kahdeksalta, palveluaika alkaa kello 10. Kirjastoon hankittiin Aluehallintoviraston hankerahalla 3D -tulostin koulujen ja muiden asiakkaiden käyttöön.

Nuorisovaltuusto kokoontui 10 kertaa. Nuorisovaltuuston edustajat osallistuivat sivistyslautakunnan ja valtuuston kokouksiin. Nuva ry:n koulutuspäiville osallistui Hämeenkyröstä kaksi edustajaa.

Nuorisotilan valvonta ja toiminta ostettiin ostopalveluna Setlementti Kyröskoskela ry:ltä. Pirkanmaan musiikkiopistolta ostettiin palveluja 50 opiskelijalle. Kirjastoauton palveluja myytiin Ikaalille yhtenä päivänä viikossa.

Neljän kunnan (Punkalaidun, Hämeenkyrö, Sastamala ja Huittinen) yhteiset Mun Leffa -elokuvat ensi-ilta oli keväällä. Projektissa 13 -17 -vuotiaat nuoret valmistsivat joka kunnassa oman elokuvan Suomi 100 -vuotta kunniaksi.

Nuorisopalvelujen toiminta on ollut päihdetoimintamallin mukaista. Nuorisopalvelut järjestivät erilaisia retkiä ja tapahtumia, mm. Linnanmäelle. Valokarnevaaleille tehdyllä retkellä oli mukana myös maahanmuuttajia. Lisäksi nuorisoa tavoitettiin siirtämällä toimintaa nuorisotilojen tai aukioloaikojen ulkopuolelle (yönuokkarit, yökorikset). Etsivän nuorisotyön kanssa tehtiin yhteistyötä.

Liikuntapalveluissa jatkettiin liikunnanohjausta, erityisesti terveysliikuntaa työikäisille, ikääntyville ja erityisryhmille. Aurinkorinteellä ja joissakin seurakunnan tilaisuuksissa järjestettiin tuolijumpaa. Kesällä järjestettiin uimakoulu, johon osallistui 458 lasta. Kuntosalilaitteita uusittiin 21.000 eurolla investointeihin varatulla määrärahalla.

Elämänlaatu palveluissa työskenteli vuoden lopussa 14 työntekijää. Kansalaisopistossa työskenteli 47 tuntiopettajaa.

TAVOITTEET

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Asiakaskyselyt, palautteen seuraaminen ja muu kerätty asiakastieto Kävijämäärät: ohjattu liikunta ja kuntosali, kirjasto, nuorisotilat, kulttuuritilaisuudet ja museot Oppilasmäärät: kansalaisopisto, musiikkiopisto Henkilökuntakysely Toimintakulut / asiakas 	<ul style="list-style-type: none"> 4 (asteikolla 1-5) Kuntamaisema 2016 - kuntien keskitaso 4 (asteikko 1-5) 4 (asteikko 1-5) Kuntamaisema 2016 - kuntien keskitaso 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitetaso saavutettiin kerätyn asiakastiedon perusteella Kuntamaisema-raportista ei käynyt kuntien keskitaso ilmi. Henkilöstökyselyyn vastasi 11 työntekijää. Näistä 9 antoi työtyytyväisyydelleen tavoitteenä olevan arvosanan tai enemmän. Toimintakulut / asiakas olivat Kuntamaisema-raportin mukaan alle kuntien keskitason

Varhaiskasvatus

vs. varhaiskasvatuksen johtaja Marjo Vulli 31.1.2017 asti

Varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Ojanen 1.2.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	6 474 100	6 126 300	6 237 200
Tulot	821 800	864 600	872 000
Netto	5 652 336	5 261 700	5 365 200

Hämeenkyrön varhaiskasvatuksen menot koostuivat vuonna 2017 päiväkotitoiminnasta, perhepäivähoidosta, esiopetuksen päivähoidosta, avoimesta varhaiskasvatuksesta, kotihoidontuesta ja ulkopuolisilta kunnilta ostettavasta varhaiskasvatuksesta (2).

Vuonna 2017 Hämeenkyrön varhaiskasvatuksessa oli 30.11.2017 tilaston mukaan 511 lasta, josta päiväkodeissa 406 lasta, perhepäivähoidossa 16 lasta, esiopetuksen päivähoidossa 87 lasta ja ostopalveluissa 2 lasta. Vuoteen 2016 verrattuna lapsia on ollut noin 38 lasta enemmän. Alle kolmevuotiaiden määrä on laskenut n. 10:llä lapsella.

Kotihoidon tuen suuruudeksi arvioitiin talousarviossa 620 000 euroa, joka ei riittänyt, vaan tukea maksettiin 655 633 euroa. Henkilöstökulut ylittivät 133 000 euroa vuoden 2017 yllättävien sairauspoissaolojen vuoksi. Tätä varhaiskasvatus ei pystynyt ennakoimaan. Toimintatuotot toteutuivat suunnitelman mukaisesti.

Koskilinnan päiväkodin kaksi lapsiryhmää, yhteensä 30 lasta, jouduttiin sijoittamaan väistötiloihin Kirkkonylän koululle marraskuusta Koskilinnan sisäilmaongelmien vuoksi.

Uusi varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017 alkaen. Varhaiskasvatussuunnitelma on vaatinut henkilökunnan perehdyttämistä ja koulutusta. Muutosta uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönoton jälkeen on tullut lastentahanopettajien pedagogiseen vastuuseen lapsiryhmän varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisesta. Toiminnan säännöllinen arviointi on tullut toimivaksi osaksi arkea. Koko henkilökunnalle järjestettiin myös kokonainen tietojen ja viestintätekniikan koulutuspäivä.

Varhaiskasvatuksen tuntiperusteinen maksujärjestelmä otettiin käyttöön 1.8.2017. Henkilökuntaa ja asiakasperheitä on ohjeistettu mm. hoitoaikojen sähköiseen ilmoittamiseen varhaiskasvatuksen Päikky-järjestelmään. Subjektiiivisen varhaiskasvatuksen rajaaminen Hämeenkyrössä on rajoittanut osaa perheistä käyttämään varhaiskasvatusta 20h/viikossa. Sähköisiä palveluita on myös laajennettu, vuonna 2017 otettiin käyttöön varhaiskasvatuksen sähköiset hakemukset ja sähköinen asiointi.

Varhaiskasvatus painotti toiminnassaan lapsen luontaista tarvetta liikkumiseen llo kasvaa liikkuu -hankkeen myötä. Hankkeen puitteissa järjestettiin mm. leikkipuistokiertue, jonne kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua. Henkilöstölle järjestettiin liikuntakoulutusta ja päiväkotien liikuntavälineistöä kartoitettiin sekä täydennettiin. Kaksi varhaiskasvatuksen työntekijää aloitti Liikunnan ammattitutkinnon oppisopimusopinnot. Myös ympäristökasvatuksen rooli vahvistui varhaiskasvatuksessa, kun jokainen päiväkotitoiminta saavutti Vihreä Lipun (Sykli, FEE) vuonna 2017.

Varhaiskasvatus on mukana Opetushallituksen koordinoimassa varhaiskasvatuksen LOISTO -kehittämisverkostossa, jonka tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen alueellista ja kansallista kehittämistä.

TAVOITTEET

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> ▪ euroa/hoitolapsi ▪ euroa/ asukas ▪ käyttöaste/yksikkö ▪ asiakastyytyväisyyskyselyt yksiköittäin ▪ yleinen asiakaspalaute ▪ henkilökuntakyselyt keväällä ja syksyllä 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuntamaisema 2016 - kuntien keskitaso ▪ vähintään 90 %* (ei vuoro hoito eikä esioppilaiden päivähoito) ▪ 4 (asteikolla 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ n. 8 350 euroa /lapsi ▪ n. 508 euroa / asukas ▪ 1/8 suhdeluvulla käyttöaste ka. 86,74% ▪ Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset 2016-2017: ▪ Tiedonkulku, ka. 4,13 ▪ Vuorovaikutus, ka. 4,30 ▪ Toiminnan sisältö, ka. 4,42

2.6 Tekniset palvelut

Palvelujohtaja: Vs. tekninen johtaja Hannu Niemelä 30.6.2017 asti, vs. tekninen johtaja Taro Malinen 1.6. - 31.10.2017 ja tekninen johtaja Satu Hyötylä 1.11.2017 alkaen

Lautakunnat: tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta

Tekniset palvelut yhteensä (ilman vesihuoltolaitosta)

Tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	9 589 000	8 735 500	8 697 400
Tulot	8 956 600	8 394 500	8 508 300
Netto	632 400	341 100	189 100

Hallinto- ja toimistopalvelut

Toimistopäällikkö Pirkko-Liisa Vääntinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	221 000	228 100	213 000
Tulot	162 100	160 000	160 200
Netto	58 900	68 100	52 800

Hallinto- ja toimistopalvelut tuottaa toimistopalvelut teknisille palveluille ja vesihuoltolaitokselle. Palkkausmenoja jaetaan sisäisesti eri palveluyksiköille.

Talousarviossa on määrärahat toimistohenkilöstön palkkaukseen sekä teknisen lautakunnan ja tiejaoston kuluihin. Tekninen lautakunta kokoontui 10 kertaa. Tiejaosto ei kokoontunut yhtään kertaa.

HENKILÖSTÖ:

Toimistopäällikkö ja toimistosihteerit (3) sekä tekninen johtaja 0,05 lautakunnan esittelijänä.

TAVOITTEET

Palveluprosessin toimivuus ja tehokkuus

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Käyttäjäkyselyt ja palaute Itsearviointi 	<ul style="list-style-type: none"> Uudet ohjelmat hyödynnetty ja käytössä kaikilla Työn tehostuminen Prosessit toimivia ja tehokkaita Tiedotus ja viestintä toimivat 	<ul style="list-style-type: none"> CaseMin kokoustyötila käytössä teknisessä ja ympäristölautakunnassa Asiakirjat löytyvät sähköisestä järjestelmästä Kokoustyöskentely on tehostunut Asiakirjat löytyvät helposti. Tiedotus CaseMin kautta on osin vaivalloista

Kiinteistötoimi

Vs tekninen johtaja Hannu Niemelä 31.1.2017 asti ja kiinteistöpäällikkö Taro Malinen 1.2.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	3 952 300	3 689 100	3 636 400
Tulot	6 013 900	5 625 400	5 691 000
Netto	+ 2 061 500	+ 1 936 300	+ 2 054 600

Kiinteistötoimi vastaa kunnan omistamien ja omassa käytössä olevien rakennusten hoidosta ja kunnossapidosta sekä kiinteistöjen piha-alueiden hoidosta. Lautakunta vahvistaa vuosittain kunnan toimitilojen sisäiset vuokrat.

Kiinteistötoimi vastaa kunnan toimintoihin ulkopuolisilta vuokrattujen toimitilojen hoidosta ja kunnossapidosta sopimusten mukaisessa laajuudessa sekä näiden tilojen vuokrauksesta ja hallinnoinnista.

Yksikkö vastaa kiinteistötoimen rakennuttamistehtävistä.

Kiinteistötoimeen kuuluvat lisäksi metsät, pellot ja muut maa-alueet.

- Monitoimikeskus Silta oli toiminnassa koko vuoden, myös kiinteistön siivouskustannukset ovat kiinteistötoimen budjetissa
- Koulukatu 35, 37 ja 39 sekä Lavajärven koulukiinteistö myytiin. Myymättä on edelleen Kaipion koulukiinteistö, Kettupolun päiväkotikiinteistö ja vanha tekninen toimisto
- Teknisen toimiston Kyrönsarventien vuokratilojen vuokrasopimus päättyi ja teknisten palvelujen henkilökunta siirtyi kunnanviraston toimitiloihin perusturvan entisiin tiloihin. Perusturvapalvelujen henkilökunta siirtyi terveyskeskuksen tiloihin

HENKILÖSTÖ

Tekninen johtaja (0,95), rakennuspäällikkö, kiinteistöpäällikkö, kiinteistönhoitajat (7), rakennustyöntekijät (2), puutarhatyöntekijä.

TAVOITTEET

Kiinteistöjen huoltokirjajärjestelmän käyttötason nostaminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Arvio käyttötason noususta 	<ul style="list-style-type: none"> Huoltokirjan huolto-ohjelmien käyttöönotto kokonaisuudessaan 	<ul style="list-style-type: none"> Huolto-ohjelmat ovat käytössä kokonaisuudessaan

Pitkántähtäimen suunnitelmien laatiminen kiinteistöille

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Luotujen PTS-suunnitelmien lukumäärä 	<ul style="list-style-type: none"> PTS-suunnitelma 10 kiinteistölle 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoitteeseen päästiin ja kuntoarvioinnit käynnistettiin 12 ensimmäisen rakennuksen osalta

Siivous- ja ruokapalvelut

Ruokapalvelupäällikkö Jennileena Lähteenmäki

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	3 582 300	2 799 800	2 853 800
Tulot	2 412 300	2 237 000	2 198 700
Netto	1 170 000	562 800	655 100

Elintarvikkeisiin oli varattu liian vähän määrärahaa. Terveyskeskuksen keittiöllä on jouduttu korjaamaan koneita ja laitteita arvioitua enemmän.

Ruokapalvelut -osavastuualueen tehtävänä on tuottaa ateriapalvelut kunnan yksiköille perusturvassa ja sivistyspalveluissa. Yksikköön kuuluu 4 keskuskeittiötä (Yhteiskoulun, Kyröskosken koulun, monitoimikeskus Sillan ja terveyskeskuksen keittiöt) sekä palvelu- ja jakelukeittiötä kouluilla ja päiväkodeilla.

Siivouspalvelut -osavastuualueen tehtävänä on tuottaa siivouspalvelut kunnan kiinteistöissä pois lukien perusturvan tilat, osin kunnan omana työnä ja osin ostopalveluna.

Perusturvan siivouspalvelut siirrettiin vuoden 2017 alusta perusturvalle ja pesulatoiminta lopetettiin.

HENKILÖSTÖ

Ruokapalvelut: ruokapalvelupäällikkö, ruokapalveluesimiehet (2), ruokapalvelutyöntekijät (30)
Siivouspalvelut: siivospäällikkö, laitoshuoltajat (10)

TAVOITTEET

Koululounaan hinta

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ euroa/ateria	▪ Hinnan pysyminen v. 2016 tasolla (2,46 e)	▪ Hinta laski 5,3 % (2,33 e)

Kokopäivälaitoksen aterian suoritehinta

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ euroa/suorite	▪ Hinnan aleneminen 5 % v. 2016 tasosta (3,81 e)	▪ Hinta laski 5 % (3,62 e)

Omassa siivouksessa olevien koulujen (Kyröskosken koulu ja Yhteiskoulu) siivoushinnan aleneminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ e/m ² /kk	▪ Hinnan aleneminen 10 % v. 2016 tasosta (33,64 e/m ²)	▪ Hinta alentui 5 % (31,97 e/m ²)

Hinnan aleneminen jäi arvioitua pienemmäksi, koska jouduttiin käyttämään sijaisia arvioitua enemmän.

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	909 500	1 074 200	1 056 500
Tulot	217 200	206 100	234 700
Netto	692 300	868 100	821 800

Kunnallistekniikka -yksikkö vastaa kaavakatuja ja hoitosopimuksiin perustuen yksityisteiden kunnossapidosta, avustaa yksityisteitä, edistää liikenneturvallisuutta, ylläpitää kunnan konekeskusta ja varastoa, hoitaa puistot, leikkikentät, katujen ja teiden viheralueet, venepaikat, matonpesupaikat sekä torin.

Yksikkö vastaa toimialueensa rakennuttamistehtävistä.

HENKILÖSTÖ

Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö (0,35), maanrakennusmestari, traktorinkuljettaja, maanrakennustyöntekijät (1), puistotyöntekijät (2), kausityöntekijät (3) ja torivalvoja/siivooja.

TAVOITTEET

Kunnan maisemallisen ilmeen kohentaminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Uudet hoidetut puistoalueet 	<ul style="list-style-type: none"> Asemakaava-alueiden hoitamattomien puistoalueiden hoitoon otto resursien puitteissa 	<ul style="list-style-type: none"> Uusia hoidettuja puistoalueita ei ole Risukkoja raivattiin tehostetusti kaava-alueilla

Vesihuoltolaitos

Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö Jari Luoma

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 156 800	1 162 000	1 235 500
Tulot	2 017 400	1 899 300	2 073 300
Netto	+ 860 600	+ 737 200	+ 837 700

Vesihuollolla tarkoitetaan veden hankintaa ja johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä viemärointiä eli jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä. Vesihuoltolaitos hoitaa lisäksi kunnan vastuulla olevan hulevesien poisjohtamisen.

Vesihuollon piirissä oli vuoden vaihteessa 3 061 kulutuspistettä, lisäystä vuodessa 9. Jätevesiviemäriin liittyi 45 kiinteistöä. Talousvettä laskutettiin 303 229 m³ (v. 2016 laskutus 306 570 m³) ja jätevettä laskutettiin 310 924 m³ (v. 2016 laskutus 323 703 m³).

HENKILÖSTÖ

Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö (0,55), puhdistamonhoitaja ja laitoshmiehet (2,5), määrääväkertainen projektikoordinaattori haja-alueen jätevesihankkeessa

TAVOITTEET**Putkistojen korjaustarpeiden kartoittaminen**

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Vuoden aikana kartoitetut putkistot 	<ul style="list-style-type: none"> Vesihuollon pitkän tähtäyksen suunnitelma (pts-suunnitelma) 	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2017 aloitettiin talousvesiverkoston saneeraus suunnitelman laatiminen. Suunnitelma valmistuu vuonna 2018

Verkostokartat sähköiseen muotoon

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Vuoden aikana sähköiseen muotoon saadut osaverkostot 	<ul style="list-style-type: none"> Koko vesihuoltoverkosto sähköisessä muodossa 	<ul style="list-style-type: none"> Vuonna 2017 valmistuneet uudet verkostot ovat sähköisessä muodossa. Vanhoja verkoston osia ei saatu kartoitettua kovin paljon

Laitoksen talous tasapainossa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Tilinpäätös 	<ul style="list-style-type: none"> Vesihuoltolaitoksen menot katetaan sen omilla tuloilla 	<ul style="list-style-type: none"> Tuloslaskelman 2017 mukainen alijäämä on 755 197,88 euroa. Suuret poistot painoivat vesihuoltolaitoksen tappiolle.

Ympäristöpalvelut

rakennustarkastaja Timo Mäkelä 31.1.2017 asti ja kaavoitusarkkitehti Helena Ylinen 1.2.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	364 600	311 700	340 800
Tulot	142 500	155 000	213 400
Netto	222 000	156 700	127 400

Ympäristöpalvelut vastaa kunnan rakennusvalvontaan ja ympäristönsuojeluun liittyvistä viranomaistehtävistä.

HENKILÖSTÖ

Rakennustarkastaja, tarkastusinsinööri, kunnallistekniikan rakennuspäällikkö (0,10), ympäristötarkastaja ja Kolmen Helmen Joet -hankkeessa hankekoordinaattori.

TAVOITTEET**Pohjavesialueilla olevien maa-aineslupien riittävä valvonta**

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Tarkastusten lukumäärä 	<ul style="list-style-type: none"> 6 perusteellista tarkastusta (lupia 19 kpl) 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite toteutui, 6 tarkastusta tehty

Rakennuslupien käsittely viivytyksettä

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Käsittelyaika	▪ Käsittelyaika 2 - 3 viikkoa	▪ Tavoite toteutui

Rakennuslupien käsittely sähköisesti

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Käsittelyaika	▪ Sähköinen käsittely %	▪ Rakennusluvut 100 % ▪ Toimenpideluvut 100 %

Viemäröinnin vapautushakemusten käsittely

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
▪ Käsittellyt vapautushakemukset lkm	▪ Käsittelyaika 3 - 4 kk	▪ Tavoite ei toteutunut, vapautushakemuksista ei tehty päätöksiä

Maankäyttö ja kaavoitus

kaavoitusarkkitehti Helena Ylinen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	289 600	366 500	339 800
Tulot	8 600	11 000	10 300
Netto	281 000	355 500	329 600

Maankäyttö hoitaa kunnan maanhankintaa ja -myyntiä, kunnan mittauspalveluita, maa-aineslain mukaisia tehtäviä sekä muita maankäyttöä koskevia asioita.

Kaavoitus hoitaa kunnan raakamaan jalostamisen myytäviksi tonteiksi sekä edesauttaa kunnan toimintojen ja alueiden kehittämistä. Kaavoitus hoitaa kunnan asema- ja yleiskaavoitusta.

HENKILÖSTÖ

Kaavoitusarkkitehti, kaavasuunnittelija, maankäyttöinsinööri, mittamies ja kartoittaja/mittamies-määräaikainen projektiarkkitehti.

TAVOITTEET

Vanhentuneiden kaavojen uudistaminen ja uusien laatiminen kaavoitusohjelman mukaan

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Kaavoitusohjelman toteutuminen 	<ul style="list-style-type: none"> tonttikysyntään vastaaminen (yleiskaavoitus vastaa tonttikysyntään pitkällä tähtäimellä ja asemakaavoitus lyhyellä) 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite toteutui. Tontteja on riittävästi kysyntään nähden, monipuolisuutta voisi lisätä. Mahnalan asemakaava valmistui ja 19 uutta asuintonttia saatiin myyntiin sekä Mahnalan suunnan uusi laaja yleiskaava käynnistettiin, kun hallituksen Maankäytön ja rakentamisen työryhmä priorisoi sen tehtäväksi ennen keskustan yleiskaavaa. Yksityisille, asemakaavoittamattomille maille kohdistui kysyntää, joka ohjattiin pääosin suunnittelutarveharkinnan piiriin.

Kaavoituksen lupa-asioiden käsittely viivytyksettä

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Toteutunut käsittely-aika 	<ul style="list-style-type: none"> käsittelyaika < 2 kk, kesäaikana < 4 kk 	<ul style="list-style-type: none"> Tavoite toteutui

Tonttitarjonnan alueellinen monipuolistaminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
<ul style="list-style-type: none"> Kaavoitetut tontit/myydyt tontit 	<ul style="list-style-type: none"> määrällisesti ja alueellisesti riittävä tonttivaranto 	<ul style="list-style-type: none"> Mahnalan asemakaava, 19 tonttia/1 teollisuustontti ja 3 asuintonttia

Ympäristöterveydenhuolto

Vs. tekninen johtaja Hannu Niemelä 30.6.2017 asti, vs. tekninen johtaja Taro Malinen 1.7. - 31.10.2017 ja tekninen johtaja Satu Hyötylä 1.11.2017 alkaen

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	269 700	266 200	257 200
Tulot	0	0	0
Netto	269 700	266 200	257 200

Pirkkalan kunnan hallinnoima seudullinen palveluyksikkö Pirteva hoitaa ympäristöterveydenhuoltoa, elintarvikevalvontaa ja eläinlääkintähuoltoa sekä eläinsuojeluvalvontaa Hämeenkyrön alueella. Hämeenkyrön osuus oli asukasluvun perusteella 9 % terveysvalvonnan kokonaiskuluista ja toteutuneiden suoritteiden mukaan 33,1 % eläinlääkintähuollon kuluista.

2.7 Tuloslaskelman toteutuminen

Tuloslaskelma (1 000 e)

	TA 2017 alkuperäinen	TA 2017 muutettu	TP 2017
Varsinainen toiminta			
Toimintatulot	11 526	11 526	12 634
Valmistus omaan käyttöön	104	104	85
Toimintamenot	-67 835	-67 835	-67 559
Toimintakate	-56 206	-56 206	-54 841
Verotulot	36 900	36 900	38 239
Valtionosuudet	22 800	22 800	21 765
Rahoitustulot ja -menot			
Korkotulot	110	110	69
Muut rahoitustulot	300	300	665
Korkomenot	-600	-600	-262
Muut rahoitusmenot	-50	-50	-184
Vuosikate	3 254	3 254	5 452
Poistot ja arvonalentumiset	-5 500	-5 500	-5 113
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	-2 246	-2 246	339
Poistoeron vähennys	77	77	77
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 168	-2 168	416

2.8 Investointien toteutuminen

KIINTEÄ OMAISUUS	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö-suunnitelma	TP 2017	kokonais-kustannus	lisätiedot
Kiinteistöjen hankinta		150 000	150 000	0		
Kiinteistöjen myyntikuntoon saattaminen				1 530		
Kiinteistöjen myynti		-150 000	-150 000	-212 715		
Yhteensä		0	0	-211 185		

IRTAIMISTO	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö-suunnitelma	TP 2017	kokonais-kustannus	lisätiedot
Hallintopalvelut						
Atk-ohjelmahankinnat ja päivitykset		35 000	35 000	10 016		Taloushallintojärjestelmän ja raportoinnin nykyaikaistaminen.
Taidehankinnat Siltaan		120 000	120 000	85 809		Uusi hanke. Taidehankinnat on valmisteltu Eco-Art -hankkeen yhteydessä.
Yhteensä		155 000	155 000	95 825		

Perusturvapalvelut	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö-suunnitelma	TP 2017	kokonais-kustannus	lisätiedot
Atk-ohjelmahankinnat ja päivitykset		140 000	140 000	208 451		TerveysterveysEfficahankinnan muuttaminen Lifecare-ohjelmaksi. Kotihoidon mobiililaitteiden hankinta, osa siirtyi vuodelle 2018. Hammashuollon Kanta-arkistoon liittyminen.
Irtaimistohankinnat		180 000	180 000	84 500		Hammaskuvantamislaitteen hankinta.
Yhteensä		320 000	320 000	292 951		

Sivistyspalvelut	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö-suunnitelma	TP 2017	kokonais-kustannus	lisätiedot
Opetuksessa käytettävät laitteet ja kalusto		35 000	35 000	0		Hanke toteutui, mutta kustannukset jäivät alle 10 000 euron investointirajan. Esi- ja perusopetuksessa käytetään ostojen sijasta leasing-sopimuksia aina kuin mahdollista.
Kuntosalilaitteiden uusinta		50 000	50 000	21 647		Kuntosalipalvelujen selvitystarpeen ja työryhmän perustamisen vuoksi laiteinvestointeja ei toteutettu kokonaisuudessaan.
Jalkapallon tekonurmikentän valaisimet		30 000	30 000	0		Investointi ei toteutunut.
Yhteensä		115 000	115 000	21 647		

Tekniset palvelut	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö-suunnitelma	TP 2017	kokonais-kustannus	lisätiedot
Irtaimisto		20 000	20 000	19 178		Kiinteistöjen huolto-ohjelmat Haahtelaan.
Yhteensä		20 000	20 000	19 178		

TEKNISET PALVELUT Rakennushankkeet	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö-suunnitelma	TP 2017	kokonais-kustannus	lisätiedot
Kiinteistötoimen rakennushankkeet, alle 500 000 euron hankkeet		400 000				Määräraha jaettu alla oleville kohteille. Käyttösuunnitelmassa määräraha yhteensä 400 000 euroa, käytetty yhteensä 167 875 euroa.
<i>Eläinlääkärin tilojen remontointi ja lämmitysjärjestelyt</i>	11 035		45 000	64 721	75 756	<i>Hanke on valmis.</i>
<i>Eläinlääkärin tilojen remontointi ja lämmitysjärjestelyt</i>				-5 628		<i>Vakuutuskorvaus</i>
<i>Veteraanitalon sisäpuoliset korjaukset ja ulkopuolisten puuosien kunnostus</i>			40 000	20 029	20 029	<i>Hanke on valmis.</i>
<i>Koskilinnan päiväkotii, vanhan osan ilmavaihdon uusiminen</i>			160 000	27 751		<i>Hanke jatkuu vuonna 2018. Edellyttää kunnanhallituksen aloittamis päätöstä.</i>
<i>Koskilinnan päiväkotii, vanhan osan vesikatteen uusiminen ja lisälämmön eristys</i>			60 000	0		<i>Siirtyy vuodelle 2018 ja edellyttää kunnanhallituksen aloittamis päätöstä.</i>

Kunnanvirasto, sivistyspalvelut, koneellinen tuloilma ja valaistuksen uusiminen			20 000	11 210	11 210	Hanke on valmis.
Kotorinteen palveluasuntojen kunnostus, lattiapinnat ja keittiöt			30 000	33 792	33 792	Asuntoja kunnostetaan vuosittain.
Yhteiskoulu, sähköiset ylioppilaskirjoitukset			20 000	0		Ei toteutettu investointihankkeena.
Sillan liikuntasalin jakoseinät				16 000	16 000	Hanke on valmis. Hanke suunniteltiin vuodelle 2018 (Lujatalo Oy).
Asuntojen ja kiinteistöjen peruskorjaus, jäljellä			25 000			
Mahnalan Ympäristökoulu	339 012	6 748 000	6 748 000	4 469 513	4 808 525	Hanke jatkuu vuonna 2018.
Terveyskeskus, vanhan osan kunnostus	246 030	650 000	595 000	560 594	806 624	Hanke on valmis. Alkuperäinen määräraha 650 000 e, muutostalousarviossa valtuusto 13.11.2017 siirsi 55 000 e hankkeelle Myllykolun katos.
Terveyskeskus, hammashuollon tilat vo2		350 000	350 000	31 118		Hanke jatkuu vuonna 2018.
Kotorinne, E-talon putki- ja märkätilaremontti		300 000	300 000	0		Hanke jätettiin toteuttamatta rakennuksen mahdollisen myynnin vuoksi.
Myllykolun katos	7 823	131 000	186 000	182 834		Hanke on valmis. Alkuperäinen määräraha 131 000 e, muutostalousarviossa 55 000 e siirto hankkeelta terveyskeskus, vanhan osan kunnostus (valtuusto 13.11.2017)
Myllykolun katos, avustustulo		-86 000	-86 000	-85 698		
Kurjenmäkikodin peruskorjaus	36 324	2 000 000	2 000 000	251 051	287 375	Hanke jatkuu vuonna 2018.
ARA:n avustus Kurjenmäkikodin peruskorjaukseen		-500 000	-500 000	0		Avustus 1,5 - 1,9 milj. euroa
Varikon katto		180 000	110 000	71 844		Alkuperäinen määräraha 180 000 e, muutostalousarviossa 70 000 e siirto hankkeelle arkistotila, kunnanvirasto (valtuusto 29.5.2017)
Paloaseman peruskorjaus		50 000	50 000	1 823		Hanke jatkuu vuonna 2018.

Arkistotila, kunnanvirasto			70 000	55 302		Hanke on valmis. Ei alkuperäistä määrärahaa, muutostalous-arviossa 70 000 e siirto hankkeelta varikon katto (valtuusto 13.11.2017).
----------------------------	--	--	--------	--------	--	---

Menot	10 809 000	10 809 000	5 797 582
Tulot	-586 000	-586 000	-91 325
Yhteensä	10 223 000	10 223 000	5 706 257

TIESTÖ Rakennushankkeet	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö- suunnitelma	TP 2017	kokonais- kustannus	lisätiedot
Mahnalan asemakaava-alueen tiestö ja viheralueet		150 000	150 000	20 222		Hanke jatkuu vuonna 2018.
Tiestöhankkeet		400 000				Määräraha jaettu alla oleville kohteille. Käyttösuunnitelmassa määräraha yhteensä 400 000 euroa, käytetty yhteensä 258 532 euroa.
Mahnalan kevyenliikenteenväylä	55 602			23 357	78 959	Määräraha vuonna 2018. Hanke jatkuu vuonna 2018.
Kyröskosken koulun saattoliikennejärjestelyt	8 865		120 000	9 593	18 457	Hanke jatkuu vuonna 2018.
Kyröskosken pulkkamäki			9 000	0		Alkuperäinen määräraha 20 000 e. Tekla siirsi 7.11.2017 5 000 euroa Eljaalantien perusp. suunnitteluun ja 6 000 euroa asfaltointiin. Hanke toteutetaan v. 2018.
Katuvalaistuksen saneeraus			55 000	40 981		Alkuperäinen määräraha 70 000 e. Tekla siirsi 15 000 euroa kaavakatuja viimeistelyyn. Saneerauskohteet: Metsästäjän-tie, Saukkopolku, Kivimäentie ja Pyykkikuja.
Asfaltoinnit			156 000	155 697		Alkuperäinen määräraha 150 000e. Tekla siirsi Kyröskosken pulkkamäeltä 6 000 euroa. Asfaltointikohteet: Kyrönsarventie, Ilmarisentie, Kytötie ja Luhtatie.
Kaavakatuja viimeistely ja vihertyöt			35 000	24 426		Alkuperäinen määräraha 20 000 e. Tekla siirsi 7.11.2017 15 000 euroa katuvalaistuksen saneeraukselta.
Kunnallistekniikka, jäljellä			20 000	0		
Yhteensä		550 000	550 000	278 754		

VESIHUOLTOLAITOS Rakennushankkeet	aikaisemmat investoinnit	TA 2017	käyttö- suunnitelma	TP 2017	kokonais- kustannus	lisätiedot
Vesihuoltohankkeet		450 000				Määräraha jaettu alla oleville kohteille. Käyttösuunnitelmassa määräraha yhteensä 40 000 euroa, käytetty yhteensä 326 814 euroa.
Viemäriverkoston ja laitteistojen saneeraus			155 000	142 945		
Vesijohtoverkoston ja laitteistojen saneeraus			100 000	42 588		
Jätevesipumppaamon saneeraus	13 568		50 000	42 351		Saneeratut pumppaamot: Rantakulma, Piikainniitty, Eteläntie, Saha ja Puistola.
Kyröspohjan runkovesijohdon muutostyöt ja Nuijamiestien moottori-venttiili			50 000	17 940		Hanke on valmis.
Jätevedenpuhdistamo, ulkovaraston rakentaminen ja pihatyöt			40 000	17 934		Hanke jatkuu vuonna 2018.
Vesijohtoverkosto, sulkuventtiilien uusiminen			15 000	13 241		
Automaatiomuutokset, valvomon siirto varikolta puhdistamolle ja siirtyminen intouch-kaukovahtajärjestelmään (on jo puhdistamolla)			40 000	49 816		Hanke on valmis.
Viemäri liittymät: Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi		1 500 000	1 500 000	543 816		Hanke jatkuu vuonna 2018.
*tulona liittyjien kustannukset		-1 000 000	-1 000 000	0		Asia on valmistelussa.
Viemäriverkoston laajennus: Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi		180 000	180 000	128 364		Hanke on valmis.
Viemäriverkoston laajennus: Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi				-142 400		Avustus
Mahnalan asemakaava-alueen vesihuolto		50 000	50 000	17 125		Hanke jatkuu vuonna 2018.
Menot		2 180 000	2 180 000	1 016 120		
Tulot		-1 000 000	-1 000 000	-142 499		
Yhteensä		1 180 000	1 180 000	873 720		

Investoinnit yhteensä	TA 2017	käyttö- suunnitelma	TP 2017
Yhteensä menot	14 299 000	14 299 000	7 523 587
Yhteensä tulot	-1 736 000	-1 736 000	-446 440
Yhteensä netto	12 563 000	12 563 000	7 077 147

2.9 Rahoituslaskelman toteutuminen

Rahoituslaskelma (1 000 e)

	TA 2017 alkuperäinen	TA 2017 muutettu	TP 2017
Toiminta ja investoinnit			
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	3 254	3 254	5 452
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät			-133
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-14 300	-14 300	-7 524
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 735	1 735	234
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			346
Toiminta ja investoinnit, netto	-9 311	-9 311	-1 625
Rahoitustoiminta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys			
Antolainasaamisten vähennys	100	100	53
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	11 000	11 000	6 767
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 800	-1 800	-2 306
Lyhytaikaisten lainojen muutos			-1 033
Oman pääoman muutokset			

2.10 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien määrärahojen toteutumisesta

	Sitovuus N	Määrärahat				
		Alkup. talousarvio	TA:n muutokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA						
Hallintopalvelut	N	4 190		4 190	3 985	-205
Perusturvapalvelut	N	41 206		41 206	40 617	-589
Sivistyspalvelut	N	21 095		21 095	21 442	347
Tekniset palvelut	N	8 736		8 736	8 697	-38
Vesihuoltolaitos	N	1 162		1 162	1 236	74
TULOSLASKELMAOSA						
Verotulot		36 900		36 900	38 239	1 339
Valtionosuudet		22 800		22 800	21 765	-1 035
Korkotulot		110		110	69	-41
Muut rahoitustulot		300		300	665	365
Korkomenot		600		600	262	-338
Muut rahoitusmenot		50		50	184	134
Satunnaiset erät						
INVESTOINTIOSA						
Hallintopalvelut						
Kiinteistöjen hankinta		150		150	0	-150
Kiinteistöjen myynti		-150		-150	-211	61
ATK-ohjelmahankinnat ja päivitykset		35		35	10	-25
Taidenhankinnat Siltaan		120		120	86	-34
Perusturvapalvelut						
ATK-ohjelmahankinnat ja päivitykset		140		140	208	68
Irtaimistohankinnat		180		180	85	-95
Sivistyspalvelut						
Opetuksessa käytettävät laitteet ja kalusto		35		35	0	-35
Kuntosalilaitteiden uusinta		50		50	22	-28
Jalkapallon tekonurmikentän valaisimet		50		50	0	-50
Tekninen lautakunta						
lautakunnan irtaimisto						
Tekniset palvelut, kiinteistötoimi						
Kiinteistötoimen rakennushankkeet, alle 500 000 euron hankkeet		400		400	168	-232
Mahnan Ympäristökoulu		6 748		6 748	4 470	-2 278
Terveyskeskus, vanhan osan kunnostus		650	-55	595	561	-34
Terveyskeskus, hammashuollontilat vo2		350		350	31	-319
Kotorinne, E-talon putki- ja märkätilaremontti		300		300	0	-300
Myllykolun katos		131	55	186	183	-3
Kurjenmäkikodin peruskorjaus		2 000		2 000	251	-1 749
ARA:n avustus Kurjenmäkikodin peruskorjaukseen		-500		-500	0	-500
Varikon katto		180	-70	110	72	-38
Paloaseman peruskorjaus		50		50	2	-48
Arkistotila, kunnanvirasto			70	70	55	-15
Tekniset palvelut, tiestö						
Tiestöhankkeet		400		400	259	-141
Mahnan asemakaava-alueen tiestö ja viheralueet		150		150	20	-130
Vesihuoltolaitos						
Vesihuoltohankkeet		450		450	327	-123

Viemäriiliittymät: Sasi- Mahna- la-Kyröspohja-Heinijärvi		1 500		1 500	544	-956
* tulona avustus		-1 000		-1 000	0	-1 000
Viemäriverkoston laajennus; Sasi- Mahna- la-Kyröspohja-Heinijärvi		180		180	128	-52
* tulona avustus					-142	142
Mahnalan asemakaava-alueen vesihuolto		50		50	17	-33
RAHOITUSOSA						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset						
Antolainasaamisten vähennykset		100		100	53	-47
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		11 000		11 000	6 767	-4 233
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-1 800		-1 800	-2 306	506
Lyhytaikaisten lainojen muutos					-1 033	1 033
Oman pääoman muutokset						
Vaikutus maksuvalmiuteen					-1 430	1 430

3 Tilinpäätöslaskelmat

KUNNAN TUOSLASKELMA

	2017	2016
Toimintatuotot		
Myyntituotot	5 683 706,31	4 452 671,68
Maksutuotot	4 372 356,16	4 494 953,07
Tuet ja avustukset	783 056,52	911 340,27
Muut toimintatuotot	1 794 635,38	1 671 355,64
Toimintatuotot yhteensä	12 633 754,37	11 530 320,66
Valmistus omaan käyttöön	84 996,45	132 030,20
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-24 428 676,89	-23 904 745,82
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 340 737,05	-5 627 839,11
Muut henkilöstösivukulut	-1 122 495,12	-1 493 967,59
Henkilöstökulut yhteensä	-30 891 909,06	-31 026 552,52
Palvelujen ostot	-28 860 625,17	-27 092 321,43
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 234 749,37	-4 182 059,76
Avustukset	-1 981 562,27	-2 719 720,74
Muut toimintakulut	-1 590 524,11	-1 715 488,74
Toimintakulut yhteensä	-67 559 369,98	-66 736 143,19
TOIMINTAKATE	-54 840 619,16	-55 073 792,33
Verotulot	38 238 739,22	36 124 837,20
Valtionosuudet	21 764 967,00	22 307 111,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	69 391,04	92 924,26
Muut rahoitustuotot	664 884,43	315 484,91
Korkokulut	-262 030,61	-275 676,60
Muut rahoituskulut	-183 617,02	-188 340,37
Rahoitustuotot ja -kulut	288 627,84	-55 607,80
VUOSIKATE	5 451 714,90	3 302 548,07
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 113 070,86	-5 893 981,19
Arvonalentumiset	0,00	-127 969,98
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-5 113 070,86	-6 021 951,17
TILIKAUDEN TULOS	338 644,04	-2 719 403,10
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	77 211,22	77 211,22
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	415 855,26	-2 642 191,88

KUNNAN RAHOITUSLASKELMA

	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 451 714,90		3 302 548,07	
Tulorahoituksen korjauserät	-132 834,79	5 318 880,11	-12 577,60	3 289 970,47
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-7 523 587,08		-9 581 817,62	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	233 724,97		519 459,20	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	345 550,00	-6 944 312,11	93 608,08	-8 968 750,34
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 625 432,00		-5 678 779,87
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten vähennys	52 751,03	52 751,03	61 751,02	61 751,02
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 766 667,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 305 976,00		-1 839 310,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 033 334,00	3 427 357,00	7 500 000,00	5 660 690,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	150 441,88		-53 924,20	
Vaihto-omaisuuden muutos	42 916,46		24 740,43	
Saamisten muutos	-147 162,08		747 816,64	
Korottomien velkojen muutos	-1 476 335,46	-1 430 139,20	-539 108,05	179 524,82
Rahoituksen rahavirta		2 049 968,83		5 901 965,84
Rahavarojen muutos		424 536,83		223 185,97
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	7 581 558,73		7 157 021,90	
Rahavarat 1.1.	7 157 021,90	424 536,83	6 933 835,93	223 185,97

KUNNAN TASE

	2017	2016
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	296 573,19	196 418,43
Muut pitkävaikutteiset menot		
Muut pitkävaikutteiset menot	530 728,16	681 607,86
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 453 534,84	7 468 423,09
Rakennukset	44 101 727,75	45 598 244,32
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 466 453,54	11 905 223,17
Koneet ja kalusto	733 107,18	1 189 353,19
Muut aineelliset hyödykkeet	87 808,68	2 000,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 887 094,98	2 551 682,22
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 314 252,71	7 314 252,71
Muut lainasaamiset	275 299,89	328 050,92
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	4 903,52
Lahjoitusrahastojen varat	130 542,13	216 376,15
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	153 561,99	196 478,45
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	30 000,00	32 500,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 368 047,39	1 063 035,81
Lainasaamiset	13 000,00	13 000,00
Muut saamiset	882 904,48	1 261 983,97
Siirtosaamiset	771 582,24	547 852,25
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	450 995,39	1 080 622,88
Muut arvopaperit	3 632 150,77	2 732 150,77
Rahat ja pankkisaamiset	3 498 412,57	3 344 248,25
VASTAAVAA	90 077 777,88	87 728 407,96

	2017	2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	31 081 895,99	31 081 895,99
Muut omat rahastot	322 286,41	322 286,41
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-106 386,06	2 535 805,81
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	415 855,26	-2 642 191,88
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 503 786,05	1 580 997,27
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	4 903,52
Muut toimeksiantojen pääomat	271 755,57	207 147,71
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	271 755,57	212 051,23
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 420 590,00	28 959 899,00
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	12 000 000,00	13 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 305 976,00	1 839 310,00
Saadut ennakot	9 100,00	600,00
Ostovelat	3 102 990,67	4 569 549,38
Muut velat	990 916,97	1 079 906,45
Siirtovelat	4 759 011,02	4 688 298,29
VASTATTAVAA	90 077 777,88	87 728 407,96

KONSERNILASKELMAT

KONSERNITULOSLASKELMA

	2017	2016
Toimintatuotot	36 936 362,24	34 877 077,39
Toimintakulut	-89 241 417,08	-87 293 914,52
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	56 167,46	17 072,01
TOIMINTAKATE	-52 248 887,38	-52 399 765,12
Verotulot	38 178 929,83	36 061 636,71
Valtionosuudet	21 764 967,00	22 307 111,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	68 849,46	92 359,22
Muut rahoitustuotot	663 144,37	320 015,83
Korkokulut	-478 500,45	-473 495,20
Muut rahoituskulut	-275 303,60	-281 692,25
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-21 810,22	-342 812,40
VUOSIKATE	7 673 199,23	5 626 170,20
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 625 966,13	-7 477 220,33
Omistuksen eliminointierot	2 918,97	0,00
Arvonalentumiset	-12 332,81	-192 783,60
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-6 635 379,97	-7 670 003,93
Satunnaiset erät	0,00	52 644,43
TILIKAUDEN TULOS	1 037 819,26	-1 991 189,31
Tilinpäätössiirot	9 300,35	5 065,36
Tilikauden verot	-62 188,88	-55 012,79
Laskennalliset verot	-58 955,09	-39 907,43
Vähemmistöosuudet	-95 594,17	-81 452,23
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	830 381,47	-2 162 496,39

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 673 199,23		5 626 170,20	
Satunnaiset erät	0,00		52 644,43	
Tilikauden verot	-62 188,88		-55 012,79	
Tulorahoituksen korjauserät	-85 552,88	7 525 457,46	3 251,10	5 627 052,93
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-10 296 269,63		-13 776 012,12	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	233 724,97		530 782,49	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	550 008,07	-9 512 536,59	227 587,93	-13 017 641,70
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 987 079,13		-7 390 588,77
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-3 287,70		-35 961,68	
Antolainasaamisten vähennys	56 467,56	53 179,86	61 751,02	25 789,35
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 425 494,00		3 372 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 228 411,78		-2 661 787,95	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 014 635,94	3 182 446,28	7 424 517,30	8 134 729,36
Oman pääoman muutokset		-363 644,74		-7 799,36
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	153 406,56		-43 000,99	
Vaihto-omaisuuden muutos	61 577,09		32 825,15	
Saamisten muutos	-689 717,57		817 890,06	
Korottomien velkojen muutos	-1 350 187,42	-1 824 921,34	-92 728,34	714 985,88
Rahoituksen rahavirta		1 047 060,06		8 867 705,23
Rahavarojen muutos		-940 019,07		1 477 116,46
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	11 095 417,22		12 035 436,29	
Rahavarat 1.1.	12 035 436,29	-940 019,07	10 558 319,83	1 477 116,46

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	336 033,07	553 023,10
Muut pitkävaikuttiset menot	809 668,56	894 097,63
Ennakkomaksut	626,41	0,00
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 322 341,98	8 313 402,05
Rakennukset	63 796 707,88	66 126 421,48
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 678 525,81	12 114 642,60
Koneet ja kalusto	1 701 779,10	2 131 025,71
Muut aineelliset hyödykkeet	94 746,56	11 857,95
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	9 475 449,04	4 184 741,78
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	165 210,08	138 849,14
Muut osakkeet ja osuudet	570 249,84	592 178,61
Muut lainasaamiset	29 172,00	31 824,00
Muut saamiset	16 298,76	14 088,96
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	119 821,79	127 179,70
Lahjoitusrahastojen varat	133 800,29	219 739,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	413 482,86	436 521,82
Keskeneräiset tuotteet	29 642,74	68 150,46
Muu vaihto-omaisuus	150 539,43	150 569,84
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Laskennalliset verosaamiset	4 792,47	5 830,15
Muut saamiset	6 395,37	3 215,77
Siirtosaamiset	23 916,17	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	2 821 913,61	2 111 586,32
Lainasaamiset	1 048,38	1 346,77
Laskennalliset verosaamiset	0,00	46,80
Muut saamiset	1 237 910,56	1 528 136,45
Siirtosaamiset	1 068 901,12	825 716,49
Rahoitusarvopaperit		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	533 215,90	1 160 240,91
Muut arvopaperit	3 659 975,62	2 750 655,62
Rahat ja pankkisaamiset	6 902 225,70	8 124 539,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ	115 104 391,12	112 619 628,99

	2017	2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	31 081 895,99	31 081 895,99
Arvonkorotusrahasto	7 657,32	7 657,32
Muut omat rahastot	338 484,31	339 108,95
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	4 839 719,58	7 384 542,83
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	830 381,47	-2 162 496,39
VÄHEMMISTÖOSUUDET	824 937,71	733 285,53
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	812 062,37	865 826,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	4 903,53
Lahjoitusrahastojen pääomat	365 504,92	300 477,41
Muut toimeksiantojen pääomat	129 567,57	129 581,73
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	44 126 328,54	39 880 072,54
Lainat julkisyhteisöiltä	37 855,74	41 711,85
Lainat muilta luotonantajilta	2 356 200,10	2 358 000,08
Ostovelat	32 550,05	41 230,01
Liittymismaksut ja muut velat	138 342,12	163 357,07
Laskennalliset verovelat	9 638,46	9 917,34
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	12 000 000,00	13 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 216 800,18	2 731 397,62
Lainat julkisyhteisöiltä	3 856,11	4 091,96
Lainat muilta luotonantajilta	15 026,17	9 141,62
Saadut ennakot	71 530,92	50 355,57
Ostovelat	4 551 792,17	5 887 076,57
Liittymismaksut ja muut velat	1 552 853,46	1 657 410,24
Siirtovelat	7 209 217,56	7 107 044,24
Laskennalliset verovelat	552 188,32	494 038,82
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	115 104 391,12	112 619 628,99

4 Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelmanmukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymä poistosuunnitelma on otettu käyttöön 1.1.2013. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset ja sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden inventointi suoritetaan fyysisenä tilikausittain. Varastokirjanpidossa käytetään keskihintamenetelmää, minkä mukaisena vaihto-omaisuus on merkittynä taseeseen.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksen. Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa 20 milj. nimellisarvolle. Sopimuksella on sidottu vaihtuva korko kiinteään korkoon. Korkojohdannaisesta aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimus on voimassa 24.10.2022 saakka, mikä jälkeen pankilla on oikeus mutta ei velvollisuutta jatkaa sopimusta 23.10.2045 saakka.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoon vähennykseksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että lomapalkkakajaksotus tilikaudella 2016 on ollut 303.261 euroa liian pieni. Muutos 2017 vuoden lomapalkkakajaksotuksen määrään on siten tavanomaista suurempi. Lomapalkkakajaksotus 2017 tilikaudella on oikein.

Muiden rahoitustuottojen vertailussa edelliseen vuoteen tulee ottaa huomioon, että Pirkanmaan sairaanhoitopiiri on palauttanut jäsenkunnilleen taseeseen kertynyttä ylijäämää. Hämeenkyrön kunnan osuus on 351.600 euroa. Palautus on kirjattu tuloslaskelman muihin rahoitustuottoihin.

Aikaisempia tilikausia koskevien virheiden käsittely tilinpäätöksessä

Tilinpäätöksessä ei ole aiempiin tilikausiin kohdistuvien virheiden korjauksia.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Konsernitilinpäätöksen laajuus**

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.
Kuntayhtymät on yhdistetty lukuarvoiltaan omistussuuden mukaisesti konsernitilinpäätökseen.
Osakkuusyhteisöomistuksia ei ole.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu, sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Sisäisiä katteita pysyvissä vastaavissa ei ole ollut.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuden erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty konserniyleisohjeen mukaisella kuntiin sovelletulla hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisö Kiinteistö Oy Hämeenkyrön Teollisuustalon aineellisten hyödykkeiden poistot (rakennukset) on oikaistu kunnan poistosuunnitelman mukaisiksi, yhteisön oman ilmoituksen perusteella. Yhtiö ei kirjaa suunnitelmapoistoja omassa kirjanpidossaan. Jäännösarvon ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Muita poistoja ei ole oikaistu; tytäryhtiöt sekä säätiö kirjaavat suunnitelmapoistot omassa kirjanpidossaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tiedot ovat vertailukelpoiset edellisen tilivuoden tietoihin.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni 2017	Konserni 2016	Kunta 2017	Kunta 2016
Yleishallinto	478 031,80	294 453,08	284 072,35	191 668,55
Perusturvapalvelut	29 351 714,15	27 598 982,07	7 990 163,91	7 220 761,87
Opetus- ja kulttuuripalvelut	4 171 809,53	4 408 072,27	1 615 301,02	1 723 580,16
Yhdyskuntapalvelut	821 524,99	510 533,18	821 524,99	510 533,18
Muut palvelut	119 656,32	130 340,94	0,00	0,00
Vesihuoltolaitos	1 993 625,45	1 934 695,85	1 922 692,10	1 883 776,90
Toimintatuotot yhteensä	36 936 362,24	34 877 077,39	12 633 754,37	11 530 320,66

7. Verotulojen erittely

	2017	2016
Kunnan tulovero	34 471 738,94	32 558 658,34
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 636 374,47	1 263 516,19
Kiinteistövero	2 130 625,81	2 302 662,67
Verotulot yhteensä	38 238 739,22	36 124 837,20

8. Valtionosuuksien erittely

	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	22 858 300,00	23 683 182,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	5 999 293,00	5 577 264,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 093 333,00	-1 376 071,00
Valtionosuudet yhteensä	21 764 967,00	22 307 111,00

9. Palvelujen ostot eriteltyinä

	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	19 870 034,00	18 362 942,42
Muiden palvelujen ostot	8 990 591,17	8 729 379,01
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	28 860 625,17	27 092 321,43

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman käytettäväksi 1.1.2013 alkaen.

Investointiraja on 10 000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosikuluina käyttötalouteen. Ensikertaisen kalustamisen osalta ei noudateta rakennuksen poistoaikaa vaan kaluston.

Poikkeava poisto aika: Monitoimikeskus Silta 33 vuotta, perustuen tehtyyn palvelusopimukseen kestoaltaan 13 vuotta minkä jälkeen alkaa poistosuunnitelman mukainen laitosrakennuksen poisto aika 20 vuotta, yhteensä 33 vuotta. Poistot aloitettu 5/2016.

Poistosuunnitelmassa arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

OMAISUUSLAJI	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuosina	Poisto %
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	tasa	2	
Aineettomat oikeudet	tasa	5	
Liikearvo	tasa	2	
Muut pitkävaikutteiset menot		5-20	
Tietokoneohjelmistot	tasa	2	
Muut	tasa	2	
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset			
Asuinrakennukset	tasa	30	
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasa	20-30	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasa	20	
Muut rakennukset/taloussrakennukset	tasa	10	
Rakennusten peruskorjaukset/ vanhana ostetut rakennukset	tasa	10-30	
Perusparannusmenon poistoaikaa koskeva määrittely tehdään hankkeen taloudelliseen merkitykseen perustuen, hankesuunnitelman tai talousarvion hyväksynnän yhteydessä.			
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Maa- ja vesirakenteet			
Kadut, tiet, torit, puistot	menoj.		20
Sillat, laiturit, uimalat	menoj.		25
Muut maa- ja vesirakenteet	menoj.		20
Johtoverkostot ja laitteet			
Vedenjakelu verkosto	menoj.		10
Viemäriverkosto	menoj.		10
Kaukolämpöverkko	menoj.		15
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	menoj.		20
Puhelin- ja tietoliikenneverkko, keskusasema ja alakeskukset	menoj.		22
Maakaasuverkko	menoj.		15
Muut putki- ja kaapeliverkot	menoj.		20
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet			
Sähkö-, vesi- yms. laitosten koneet ja laitteet	tasa	10	
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasa	15	
Liikenteen ohjauslaitteet	tasa	10	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasa	10	
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet			
Rautaiset alukset	tasa	15	
Puiset alukset ja uivat työkonet	tasa	8	
Muut kuljetusvälineet (autot)	tasa	4	
Muut liikkuvat työkonet	tasa	5	
Muut raskaat koneet/kuorma-autot	tasa	10	
Muut kevyet koneet	tasa	5	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasa	5	
Atk-laitteet	tasa	3	
Muut laitteet ja kalusteet	tasa	3	
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2017	Konserni 2016	Kunta 2017	Kunta 2016
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1. (ky)	826 730,82	815 755,38		
Lisäykset tilikaudella	27 832,15	10 975,44		
Vähennykset tilikaudella	-52 570,16	0,00		
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12. (ky)	801 992,81	826 730,82	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	39 095,74	13 742,85		
Lisäykset tilikaudella	0,00	27 832,15		
Vähennykset tilikaudella	-29 026,18	-2 479,26		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	10 069,56	39 095,74	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	812 062,37	865 826,56	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni 2017	Konserni 2016	Kunta 2017	Kunta 2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	69 540,75	12 577,60	69 540,75	12 577,60
Rakennusten luovutusvoitot	97 451,67	0,00	97 451,67	0,00
Muut luovutusvoitot	79 652,54	24 459,54	0,00	0,00
Luovutusvoitot yhteensä	246 644,96	37 037,14	166 992,42	12 577,60
Muut toimintakulut				
Rakennusten luovutustappiot	-40 074,01	0,00	-34 157,63	0,00
Muut luovutustappiot	-225 010,61	21 031,91	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	-265 084,62	21 031,91	-34 157,63	0,00

14. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni 2017	Konserni 2016	Kunta 2017	Kunta 2016
Satunnaiset tuotot				
Tullinkulman työterveys Oy liiketoiminnan myynti	0,00	11 700,00	0,00	0,00
Suomen yliopistokiinteistöt	0,00	27 889,43	0,00	0,00
Tuomi Logistiikka Oy liiketoiminnan myynti	0,00	15 527,09	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	55 116,52	0,00	0,00
Satunnaiset kulut				
Parkanon teollisuustalo Oy:n myyntitappio	0,00	2 472,09	0,00	0,00
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	2 472,09	0,00	0,00
Satunnaiset erät yhteensä	0,00	52 644,43	0,00	0,00

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2017	2016
Osinkotuotot muista yhteisöistä	21 448,14	19 510,84
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä, Pshp	88 691,66	88 691,66
Kuntayhtymän ylijäämän palautus jäsenkunnille, Pshp	351 600,00	0,00
Yhteensä	461 739,80	108 202,50

* Liitetietotosite LT / 1.

16. Erittely poistoeron muutoksista

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	77 211,22	77 211,22
Poistoeron muutokset yhteensä	77 211,22	77 211,22

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet		
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	196 418,43	681 607,86	878 026,29
Lisäykset tilikauden aikana	148 612,02	0,00	148 612,02
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	89 033,57	53 820,88	142 854,45
Tilikauden poisto	-137 490,83	-204 700,58	-342 191,41
Arvonlennukset ja niiden palautus	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	296 573,19	530 728,16	827 301,35
Kirjanpitoarvo 31.12.	296 573,19	530 728,16	827 301,35

	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7 468 423,09	45 598 244,32	11 905 223,17	1 189 353,19	2 000,00	2 551 682,22	68 714 925,99
Lisäykset tilikauden aikana	1 530,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7 373 445,06	7 374 975,06
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-233 724,97	-233 724,97
Vähennykset tilikauden aikana	-16 418,25	-191 762,75	-4 534,21	0,00	0,00	0,00	-212 715,21
Siirrot erien välillä	0,00	1 013 457,73	2 438 218,17	123 968,30	85 808,68	-3 804 307,33	-142 854,45
Tilikauden poisto	0,00	-2 318 211,55	-1 872 453,59	-580 214,31	0,00	0,00	-4 770 879,45
Arvonlennukset ja niiden palautus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	7 453 534,84	44 101 727,75	12 466 453,54	733 107,18	87 808,68	5 887 094,98	70 729 726,97
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 453 534,84	44 101 727,75	12 466 453,54	733 107,18	87 808,68	5 887 094,98	70 729 726,97

Maa- ja vesialueet erittely

	Maa- ja vesialueet erittely			
	Konserni 2017	Konserni 2016	Kunta 2017	Kunta 2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	256 984,33	256 112,43	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	8 065 357,65	8 057 289,62	7 453 534,84	7 468 423,09
Maa- ja vesialueet yhteensä	8 322 341,98	8 313 402,05	7 453 534,84	7 468 423,09

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				
	Konserniyhtiön osakkeet	Omistusyht. osakkeet	Kunta-yhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 092 287,69		4 942 818,41	257 926,61	7 293 032,71
Lisäykset	0,00		0,00	21 220,00	21 220,00
Vähennykset	0,00		0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	2 092 287,69	0,00	4 942 818,41	279 146,61	7 314 252,71
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 092 287,69	0,00	4 942 818,41	279 146,61	7 314 252,71

	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Saamiset konserniyht.	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	328 050,92		328 050,92
Lisäykset	0,00		0,00
Vähennykset	-52 751,03		-52 751,03
Hankintameno 31.12.	275 299,89	0,00	275 299,89
Kirjanpitoarvo 31.12.	275 299,89	0,00	275 299,89

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20. - 22. Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Kuntakonsernin osuus (1000 e)

		Kunnan omistus- Kotipaikka osuus %	Konsernin omistus- osuus	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikaud. voitosta/ tappiosta
20. Tytäryhteisöt						
Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy	H:kyrö	100,00	100,00	640	4 667	0
Ki Oy Hämeenkyrön Jokimetsä	H:kyrö	65,49	65,49	281	1 826	0
Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy	H:kyrö	100,00	100,00	158	24	2
Ki Oy Hämeenkyrön Teollisuustalo	H:kyrö	100,00	100,00	453	6	-5
Hämeenkyrön Jäähalli Oy	H:kyrö	52,00	52,00	62	398	3
Hämeenkyrön Vesi Oy	H:kyrö	50,00	50,00	152	332	8
Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiö	H:kyrö	100,00	100,00	533	893	44
Yhteensä				2 279	8 146	52
21. Kuntayhtymät						
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	Tampere	2,34	2,34	4 945	8 667	253
Pirkanmaan liitto	Tampere	1,96	1,96	33	56	0
Sastamalan koulutuskuntayhtymä	Sastamala	6,65	6,65	2 496	621	-15
Yhteensä				7 474	9 345	238
22. Osakkuusyhteisöt						
--						

23. Saamisten erittely tytäryhteisöiltä, kuntayhtymistä sekä osakkuusyhteisöiltä

	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset	277 548,87	43 251,02	340 799,90	40 751,02
Myyntisaamiset	0,00	10 058,95	0,00	670,54
Siirtosaamiset	0,00	1 500,00	0,00	10 609,58
<i>Yhteensä</i>	<i>277 548,87</i>	<i>54 809,97</i>	<i>340 799,90</i>	<i>52 031,14</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	714,70	0,00	3 244,59
Siirtosaamiset	0,00	88 691,66	0,00	88 691,66
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>89 406,36</i>	<i>0,00</i>	<i>91 936,25</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Saamiset yhteensä	277 548,87	144 216,33	340 799,90	143 967,39

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset</i>				
Menoennakot	0,00	5 904,43	0,00	0,00
Siirtyvät korot	88 743,60	88 816,91	88 743,60	88 816,91
Kelan korvaukset	237 360,30	199 978,31	181 376,74	128 972,58
Valtion korvaukset	107 503,34	146 911,08	107 503,34	146 749,41
Projektisaatavia	211 250,64	115 657,49	132 277,64	77 760,85
Ulkopuolisen rahoituksen jaksotus	37 478,80	22 002,86	0,00	0,00
Lääkäreiden koulutuskorvaus	24 768,68	4 953,31	18 360,00	0,00
Palkkatuet	58 262,03	21 144,55	58 262,03	21 144,55
Takaus- ja vahingonkorvaukset, vak.korvaukset	21 967,62	3 731,92	19 603,05	0,00
Muut tulojäämät	281 566,11	204 020,45	165 455,84	84 407,95
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	1 068 901,12	825 716,49	771 582,24	547 852,25

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	31 081 895,99	31 081 895,99	31 081 895,99	31 081 895,99
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	31 081 895,99	31 081 895,99	31 081 895,99	31 081 895,99
Arvonkorotusrahasto 1.1.	7 657,32	7 657,32	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	7 657,32	7 657,32	0,00	0,00
<i>Muut omat rahastot</i>				
Eläkerahasto 1.1.	238 192,45	238 192,45	238 192,45	238 192,45
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkerahasto 31.12.	238 192,45	238 192,45	238 192,45	238 192,45
Vahinkorahasto 1.1.	84 093,96	84 093,96	84 093,96	84 093,96
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vahinkorahasto 31.12.	84 093,96	84 093,96	84 093,96	84 093,96
Muut omat rahastot 1.1.	16 822,54	22 025,11	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	24,77	0,00	0,00
Vähennykset	-624,64	-5 227,34	0,00	0,00
Muut omat rahastot 31.12.	16 197,90	16 822,54	0,00	0,00
<i>Muut omat rahastot yhteensä 31.12.</i>	<i>338 484,31</i>	<i>339 108,95</i>	<i>322 286,41</i>	<i>322 286,41</i>
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 225 012,47	7 387 010,24	-106 386,06	2 535 805,81
Ed. tilik.oikaisut / lisäykset	16 625,00	1 479,79	0,00	0,00
Ed. tilik.oikaisut / vähennykset / kuntayhtymän ylijäämän palautus	-368 667,89	-2 467,41	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 839 719,58	7 384 542,83	-106 386,06	2 535 805,81
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	830 381,47	-2 162 496,39	415 855,26	-2 642 191,87
Oma pääoma yhteensä	37 098 138,66	36 650 708,70	31 713 651,60	31 297 796,34

26. Erittely poistoerosta

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 503 786,05	1 580 997,27
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero	-	-
Poistoero yhteensä	1 503 786,05	1 580 997,27

* Liitetietotosite LT / 2.

27. Pitkäaikaiset velat

	2017	2016
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua, (1.1.2023 jälkeen)		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 837 314,00	2 297 973,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	5 837 314,00	2 297 973,00

2015 vuonna nostettu bullet-laina 20 milj. erääntyy sopimuksen mukaan vuonna 2020.

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset (ky)	10 069,56	39 095,74	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	801 992,81	826 730,82	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	812 062,37	865 826,56	0,00	0,00

30. Vieras pääoma, velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille

	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöiltä				
Ostovelat	0,00	24 999,46	0,00	35 622,92
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>24 999,46</i>	<i>0,00</i>	<i>35 622,92</i>
Velat kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	74 067,89	0,00	91 289,44
Siirtovelat	0,00	358 330,42	0,00	754 707,20
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>432 398,31</i>	<i>0,00</i>	<i>845 996,64</i>
Saamiset yhteensä	0,00	457 397,77	0,00	881 619,56

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut	15 028,68	12 805,51	0,00	0,00
Muut velat	1 676 166,90	1 807 961,80	990 916,97	1 079 906,45
Muut velat yhteensä	1 691 195,58	1 820 767,31	990 916,97	1 079 906,45

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat</i>				
Tuloennakot	248 600,00	272 612,05	248 600,00	272 612,05
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	5 343 456,85	4 939 074,80	3 570 645,99	3 159 157,28
Korkojaksotukset	210 428,05	222 084,30	85 033,13	93 049,98
Potilasvahinkovakuutus	83 650,32	96 999,55	0,00	0,00
Valtionosuus	0,00	39 314,00	0,00	39 314,00
Rintamaveteraanikuntoutusvarat	9 010,27	6 867,12	9 010,27	6 867,12
Valtio, muut	19 586,71	109 221,35	0,00	109 221,35
Hankevarat, muut tuet ja avustukset	204 801,50	324 087,48	120 425,03	142 270,50
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri	349 945,49	737 047,05	358 330,42	754 707,20
Muut menojäämät	739 738,36	359 736,54	366 966,18	111 098,81
Siirtovelat yhteensä	7 209 217,56	7 107 044,24	4 759 011,02	4 688 298,29

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34. Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	699 781,47	728 730,89	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 898 530,90	2 726 363,76	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>3 598 312,37</i>	<i>2 726 363,76</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

	Konserni 2017	Konserni 2016	Kunta 2017	Kunta 2016
Vuokravastuut				
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	813 843,72	374 351,42	288 877,56	321 280,98
- myöhemmin maksettava osuus	2 738 073,29	2 844 362,99	1 474 016,46	1 664 541,84
Vuokravastuut yhteensä	3 551 917,01	3 218 714,41	1 762 894,03	1 985 822,82

Myöhemmin maksettavassa osuudessa on toistaiseksi voimassa oleville vuokrasopimuksille laskettu 5 vuoden laskennallinen voimassaolo.

Kokonaisvuokravastuu sisältää välivuokrauksen vuokravastuita noin 41th euroa.

Maa-alueiden vuokrissa ei ole merkittäviä vuokravastuita.

Leasingvastuut

- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	800 430,36	778 306,97	704 074,33	654 596,16
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	216 955,30	216 955,30	204 477,32	204 477,32
- myöhemmin maksettava osuus	899 032,32	1 148 295,28	589 948,08	833 424,42
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	257 739,45	491 734,50	102 238,66	323 755,76
Leasingvastuut yhteensä	1 699 462,68	1 926 602,24	1 294 022,41	1 488 020,58

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vuokra- ja leasingvastuut yhteensä **5 251 379,69** **5 145 316,66** **3 056 916,44** **3 473 843,40**

* Liitetietotosite LT / 3.

39.-40. Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	11 602 455,32	11 602 455,32
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	8 155 143,26	8 751 060,24
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	97 336,40	98 218,40	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma	84 258,41	85 599,50	0,00	0,00

* Liitetietotosite LT / 4.

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	59 793 946,00	51 436 034,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	-	-
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	39 518,69	38 393,59

* Liitetietotosite LT / 5.

41. Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt**Sopimusvastuut, Hämeenkyrön kunta**

Monitoimikeskus Silta, palvelusopimus, Lujatalo Oy, 4.7.2014

Sopimuksen tarkoituksena on sopia kohteen suunnittelusta ja rakentamisesta sekä investointijakson jälkeiseen palvelujaksoon kuuluvien palvelujen tuottamisesta kohteessa.

Palvelusopimuksessa on määritelty palvelujakson aikana palveluntuottajan toimittamat palvelut ja rajapinnat, osapuolten velvollisuudet, muutosten tekeminen palveluihin, muutosten tekeminen pts-suunnitelmaan, palvelumaksun suorittamiseen vaikuttavat vähennysoikeudet. Palvelusopimuksessa on sovittu myös palvelun laadun seurannasta ja toimenpiteistä poikkeamien johdosta.

Palvelunkuvauksessa on eritelty:

Kiinteistön hallinnointi- ja isännöintipalvelut, kiinteistön hoito ja kunnossapito, ulkoalueiden hoito ja kunnossapito, energian käyttö ja ohjaus, jätehuoltopalvelut, siivouspalvelut, tilojen vuokraustoiminta.

Palvelusopimuksen mukainen investointijakso on päättynyt 30.5.2016 ja rakennus on vastaanotettu. Investointijakson jälkeinen palvelusopimus on tehty ajalle 1.6.2016 - 31.5.2029 + mahdollinen viiden vuoden optio. Sopimusvastuuseen ei ole laskelmassa huomioitu optiovuosia.

Palvelusopimus, Lujatalo Oy, 1.6.2016 - 31.5.2029	2017	2016
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	448 800,00	448 800,00
- myöhemmin maksettava osuus	4 936 400,00	5 385 200,00
Sopimusvastuu yhteensä	5 385 200,00	5 834 000,00

* Liitetietotosite LT / 6.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Kunnalla ei ole todennäköisiä arvonlisäveron palautusvastuita.

Korkosuojausliittymät johdannaisopimukset, Hämeenkyrön kunta

Koronvaihtosopimus, Nordea Pankki Suomi Oyj, numero 1599329/2207953

Koronvaihtosopimus on tehty korkoriskin suojaamiseksi, suojauksena 20 milj. lainapääoman nimellisarvolle. Sopimusta ei ole liitetty lainaan, mutta kunnan taseeseen sisältyy 20 milj. vastaavakorkoinen bullet laina. Sopimuksella on sidottu vaihtuva korko kiinteään korkoon.

Kunta maksaa pankille kiinteää korkoa -0,3% p.a., pankki maksaa kunnalle vaihtuvaa korkoa, euribor 3kk 24.10.2022 saakka. Pankin optiona ajalla 24.10.2022-23.10.2045 kunta maksaa pankille kiinteää korkoa 1,34% p.a., pankki maksaa kunnalle vaihtuvaa korkoa, euribor 3kk.

Sopimus on jatkettava korkoswap, sopimus erääntyy 24.10.2022, minkä jälkeen pankilla on oikeus mutta ei velvollisuutta jatkaa sopimusta 23.10.2045 saakka. Pankin ilmoittama käypä arvo 31.12. sisältää oletuksen sopimuksen jatkumisesta 23.10.2045 saakka (pankin optio). Mikäli pankki jättää käyttämättä option, ei kunnalle synny velvoitteita 24.10.2022 jälkeen.

	Sopimuksen luonne	Alkamis päivä	Päättymis päivä	Nimellisarvo 31.12.2017	Käypäarvo 31.12.2017	Nimellisarvo 31.12.2016	Käypäarvo 31.12.2016
Johdannaisopimukset							
Nordea Suomi Oyj	koronvaihtosopimus	23.10.2015	24.10.2045	20 000 000,00	-704 001,00	20 000 000,00	-1 743 931,00

* Liitetietotosite LT / 7.

Hämeenkyrön kuntakonserniin kuuluvien muiden yhteisöjen taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taloudelliset vastuut, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

			H:kyrön konserni 2,34 %	H:kyrön konserni 2,34 %
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
Coxa Oy maanvuokrasopimus/rakennuksen lunastusvelvollisuus	15 657 663,46	15 727 761,22	366 389,32	368 029,61
Potilasvakuutuskeskus				
- vammaispalvelulain mukaiset etuudet, tuleva tuettu asuminen	8 092 337,00	7 950 912,00	189 360,69	186 051,34
Sopimusvastuut yhteensä	23 750 000,46	23 678 673,22	555 750,01	554 080,95
Arvonlisäveron palautusvastuu	181 061,09	30 797,67	4 236,83	720,67

Korkosuojauksiin liittyvät johdannaissopimukset, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

	Sopimuksen luonne	Päätymis päivä	Nimellisarvo 31.12.2017	Käypäarvo 31.12.2017	Nimellisarvo 31.12.2016	Käypäarvo 31.12.2016
Johdannaissopimukset						
OP Yrityspankki Oyj	koronvaihtosopimus	20.12.2021	1 379 310,34	-115 262,17	1 724 137,93	-178 614,29
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	23.8.2021	2 758 622,00	-214 323,00	3 448 278,00	-328 015,00
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	3.11.2036	6 268 041,00	-1 414 565,00	6 597 938,00	-1 714 848,00
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	27.1.2045	36 000 000,00	-12 172,00	10 000 000,00	-505 048,00
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	9.12.2026	9 833 333,00	-405 314,00	36 000 000,00	-376 504,00
Kuntarahoitus Oyj	koronvaihtosopimus	1.11.2037	5 773 195,00	-1 073 582,29	6 061 855,00	-1 352 058,00
Kuntarahoitus Oyj	koronvaihtosopimus	1.5.2017	7 000 000,00	-1 022 385,86	7 000 000,00	-1 317 041,00
Yhteensä			69 012 501,34	-4 257 604,32	70 832 208,93	-5 772 128,29
Myöhemmin alkavat						
Kuntarahoitus Oyj	koronvaihtosopimus	25.4.2041	19 555 556,56	1 045 901,54	19 555 556,00	777 633,00
Yhteensä			88 568 057,90	-3 211 702,78	90 387 764,93	-4 994 495,29
OTC Cap sopimukset						
Nordea Bank AB	korkokatto	1.11.2021	---	---	13 195 877,00	7 424,00
Nordea Bank AB	korkokatto	1.11.2021	---	---	13 195 877,00	-11 453,00
Yhteensä					26 391 754,00	-4 029,00

Josta Hämeenkyrön kuntakonsernin osuus :

			H:kyrön konserni 2,34 %	H:kyrön konserni 2,34 %	H:kyrön konserni 2,34 %	H:kyrön konserni 2,34 %
			Nimellisarvo 31.12.2017	Käypäarvo 31.12.2017	Nimellisarvo 31.12.2016	Käypäarvo 31.12.2016
Johdannaissopimukset						
OP Yrityspankki Oyj	koronvaihtosopimus	20.12.2021	32 275,86	-2 697,13	40 344,83	-4 179,57
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	23.8.2021	64 551,75	-5 015,16	80 689,71	-7 675,55
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	3.11.2036	146 672,16	-33 100,82	154 391,75	-40 127,44
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	27.1.2045	842 400,00	-284,82	234 000,00	-11 818,12
Nordea Bank AB	koronvaihtosopimus	9.12.2026	230 099,99	-9 484,35	842 400,00	-8 810,19
Kuntarahoitus Oyj	koronvaihtosopimus	1.11.2037	135 092,76	-25 121,83	141 847,41	-31 638,16
Kuntarahoitus Oyj	koronvaihtosopimus	1.5.2017	163 800,00	-23 923,83	163 800,00	-30 818,76
Yhteensä			1 614 892,53	-99 627,94	1 657 473,69	-135 067,80
Myöhemmin alkavat						
Kuntarahoitus Oyj	koronvaihtosopimus	25.4.2041	457 600,02	24 474,10	457 600,01	18 196,61
Yhteensä			2 072 492,55	-75 153,85	2 115 073,70	-116 871,19
OTC Cap sopimukset						
Nordea Bank AB	korkokatto	1.11.2021	---	---	308 783,52	173,72
Nordea Bank AB	korkokatto	1.11.2021	---	---	308 783,52	-268,00
Yhteensä					617 567,04	-94,28

Korkosuojauksiin liittyvät johdannaissopimukset, Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy

	Sopimuksen luonne	Alkamis päivä	Päättyminen päivä	Nimellisarvo 31.12.2017	Käypääro 31.12.2017	Nimellisarvo 31.12.2016	Käypääro 31.12.2016
Johdannaissopimukset							
Nordea Suomi Oyj	koronvaihtosopimus	3.4.2017	2.4.2026	2 567 171,00	2 470 310,00	2 567 171,00	- - -

Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy maksaa pankille kiinteää korkoa 1,03% p.a. ja 1,19% p.a. (kaksi lainaa).

Pankki maksaa Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy:lle vaihtuvaa korkoa 1 kk euribor.

Koronvaihtosopimuksella on tehty korkosuojaus n. 63% lainoista.

Korkosuojausliittävät johdannaissopimukset, Hämeenkyrön Jäähalli Oy

	Sopimuksen luonne	Alkamis päivä	Päättyminen päivä	Nimellisarvo 31.12.2017	Käypääro 31.12.2017	Nimellisarvo 31.12.2016	Käypääro 31.12.2016
Johdannaissopimukset							
Nordea Suomi Oyj	koronvaihtosopimus	26.11.2014	28.11.2022	460 904,00	<i>ei saatavilla</i>	460 904,00	<i>ei saatavilla</i>
Josta Hämeenkyrön kuntakonsernin osuus		52 %		239 670,08	<i>ei saatavilla</i>	239 670,08	<i>ei saatavilla</i>

Hämeenkyrön Jäähalli Oy maksaa pankille kiinteää korkoa 1,79% p.a.

Pankki maksaa Hämeenkyrön Jäähalli Oy:lle vaihtuvaa korkoa -0,37% p.a.

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2017	2016
Yleishallinto	21	18
Perusturvapalvelut	327	283
Opetus- ja kulttuuritoimi	291	292
Yhdyskuntapalvelut	90	103
Yhteensä	729	696

43. Henkilöstökulut

	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	30 891 909,06	31 026 552,52
Henkilöstökulut, mitkä aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	75 137,62	40 382,05
Henkilöstökulut yhteensä	30 967 046,68	31 066 934,57

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetut luottamushenkilömaksut (kuntalaki 82.3 §)

	2017	2016
Kokoomus	4 064,00	4 428,00
Suomen Kristillisdemokraatit	657,00	651,00
Keskustapuolue	2 343,00	2 986,00
SDP	1 616,00	1 618,00
Hämeenkyrön Vasemmistoliitto	2 074,00	1 516,00
Hämeenkyrön Vihreät	600,50	513,00
Hämeenkyrön Perussuomalaiset	1 113,00	1 260,00
Yhteensä	12 467,50	12 972,00

* Liitetietotosite LT / 8.

45. Tilintarkastajan palkkiot

	2017	2016
Tarkastusyhteisö, BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	10 792,40	12 223,00
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	135,50	2 565,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	10 927,90	14 788,00

46. Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kunnanjohtajan kanssa on 29.6.2016 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu erokorvauksena 6 kk palkkaa vastaava euromäärä, mikäli virkasuhde päättyy luottamuspujan vuoksi.

Kunta on solminut 100 % omistamansa tytäryhtiön Hämeenkyrön Yrityspalvelut Oy:n kanssa sopimuksen keskinäisestä palvelujen ostosta ja myynnistä. Kunta päättää vuosittain talousarviossaan yrityspalveluyhtiön ostopalvelusopimuksen tason. Ostopalvelusopimuksen mukaiset ostot ovat olleet vuositasolla noin 270-290th euroa.

Kunta on solminut Hämeenkyrön Vanhustentalosäätiön kanssa vuokrasopimuksen jonka voimassaolo on 31.12.2025 saakka, irtisanomisaika 12 kuukautta. Sopimuksessa kunta on sitoutunut vuokraamaan Vanhustentalosäätiön rakennukset, vuosivuokra kokonaisuudesta on 151th euroa.

Kunnan 52 % omistaman tytäryhtiön, Hämeenkyrön Jäähalli Oy:n kanssa, kunta on tehnyt 1.1.2010 sopimuksen "Hämeenkyrön Jäähallin käytöstä", jossa määritellään että kunta ostaa jääaikaa vuosittain 56th eurolla. Lisäksi sopimuksessa määritellään kunnan ja jäähallin välisistä oikeuksista ja velvollisuuksista kiinteistön huoltoon ja käyttöön. Lisäksi kunta on myöntänyt vapautuksen jäähdytysveden vesimaksuista (Tekn.ltk 58§ 4.8.1998.)

Kunta on antanut 52 % omistamalle tytäryhtiölle, Hämeenkyrön Jäähalli Oy:lle, avustusta tilivuoden aikana 60th euroa.

Kunta on antanut pitkäaikaista lainaa

- Hämeenkyrön Vesi Oy:lle, pääomalaina jonka takaisinmaksun erityisehtona on lainan pääoman takaisinmaksu vain jos yhtiön taseen mukaiselle sidotulle pääomalle ja muille jakokelvottomille erille jää täysi kate, lainapääomaa jäljellä 30th euroa
- Hämeenkyrön Asunnonhankinta Oy:lle, lainapääomaa jäljellä 153th euroa
- Hämeenkyrön Jäähalli Oy:lle 150th euroa ja lyhytaikaista lainaa 13th euroa

Kunta on taannut tytäryhtiöiden pitkäaikaisia lainoja rahoituslaitoksille, yhteensä takaukset 8,2 milj. euroa.

Kunnan ja kunnan johtavien viranhaltijoiden tai luottamushenkilöiden välillä ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia. Tarkastus on tehty kunnan myyntireskontran asiakastiedoista, ostoreskontran toimittajarekisteristä ja hallinnon tarkastus pöytäkirjojen läpikäynnillä. Johtavat viranhaltijat ovat lisäksi itse ilmoittaneet että tavanomaisuudesta poikkeavia liiketoimia ei ole tapahtunut kunnan tai kuntakonsernin kanssa.

* Liitetietotosite LT / 9.

5 Eriytetyt tilinpäätökset

Vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Vesihuoltolaitoksen olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Suurin yksittäinen investointi vuonna 2017 oli viemäriverkoston (kokoojaviemäri) laajentaminen haja-asutusalueelle. Muita investointeja olivat mm. runkoviemärin rakentaminen (jatkoa vuodelta 2016), vesi- ja viemäriverkostojen ja laitteistojen saneeraaminen, vesihuollon valvomon siirto jätevedenpuhdistamolle, sulkuventtiilien uusiminen ja jätevesipumppaamojen (3 kpl) saneeraus.

Jätevedenpuhdistamo oli käytössä toisen täyden vuoden ja se mahdollisti 1.1.2016 voimaan tulleen ympäristöluvan mukaisen jätevesien puhdistuksen. Jätevedenpuhdistamon takuu-aika päättyi ja takuuajan vastaanottotarkastus pidettiin 31.10.2017.

Viemäriverkoston runkoviemärin rakentamisen välille Laitila - Herttuala oli alun perin määrä valmistua marraskuun 2016 loppuun mennessä, mutta hankkeelle haettiin ja saatiin ELY:ltä jatkoaikaa kesäkuun loppuun 2017. Hankkeeseen saatiin valtion avustusta vuonna 2017 142 400 €.

Projektikoordinaattori aloitti työnsä 1.2.2017. Hänen pääasiallinen tehtävänsä on neuvoa ja opastaa haja-asutusalueen kuntalaisia viemäriverkoston liittymisessä liittyvissä kysymyksissä ja valvoa kokoojaviemäriverkoston rakentamista.

Vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja

Lähikuntien vesimaksuja (tavallinen kulutus, käyttömaksu) €/m³ (alv 0 %):

	1/2018
Hämeenkyrö	1,68
Ikaalinen	1,09
Parkano	1,45
Nokia	1,58
Ylöjärvi	1,82
Sastamala	1,77
Kyröskosken VH	1,16

Lähikuntien jätevesimaksuja (tavallinen kulutus, käyttömaksu) €/m³ (alv 0 %):

	1/2018
Hämeenkyrö	2,63
Ikaalinen	2,20
Parkano	2,36
Nokia	2,09
Ylöjärvi	2,89
Sastamala	2,44

Tunnuslukuja:**Vesilaitos**

- Laskuttamattoman veden määrä prosentteina: $(1091+345-303-1032) / (1091+345-1032) \cdot 100 = 25,00\%$
Kaava, (1000m³/vuosi):
(Verkostoon pumpattu vesimäärä, + ostettu vesimäärä - laskutettu vesimäärä omilta asiakkailta - laskutettu vesimäärä muilta vesilaitoksilta) / (Verkostoon pumpattu vesimäärä + ostettu vesimäärä - laskutettu vesimäärä muilta vesilaitoksilta) *100
- Miharin vedenottamon toimintakulut (1000€) / verkostoon pumpattu vesimäärä (1000m³)
 $160 / 1091 = 0,15 \text{ €/m}^3$
- Vesilaitoksen toimintakulut (1000€) / laskutettu vesi omilta asiakkailta (1000m³)
 $503 / 303 = 1,66 \text{ €/m}^3$
- Vesilaitoksen toimintakulut (1000€) / kaikki laskutettu vesi (1000m³)
 $503 / 1335 = 0,38 \text{ €/m}^3$
- Miharin vedenottamon energiankulutus (MWh) / verkostoon pumpattu vesimäärä (1000m³)
 $585 / 1091 = 0,54 \text{ kwh / m}^3$

Jätevesilaitos

- Jäteveden vuotovesimäärä prosentteina: $(695+3-311-79-21)/(695+3-79-21) \cdot 100 = 48,0\%$
Kaava (1000m³/vuosi)
(omalle jätevedenpuhdistamolle tuleva jätevesimäärä + muualle puhdistettavaksi johdettu jätevesimäärä - laskutettu jätevesimäärä omilta asiakkailta - laskutettu jätevesimäärä muilta laitoksilta - laskutettu jätevesimäärä loka-autoilta) / (omalle jätevedenpuhdistamolle tuleva jätevesimäärä + muualle puhdistettavaksi johdettu jätevesimäärä - laskutettu jätevesimäärä muilta laitoksilta - laskutettu jätevesimäärä loka-autoilta) *100
- Viemärlaitoksen toimintakulut (1000€) / laskutettu jätevesi (1000m³) $586 / (311 + 79 + 21) = 1,43 \text{ €/m}^3$
- Puhdistamon toimintakulut (1000€) / puhdistamolle vastaanotettu jätevesimäärä (1000m³)
 $437 / 695 = 0,63 \text{ €/m}^3$
- Jäteveden puhdistamon energiankulutus (MWh)/ vastaanotettu jätevesimäärä (1000m³)
 $964 / 695 = 1,39 \text{ kwh / m}^3$

Hulevesien viemärointi, tiedot hintatasosta

Huleveden perusmaksut/vuosi ovat olleet 1.10.2017 alkaen vesimittarikoon mukaan seuraavat:

- DN 25/ei mittaria 34,65 e (42,97 e)
- DN 32 44,10 e (54,68 e)

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Viemäriverkostoa laajennetaan haja-asutusalueelle vuonna 2018 niin, että kokoojaviemäriä rakennetaan alueille, missä liittymishalukkuus ja -tarve on suurinta. Vuosina 2014–2016 rakennettuun runkoviemäriin, yhteensä noin 24 km, odotetaan saatavan noin 500 kiinteistöä asiakkaiksi.

Pääpaino jätevesipuolen investoinneissa tulee olemaan kokoojaviemäreiden rakentamisessa ja nykyisen jätevesiverkoston ja siihen liittyvien laitteiden saneerauksessa.

Puhdasvesipuolen pääpaino investoinneissa tulee olemaan nykyisen verkoston saneerauksessa. Miharin vedenottamolle kohdistuu pumppausmäärien lisäämiseen toiveita lähinnä Nokian kaupungin toimesta ja asiaa tullaan heidän kanssaan selvittämään. Miharissa tullaan tekemään myös investointeja jotka parantavat toimintavarmuutta ja pienentävät riskejä.

Tehdyt suuret investoinnit aiheuttavat taksoihin nostopaineita poistojen kattamisen johdosta. Maltillisilla vuosittaisilla hintojen nostoilla saadaan vesihuoltolaitoksen talous jälleen omat menot kattavaksi arviolta alle kymmenessä vuodessa.

Vesihuoltolaitoksen henkilöstö

- kunnallistekniikan rakennuspäällikkö (0,55)
- puhdistamonhoitaja
- laitosmies (2,5)
- projektikoordinaattori
- Jätevedenpuhdistamolla oli työharjoittelussa prosessitekniikan opiskelijoita

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

RISKI	SEURAUUS	RISKIN SUURUUS	ESIINTYMINEN
Pohjaveden valuma- ja/tai muodostumisalueella sat-tuva pohjaveden laatua heikentävä onnettomuus	Pohjaveden käytölle voidaan joutua aset-tamaan käyttörajoit-tuksia tai sen käyttö kielletään kokonaan	Vakava (epidemian mahdolli-suus)	Harvinainen (kerran kymmenessä vuodessa)
Pohjaveden riittävyys	Pohjaveden toimitta-mista voidaan joutua rajoittamaan tai koko-naan lopettamaan	Huomattava (vähäinen ja tilapäi-nen terveydellinen haitta)	Harvinainen (kerran kymmenessä vuodessa)
Sähkökatkos	Verkostoveden jakelu keskeytyy; jäteveden johtaminen keskeytyy	Vähäinen (esteettinen haitta)	Todennäköinen (kaksi kertaa vuo-dessa)
Verkostovuoto	Häiriöitä veden laa-dussa, mahdollisia toimituskatkoksia; jä-tevettä pääsee maastoon	Huomattava (vähäinen ja tilapäi-nen terveydellinen haitta)	Todennäköinen (kaksi viidessä vuo-dessa)
Vedenkäsittely- ja desinfi-ointilaitteiden rikkoutumi-nen	Häiriöitä käsitellyn veden laadussa, mahdollisia toimitus-katkoksia	Huomattava (vähäinen ja tilapäi-nen terveydellinen haitta)	Satunnainen (kerran viidessä vuo-dessa)
Soodan syötön liika-annos-tus	Käsitellyn veden toi-mittamista voidaan joutua rajoittamaan tai kokonaan lopetta-maan	Vakava (epidemian mahdolli-suus)	Harvinainen (kerran kymmenessä vuodessa)
Automaatio- ja/tai hälytys-järjestelmien toimintahäiriöt	Vedenottamon val-vonta- ja hoitotyöt vaikeutuvat	Vähäinen (esteettinen haitta)	Todennäköinen (kaksi kertaa vuo-dessa)
Ilkivalta / terrori	Mahdollisia toimitus-katkoksia ja muutok-sia veden laadussa	Vakava (epidemian mahdolli-suus)	Harvinainen (kerran kymmenessä vuodessa)

Puhdistamobakteerien tuhoutuminen	Puhdistamon toiminta keskeytyy; liehtekannan uudelleen kasvatus	Huomattava	Satunnainen (kerran viidessä vuodessa)
Jäteveden ohivirtaus / ympäristön saastuminen	Puhdistamattoman jäteveden joutuminen jokeen/ ympäristön saastuminen	Vakava	Todennäköinen (kaksi kertaa vuodessa)
Joien pinta korkealla	Jokivesi virtaa puhdistamoon	Huomattava	Satunnainen (kerran viidessä vuodessa)

Riskit on kartoitettu yksityiskohtaisemmin mm. Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksen valmiussuunnitelmassa ja omavalvontatutkimusohjelmissa sekä wsp:ssä ja ssp:ssä.

Ympäristötekijät

Pohjavesiensuojelusuunnitelma päivitettiin vuonna 2015.

Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien avulla pyritään ehkäisemään toiminta, joka pilaisi tai heikentäisi pohjaveden laatua tai määrää. Suojelusuunnitelmassa on selvitetty alueen hydrogeologiset ominaisuudet ja kartoitettu pohjavesialueilla sijaitsevat riskitekijät. Suunnitelmassa on esitetty tarvittavat toimenpidesuositukset pohjavesialueella jo oleville sekä sinne mahdollisesti tuleville riskitekijöille.

Hanke on toteutettu yhteistyössä Pirkanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), Hämeenkyrön kunnan, Hämeenkyrön Vesi Oy:n, Kyröskosken Vesihuolto Oy:n ja Hämeenkyrön kunnan Vesihuoltolaitoksen kanssa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Vesihuoltolaitoksen taloutta valvotaan sisäisesti teknisten palveluiden toimesta käyttötalouden toteutumaa seuraamalla ja säännöllisesti saatavilla investointien toteutumaraporteilla. Raportit menevät tiedoksi myös tekniselle lautakunnalle.

Viranhaltijoiden lisäksi vesihuoltolaitoksen toimintaa seuraa ja valvoo kunnan hallintosäännössä määritetyllä tavalla omalta osaltaan tekninen lautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus ja valtuusto.

Vuonna 2017 teknisen johtajan sisäisen tarkastuksen kohteena ei ollut vesihuoltolaitoksen toimintaan liittyviä kohteita.

Puhtaan veden laatua tarkkaillaan laitoksilta ja verkostosta otettavilla vesinäytteillä, jotka tutkitaan KVVY:n laboratoriossa Tampereella. Tulokset menevät automaattisesti aina tiedoksi myös valvovalle viranomaiselle Pirtevaan. Näytteenotto ja muut laatua ja puhtautta koskevat toimenpiteet on määritelty valvontatutkimusohjelmissa, jotka on laadittu yhteistyössä ympäristöterveydenhuollon (Pirteva) ja Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksen kanssa.

Voimassa olevat valvontatutkimusohjelmat on laadittu vuosille 2015 - 2019.

Jätevedenpuhdistamon toimintaa tarkkaillaan näytteiden ottamisella jätevedestä. Näytteitä otetaan KVVY:n toimesta kerran kuussa ja lisäksi ELY:n toimesta 4-6 kertaa vuodessa. KVVY:n laboratoriotulokset ja kertaraaportit menevät automaattisesti aina myös tiedoksi valvovalle viranomaiselle ELYyn. Näytteidenotto ja muut jätevedenpuhdistuksen vaatimat toimenpiteet on määritelty puhdistamon ympäristöluvassa.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen

Putkistojen korjaustarpeiden kartoittaminen

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vuoden aikana kartoitetut putkistot	Vesihuollon pitkän tähtäyksen suunnitelma (pts-suunnitelma)	Vuonna 2017 aloitettiin talousvesiverkoston saneeraussuunnitelman laatiminen. Suunnitelma valmistuu vuonna 2018

Verkostokartat sähköiseen muotoon

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
Vuoden aikana sähköiseen muotoon saadut osaverkostot	Koko vesihuoltoverkosto sähköisessä muodossa	Vuonna 2017 valmistuneet uudet verkostot ovat sähköisessä muodossa. Vanhoja verkoston osia ei saatu kartoitettua kovinkaan paljon

Laitoksen talous tasapainossa

Mittarit	Tavoitetaso	Toteutuminen
Tilinpäätös	Vesihuoltolaitoksen menot katetaan sen omilla tuloilla	Tuloslaskelman 2017 mukainen alijäämä on 755 197,88 euroa. Suuret poistot painoivat vesihuoltolaitoksen tappiolle

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma ja tunnusluvut

	2017	2016
LIIVEVAIHTO		
Myyntituotot, ulkoiset	1 922 553,44	1 907 386,90
Myyntituotot, sisäiset	122 024,55	116 299,46
Valmistus omaan käyttöön	28 558,56	17 308,00
Liiketoiminnan muut tuotot	138,66	3 390,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet ja tarvikkeet	-476 025,49	-453 105,60
Palvelujen ostot	-393 955,26	-412 193,73
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-240 967,32	-189 491,87
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-49 141,60	-44 540,42
Muut henkilöstösivukulut	-10 988,01	-12 005,11
Poistot ja arvonalentumiset	-1 413 520,41	-1 477 958,73
Liiketoiminnan muut kulut	-64 456,00	-45 468,03
LIIEKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-575 778,88	-590 379,13
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomasta	-179 419,00	-179 419,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-755 197,88	-769 798,13

Tuloslaskelman tunnusluvut	2017	2016
Toimintatuotot/-kulut, %	169	178
Liikelylijäämä/poistot, %	-41	-40

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * toimintatuotot / (toimintakulut – valmistus omaan käyttöön)

Liikelylijäämä prosenttia poistoista

= 100 * vuosikate / poistot ja arvonalennukset

Kun tunnusluvun arvo on 100, tulorahoitus riittää poistojen kattamiseen. Oletus on kuitenkin pätevä vain silloin kun poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointimenoa.

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma ja tunnusluvut

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (+) / alijäämä (-)	-575 778,88	-590 379,13
Poistot ja arvonalentumiset	1 413 520,41	1 477 958,73
Rahoitustuotot ja -kulut	-179 419,00	-179 419,00
	<u>658 322,53</u>	<u>708 160,60</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 016 119,97	-600 808,96
Rahoitusosuudet investointeihin	142 399,62	376 005,35
	<u>-873 720,35</u>	<u>-224 803,61</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-215 397,82	483 356,99
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	215 397,82	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	-483 356,99
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
	<u>215 397,82</u>	<u>-483 356,99</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos	11 106,86	336 507,70
Korottomien velkojen muutos	-719,24	-26 761,65
	<u>10 387,62</u>	<u>309 746,05</u>
Rahoituksen rahavirta	225 785,44	-173 610,94
Rahavarojen muutos	10 387,62	309 746,05
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	-845 799,75	-856 187,37
Rahavarat 1.1.	-856 187,37	-1 165 933,42
	<u>10 387,62</u>	<u>309 746,05</u>

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2017	2016
Toiminnan ja invest. rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-9 777	-9 242
Investointien tulorahoitus, %	-66	-263
Lainanhoitokate	-2,2	-2,3

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Tunnusluku, joka on positiivinen, ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja katetaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus

$\% = 100 \cdot \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate

$= (\text{liikeylijäämä} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainanhoitokate riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on yksi (1) tai suurempi. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Vesihuoltolaitoksen tase ja tunnusluvut

VASTAAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	0,00	2 392,43
Aineettoman hyödykkeet yhteensä	0,00	2 392,43
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	1 627 204,65	1 718 878,17
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 792 094,04	9 001 213,63
Koneet ja kalusto	13 629,01	23 019,01
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	578 875,53	1 806 100,05
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	12 011 803,23	12 549 210,86
Pysyvät vastaavat yhteensä	12 011 803,23	12 551 603,29
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	83 475,49	94 582,35
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	83 475,49	94 582,35
Rahat ja pankkisaamiset	-845 799,75	-856 187,37
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	-678 848,77	-667 022,67
VASTAAVAA	11 249 478,97	11 789 998,27
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 207 617,51	3 207 617,51
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-296 562,95	473 235,18
Tilikauden yli-/alijäämä	-755 197,88	-769 798,13
Oma pääoma yhteensä	2 155 856,68	2 911 054,56
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	8 961 210,04	8 745 812,22
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	8 961 210,04	8 745 812,22
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	77 989,95	114 379,73
Muut velat	8 226,05	8 150,11
Siirtovelat	46 196,25	10 601,65
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	132 412,25	133 131,49
Vieras pääoma yhteensä	9 093 622,29	8 878 943,71
VASTATTAVAA	11 249 478,97	11 789 998,27

Taseen tunnusluvut	2017	2016
Omavaraisuusaste	19	25
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	445	431
Lainakanta 31.12., 1 000 euroa	8 961	8 746
Kertynyt yli-/alijäämä 1 000 euroa	-1 052	-297

Omavaraisuusaste

$\% = 100 \cdot (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Tunnusluku mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan kuntataloudessa pitää keskimäärin 70 %:n omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus

$\% = 100 \cdot (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Lainakanta 31.12.

= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat). Lainakanta tarkoittaa korollista vierasta pääomaa.

Vesihuoltolaitoksen talousarvion toteutumisvertailu**Tuloslaskelmaosan toteutumavertailu**

euroa	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Menot	1 156 800	1 162 000	1 235 500
Tulot	2 017 400	1 899 300	2 073 300
Netto	+ 860 600	+ 737 200	+ 837 700

Vesihuollolla tarkoitetaan veden hankintaa ja johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä viemärointiä eli jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä. Vesihuoltolaitos hoitaa lisäksi kunnan vastuulla olevan hulevesien poisjohtamisen.

Vesihuollon piirissä oli vuoden vaihteessa 3 061 kulutuspistettä, lisäystä vuodessa 9. Jätevesiviemäriin liittyi 45 kiinteistöä. Talousvettä laskutettiin 303 229 m³ (v. 2016 laskutus 306 570 m³) ja jätevettä laskutettiin 310 924 m³ (v. 2016 laskutus 323 703 m³).

Investointiosan toteutumavertailu

VESIHUOLTOLAITOS <i>Rakennushankkeet</i>	aikai- semmat inves- toinnit	TA 2017	käyttö- suunnitelma	TP 2017	koko- nais- kus- tan- nus	lisätiedot
Vesihuoltohankkeet		450 000				Määräraha jaettu alla oleville kohteille. Käyttösuunnitelmassa määräraha yhteensä 40 000 euroa, käytetty yhteensä 326 814 euroa.
<i>Viemäriverkoston ja laitteistojen saneeraus</i>			155 000	142 945		
<i>Vesijohtoverkoston ja laitteistojen saneeraus</i>			100 000	42 588		
Jätevesipumppaamon saneeraus	13 568		50 000	42 351		Saneeratut pumppaamot: Rantakulma, Piikainniitty, Eteläntie, Saha ja Puistola.
Kyröspohjan runkovesijohdon muutostyöt ja Nuijamiestien moottori-venttiili			50 000	17 940		Hanke on valmis.
Jätevedenpuhdistamo, ulkovaraston rakentaminen ja pihatyt			40 000	17 934		Hanke jatkuu vuonna 2018.
Vesijohtoverkosto, sulkuventtiilien uusiminen			15 000	13 241		
Automaatiomuutokset, valvomon siirto varikolta puhdistamolle ja siirtyminen intouch-kaukovalvontajärjestelmään (on jo puhdistamolla)			40 000	49 816		Hanke on valmis.
Viemäri liittymät: Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi		1 500 000	1 500 000	543 816		Hanke jatkuu vuonna 2018.
*tulona liittyjien kustannukset		-1 000 000	-1 000 000	0		Asia on valmistelussa.
Viemäriverkoston laajennus: Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi		180 000	180 000	128 364		Hanke on valmis.
Viemäriverkoston laajennus: Sasi - Mahnala - Kyröspohja - Heinijärvi				-142 400		Avustus
Mahnalan asemakaava-alueen vesihuolto		50 000	50 000	17 125		Hanke jatkuu vuonna 2018.
Menot		2 180 000	2 180 000	1 016 120		
Tulot		-1 000 000	-1 000 000	-142 499		
Yhteensä		1 180 000	1 180 000	873 720		

Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot

Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot:

Huleveden viemärointi on erotettu laskennallisesti vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksestä hulevesiliittymien liittymäpääomien suhteessa koko vesihuoltolaitoksen peruspääomaan. Tämän mukaan laskennallisesti eriytetyn huleveden viemäroinnin osuus on 0,56 % vesihuoltolaitoksen kokonaisuudesta.

	Euroa	%
Peruspääoma (v. 2002)	1 404 706,37	43,79
Liittymismaksupääomat (v. 2004)		
- Vesiliittymismaksut	1 421 745,18	44,32
- Viemäri liittymismaksut	363 052,46	11,32
- Hulevesiliittymismaksut	18 113,50	0,56
	3 207 617,51	100,00

Vesihuolto ja huleveden viemärointi Tuloslaskelma

	VESIHUOLTO		HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI	
	2017	2016	2017	2016
LIKEVAIHTO				
Myyntituotot, ulkoiset	1 911 787,14	1 896 705,53	10 766,30	10 681,37
Myyntituotot, sisäiset	121 341,21	115 648,18	683,34	651,28
Valmistus omaan käyttöön	28 398,63	17 211,08	159,93	96,92
Liiketoiminnan muut tuotot	137,88	3 371,02	0,78	18,98
 Materiaalit ja palvelut				
Aineet ja tarvikkeet	-473 359,75	-450 568,21	-2 665,74	-2 537,39
Palvelujen ostot	-391 749,11	-409 885,45	-2 206,15	-2 308,28
 Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-239 617,90	-188 430,72	-1 349,42	-1 061,15
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-48 866,41	-44 290,99	-275,19	-249,43
Muut henkilöstösivukulut	-10 926,48	-11 937,88	-61,53	-67,23
Poistot ja arvonalentumiset	-1 405 604,70	-1 469 682,16	-7 915,71	-8 276,57
Liiketoiminnan muut kulut	-64 095,05	-45 213,41	-360,95	-254,62
 LIKEYLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-572 554,52	-587 073,01	-3 224,36	-3 306,12
 Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomasta	-178 414,25	-178 414,25	-1 004,75	-1 004,75
 TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-750 968,77	-765 487,26	-4 229,11	-4 310,87

Vesihuolto ja huleveden viemärointi
Rahoituslaskelma

	VESIHUOLTO		HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI	
	2017	2016	2017	2016
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä (+) / alijäämä (-)	-572 554,52	-587 073,01	-3 224,36	-3 306,12
Poistot ja arvonalentumiset	1 405 604,70	1 469 682,16	7 915,71	8 276,57
Rahoitustuotot ja -kulut	-178 414,25	-178 414,25	-1 004,75	-1 004,75
	654 635,92	704 194,90	3 686,61	3 965,70
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 010 429,70	-597 444,43	-5 690,27	-3 364,53
Rahoitusosuudet investointeihin	141 602,18	373 899,72	797,44	2 105,63
	-868 827,52	-223 544,71	-4 892,83	-1 258,90
Toiminnan ja investointien rahavirta	-214 191,59	480 650,19	-1 206,23	2 706,80
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	214 191,59	0,00	1 206,23	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	-480 650,19	0,00	-2 706,80
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00	0,00	0,00
	214 191,59	-480 650,19	1 206,23	-2 706,80
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos	11 044,66	334 623,26	62,20	1 884,44
Korottomien velkojen muutos	-715,21	-26 611,78	-4,03	-149,87
	10 329,45	308 011,47	58,17	1 734,58
Rahoituksen rahavirta	224 521,04	-172 638,72	1 264,40	-972,22
Rahavarojen muutos	10 329,45	308 011,47	58,17	1 734,58
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	-841 063,27	-851 392,72	-4 736,48	-4 794,65
Rahavarat 1.1.	-851 392,72	-1 159 404,19	-4 794,65	-6 529,23
	10 329,45	308 011,47	58,17	1 734,58

Vesihuolto ja huleveden viemärointi
Tase

	VESIHUOLTO		HULEVEDEN VIEMÄRÖINTI	
	2017	2016	2017	2016
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Tietokoneohjelmistot	0,00	2 379,03	0,00	13,40
Aineettoman hyödykkeet yhteensä	0,00	2 379,03	0,00	13,40
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset	1 618 092,30	1 709 252,45	9 112,35	9 625,72
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 737 258,31	8 950 806,83	54 835,73	50 406,80
Koneet ja kalusto	13 552,69	22 890,10	76,32	128,91
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	575 633,83	1 795 985,89	3 241,70	10 114,16
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11 944 537,13	12 478 935,28	67 266,10	70 275,58
Pysyvät vastaavat yhteensä	11 944 537,13	12 481 314,31	67 266,10	70 288,98
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	83 008,03	94 052,69	467,46	529,66
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	83 008,03	94 052,69	467,46	529,66
Rahat ja pankkisaamiset	-841 063,27	-851 392,72	-4 736,48	-4 794,65
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	-675 047,22	-663 287,34	-3 801,55	-3 735,33
VASTAAVAA	11 186 481,89	11 723 974,28	62 997,08	66 023,99
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	3 189 654,85	3 189 654,85	17 962,66	17 962,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-294 902,20	470 585,06	-1 660,75	2 650,12
Tilikauden yli-/alijäämä	-750 968,77	-765 487,26	-4 229,11	-4 310,87
Oma pääoma yhteensä	2 143 783,88	2 894 752,65	12 072,80	16 301,91
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	8 911 027,26	8 696 835,67	50 182,78	48 976,55
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	8 911 027,26	8 696 835,67	50 182,78	48 976,55
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	77 553,21	113 739,20	436,74	640,53
Muut velat	8 179,98	8 104,47	46,07	45,64
Siirtovelat	45 937,55	10 542,28	258,70	59,37
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	131 670,74	132 385,95	741,51	745,54
Vieras pääoma yhteensä	9 042 698,01	8 829 221,63	50 924,28	49 722,08
VASTATTAVAA	11 186 481,89	11 723 974,28	62 997,08	66 023,99

Vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno-
noo vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitus-
osuuksilla. Suunnitelmanmukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman
mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymä poistosuunnitelma on otettu käyttöön 1.1.2013.
Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskel-
man liitetiedoissa kohdassa suunnitelmanmukaisten poistojen perusteet.

Investointien rahoitusosuuksien käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintahintaan saadut rahoitusosuudet on
merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennyksiksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee otta huomioon, että lomapalkkakajak-
sotus tilikaudella 2016 on ollut noin liian pieni. Muutos 2017 vuoden lomapalkkakajaksotuksen
määrään on siten tavanomaista suurempi. Lomapalkkakajaksotus 2017 tilikaudella on oikein.
Lomapalkkakajaksotuksen muutos näkyy tavallista isompana muutoksena 2016-2017 henkilös-
tökustannuksissa ja lyhytaikaisissa siirtovelloissa.

Aikaisempia tilikausia koskevien virheiden käsittely tilinpäätöksessä

Tilinpäätöksessä ei ole aiempiin tilikausiin kohdistuvien virheiden korjauksia.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtäväalueittain

	2017	2016
Vesi- ja jätevesimaksut	1 342 160,85	1 302 757,30
Vesi- ja jätevesimaksut, sisäiset	111 112,69	113 964,62
Vesihuollon liittymismaksut	199 177,67	170 552,86
Jätteenkäsittelymaksut	110 218,56	69 850,23
Jätteenkäsittelymaksut, sisäinen	2 525,01	2 334,84
Muut yhteistoimintakorvaukset	252 681,68	312 192,62
Muut tuotot	26 701,53	28 423,89
Tuet ja avustukset	138,66	0,00
Toimintatuotot yhteensä	2 044 716,65	2 000 076,36

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet vesihuoltolaitoksen tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelman käytettäväksi 1.1.2013 alkaen.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

OMAISUUSLAJI	Poisto- menetelmä	Poisto aika vuosina	Poisto %
Aineettomat hyödykkeet			
Tietokoneohjelmistot	tasa	2	
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset			
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasa	20-30	
Perusparannusmenon poistoaikaa koskeva määrittely tehdään hankkeen taloudelliseen merkitykseen perustuen, hankesuunnitelman tai talousarvion hyväksynnän yhteydessä.			
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Maa- ja vesirakenteet			
Muut maa- ja vesirakenteet	menoj.		20
Johdoverkostot ja laitteet			
Vedenjakelu verkosto	menoj.		10
Viemäriverkosto	menoj.		10
Muut putki- ja kaapeliverkot	menoj.		20
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet			
Sähkö-, vesi- yms. laitojen koneet ja laitteet	tasa	10	
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasa	10	
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet			
Muut kuljetusvälineet (autot)	tasa	4	
Muut laitteet ja kalusteet	tasa	3	

Investointiraja on 10 000 euroa. Tätä pienemmät hankinnat kirjataan vuosikuluina käyttötalouteen. Ensikertaisen kalustamisen osalta ei noudateta rakennuksen poistoaikaa vaan kaluston.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot, vesihuoltolaitos****Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet**

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 392,43	2 392,43	1 718 878,17	9 001 213,63	23 019,01	1 806 100,05	12 549 210,86
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 016 119,97	1 016 119,97
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-142 399,62	-142 399,62
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	2 100 944,87	0,00	-2 100 944,87	0,00
Tilikauden poisto	-2 392,43	-2 392,43	-91 673,52	-1 310 064,46	-9 390,00	0,00	-1 411 127,98
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	1 627 204,65	9 792 094,04	13 629,01	578 875,53	12 011 803,23
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	1 627 204,65	9 792 094,04	13 629,01	578 875,53	12 011 803,23

Saamisten erittely

	2017	2016
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	83 475,49	94 582,35
Siirtosaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	83 475,49	94 582,35

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot, vesihuoltolaitos**Oman pääoman erittely**

	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	3 207 617,51	3 207 617,51
Peruspääoma 31.12.	3 207 617,51	3 207 617,51
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-296 562,95	473 235,18
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-296 562,95	473 235,18
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-755 197,88	-769 798,13
Oma pääoma yhteensä	2 155 856,68	2 911 054,56

Muiden velkojen erittely

	2017	2016
Muut velat		
Liittymismaksut	0,00	0,00
Muut velat	8 226,05	8 150,11
Muut velat yhteensä	8 226,05	8 150,11

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Lomapalkkajaksotus	46 196,25	10 601,65
Siirtovelat yhteensä	46 196,25	10 601,65

Henkilöstöä koskevat liitetiedot, vesihuoltolaitos**Henkilöstön lukumäärä 31.12.**

	2017	2016
Kunnallistekniikan rakennuspäällikkö	0,55	0,55
Puhdistamonhoitaja	1,00	1,00
Laitosmies	2,50	3,00
Projektikoordinaattori	1,00	0,00
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	5,05	4,55

6 Allekirjoitukset ja merkinnät

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Hämeenkyrössä _____ päivänä _____ kuuta 2018.

HÄMEENKYRÖN KUNNANHALLITUS

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

TILINTARKASTAJAN TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolain mukaisesti. Tilintarkastuksesta on annettu tänään erillinen tilintarkastuskertomus.

Hämeenkyrössä _____ päivänä _____ kuuta 2018.

Jorma Kesä, tilintarkastaja JHTT
BDO Audiator Oy

LUETTELOT JA SELVITYKSET

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT

Tuloslaskelma, tase, pääkirja ja päiväkirja (sähköinen arkistointi).

Talousarvion toteutumisvertailu, palkkaluettelot, käyttöomaisuuden luettelot, luettelot arvopapereista (sähköinen /paperinen arkistointi).

KÄYTETYT TOSITELAJIT

Tositelaji Nimi	Säilytystapa	Säilytysaika
1 Kassatositteet	Sähköinen /paperi	13
2 Nordea tiliote	Sähköinen /paperi	13
4 Säästöpankki tiliote	Sähköinen /paperi	13
5 Osuuspankki tiliote	Sähköinen /paperi	13
7 Jatkuva tuottotili tiliote	Sähköinen /paperi	13
8 Danske Bank tiliote	Sähköinen /paperi	13
9 Palkat	Sähköinen /paperi	10
10 Sosiaalilautakunta tiliote	Sähköinen /paperi	10
20 OR/maksut	Sähköinen /paperi	10
25 Ostolaskut, WorkFlow	Sähköinen	10
27 Ostolaskut, Approval	Sähköinen	10
29 Luottotappiot	Sähköinen /paperi	10
30 MR/suoritukset	Sähköinen /paperi	10
31 MR/laskut/hallinto- ja talouspalvelut	Sähköinen /paperi	10
32 MR/laskut/terveyspalvelut	Sähköinen /paperi	10
33 MR/laskut/sosiaalipalvelut	Sähköinen /paperi	10
34 MR/laskut/sivistyspalvelut	Sähköinen /paperi	10
35 MR/laskut/teknisetpalvelut	Sähköinen /paperi	10
37 MR/vesilaskutus	Sähköinen /paperi	10
39 MR/laskut/reskontra	Sähköinen /paperi	10
51 MR/Effica Käyntilaskutus	Sähköinen /paperi	10
52 MR/Effica Työterveyshuoltolaskutus	Sähköinen /paperi	10
53 MR/Effica Vuodeosasto laskut	Sähköinen /paperi	10
54 MR/Effica Suun terveydenhuolto	Sähköinen /paperi	10
55 MR/Effica Vanhainkoti laskutus	Sähköinen /paperi	10
56 MR/Effica kotihoitolaskutus	Sähköinen /paperi	10
57 MR/Effica Kuntalaskutus	Sähköinen /paperi	10
58 MR/Päivähoitolaskutus	Sähköinen /paperi	10
60 Viivästyskorot	Sähköinen /paperi	10
80 Varastoviennit, Sonet	Sähköinen /paperi	10
90 Muistiotositteet	Sähköinen /paperi	13
91 KP Laskennalliset	Sähköinen	10
92 SL Laskennalliset	Sähköinen	10
93 SL Automaattikirjaukset	Sähköinen	10
94 SL Vyörytykset	Sähköinen	10
95 Alv-perusteen jako	Sähköinen	13
98 Kirjanpidon tulos kirjaus	Sähköinen	10
99 Sisäisen laskennan tulos kirjaus	Sähköinen	10
LT Liitetietositteet	Paperi	10

TILINPÄÄTÖKSEN SÄILYTTÄMINEN

Pysyvästi säilytettävät:	tilinpäätöskirja, talousarvion toteutumisvertailu, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus (sähköinen /paperiarkistointi)
10 vuotta säilytettävät:	pääkirja ja päiväkirja (sähköinen arkistointi) tase-erittelyt ja tililuettelo (paperiarkistointi)